

Eiropas Savienības Oficiālais Vēstnesis

C 259

Izdevums
latviešu valodā

Informācija un paziņojumi

54. sējums
2011. gada 2. septembris

<u>Paziņojums Nr.</u>	Saturs	Lappuse
I	<i>Rezolūcijas, ieteikumi un atzinumi</i>	
	ATZINUMI	
	Reģionu komiteja	
	91. plenārsesija 2011. gada 30. jūnijā un 1. jūlijā	
2011/C 259/01	Reģionu komitejas atzinums "Vienots stratēģiskais satvars ES pētniecības un inovāciju finansējumam"	1
2011/C 259/02	Reģionu komitejas atzinums "Baltā grāmata "Ceļvedis uz Eiropas vienoto transporta telpu" "	6
2011/C 259/03	Reģionu komitejas atzinums "Reģionālo un vietējo pašvaldību loma ilgtspējīgas ūdens resursu apsaimniekošanas veicināšanā"	13
2011/C 259/04	Reģionu komitejas atzinums "Stratēģijas "Eiropa 2020" pamatiniciatīva "Inovācijas savienība"	19
2011/C 259/05	Reģionu komitejas perspektīvas atzinums "Klimata pārmaiņu jautājuma iekļaušana visās politikas jomās un turpmākais ES budžets"	26
2011/C 259/06	Reģionu komitejas atzinums "Vēsturisku lingvistisko minoritāšu aizsardzība un attīstība saskaņā ar Lisabonas līgumu"	31

LV

Cena:
EUR 4

(Turpinājums nākamajā lappusē)

<u>Paziņojums Nr.</u>	Saturs (<i>turpinājums</i>)	Lappuse
2011/C 259/07	Reģionu komitejas atzinums “Jaunu prasmju un darba vietu programma”	34
2011/C 259/08	Reģionu komitejas atzinums “ES valsts atbalsta noteikumu reforma attiecībā uz vispārējas tautsaimnieciskas nozīmes pakalpojumiem”	40
2011/C 259/09	Reģionu komitejas atzinums “Enerģētikas infrastruktūras prioritātes 2020. gadam un pēc tam”	48
2011/C 259/10	Reģionu komitejas atzinums “ES programma <i>LIFE</i> . Turpmākā virzība”	54
2011/C 259/11	Reģionu komitejas atzinums “Paplašināšanās stratēģija un galvenie uzdevumi 2010.–2011. gadā”	62
2011/C 259/12	Reģionu komitejas atzinums “ES iekšējās drošības stratēģija”	70

I

(Rezolūcijas, ieteikumi un atzinumi)

ATZINUMI

REĢIONU KOMITEJA

91. PLENĀRSESIJA 2011. GADA 30. JŪNIJĀ UN 1. JŪLIJĀ

Reģionu komitejas atzinums “Vienots stratēģiskais satvars ES pētniecības un inovāciju finansējumam”

(2011/C 259/01)

REĢIONU KOMITEJA

- uzskata, ka ir būtiski svarīgi gan palielināt ES budžetu pētniecībai, gan labāk integrēt valstu programmas un Eiropas pētniecības pamatprogrammu;
- norāda, ka inovācija rūpniecības, sociālajā un vides jomā un inovācija pakalpojumu nozarē ir nozīmīga svira, kas ļauj piešķirt jaunu impulsu Eiropas konkurētspējai, tādējādi palīdzot stiprināt teritoriālo kohēziju;
- atzīst, ka sākotnējais stāvoklis jauninājumu jomā Eiropā ir ļoti daudzveidīgs un ka Eiropas Savienības pētniecības politiku varētu papildināt reģionālā politika ar savām īpašajām iezīmēm un saskaņā ar gudras reģionālās specializācijas stratēģijām;
- atzinīgi vērtē centienus vienkāršot procedūras, piemēram, to, ka ir publicēts un aktualizēts praktisks ceļvedis par ES finansējuma iespējām;
- aicina cieši iesaistīt vietējās un reģionālās pašvaldības ar publisko iepirkumu saistītā tiesiskā regulējuma un finansēšanas programmu izstrādē;
- aicina vietējā un reģionālā līmeņa dalībniekus lietderīgi iesaistīt tehnoloģiju platformās;
- norāda arī uz Eiropas teritoriālās sadarbības grupas (ETSG) iespējamo lomu;
- uzsver, ka klasteru sadarbība Eiropas Savienībā ir pilnīgi nepieciešama, bet jāsekmē arī tas, lai klasteri sadarbotos pasaules mērogā;

Ziņotājs	<i>Claude GEWERC (FR/PSE)</i> , Pikardijas Reģiona padomes priekšsēdētājs
Atsauces dokuments	Zaļā grāmata – No problēmām uz iespējām: virzība uz vienotu stratēģisko satvaru ES pētniecības un inovāciju finansējumam COM(2011) 48 galīgā redakcija

I. IETEIKUMI POLITIKAS JOMĀ

REĢIONU KOMITEJA

A. Svarīgākās atziņas

1. atzinīgi vērtē to, ka ar šo zaļo grāmatu tiek uzsāktas publiskas debates par galvenajiem jautājumiem, kas jāņem vērā turpmākajās ES pētniecības un inovāciju finansējuma programmās;
2. atzīst, ka pētniecības un inovāciju finansējuma kopējam stratēģiskajam satvaram jābūt balstītam uz saskaņotiem stratēģiskiem mērķiem, kuriem neapšaubāmi piekrīt visi dalībnieki;
3. iesaka kopējā stratēģiskajā satvarā definēt pētniecības, izstrādes un inovācijas dažādo funkciju savstarpējās attiecības, skaidri iezīmējot katras jomas īpašos uzdevumus;
4. norāda, ka vērienīgai inovācijas stratēģijai Eiropas Savienībā ir vajadzīga ne tikai spēcīga zinātniskā bāze, bet arī stabila rūpniecības politika; tāpēc atzinīgi vērtē Komisijas pamatiniciatīvas "Rūpniecības politika globalizācijas laikmetā" un "Inovācijas Savienība" un norāda uz attiecīgajiem RK atzinumiem ⁽¹⁾;
5. uzsver, ka vietējais un reģionālais līmenis ir piemērots, lai veidotu pētniecības un inovācijas politikas sinerģiju, kas ietekmēs saimniecisko un rūpniecisko darbību, kā arī sociālās politikas pasākumus;
6. uzsver, ka patlaban Eiropas pētījumu rezultātus neievieš praksē pietiekami ātri vai nepielieto pietiekami plaši. Komisijai pamatnostādnes un noteikumus vajadzētu izmainīt tā, lai pamatprogrammas un citu pētniecības rezultātu inovatīvas pielietošanas nolūkā reģioni daudz vairāk nekā tagad izmantotu struktūrfondus un citus finanšu instrumentus, pamatojoties uz decentralizētas darbības pieeju, kurā lielāka nozīme ir reģioniem, tādējādi atvieglojot pamatprogrammas ietvaros izstrādāto tehnoloģiju un citu finanšu instrumentu atbalstu un tirdzniecību;
7. atgādina, ka jauninājumi sociālajā un vides jomā ir būtiski svarīgi gan publiskajam, gan privātajam sektoram;
8. uzsver, ka ir ļoti svarīgi iekļaut un nostiprināt inovācijas jēdziena lietojumu mūsu ikdienā, piemēram, izglītības sistēmā un darbavietā;
9. norāda uz kopīgajām pētniecības un inovācijas programmām, kuras īsteno reģionos ar atšķirīgiem jauninājumu ieviešanas rezultātiem (reģionāla inovācijas stratēģija, RIS) un kuras ir izdevīgas visām iesaistītajām pusēm. Tas ietver, piemēram, reģionu līdzdalības palielināšanu shēmā ERA-Net (*European Research Area Network*);
10. uzsver, ka pašreizējais ES pētniecības budžets tikai 4 % apmērā no publiskā sektora līdzekļiem pētniecības finansēšanai Eiropā ir neatbilstošs; uzskata, ka ir būtiski svarīgi gan palielināt ES budžetu pētniecībai, gan labāk integrēt valstu programmas un Eiropas pētniecības pamatprogrammu;
11. vēlas jo īpaši pievērst Komisijas uzmanību to novatoru un individuālo izgudrotāju situācijai, kuri darbojas ārpus augstskolu sistēmas, lielajiem uzņēmumiem, valsts pārvaldes un sabiedriskām iestādēm vai valsts uzņēmumiem. Turpinot darbu šajā jomā, ir jāizstrādā stratēģijas, kas sniegtu atbalstu novatoriem un izgudrotājiem, kas strādā individuāli, un dotu viņiem iespēju līdzvērtīgos apstākļos piekļūt ES finansējumam;
12. prasa pienācīgi ņemt vērā faktu, ka 27 valstu Eiropas Savienībā 97 % saimnieciskās darbības raksturo zema un vidēja tehnoloģiskā intensitāte, tāpēc uzskata, ka zināšanu sabiedrības veidošanu nevar virzīt tikai uz visprogresīvāko tehnoloģiju attīstību, bet jāparedz loma arī inovācijas modelim, kas zināšanas ļauj iegūt un izplatīt; uzsver iespējas, kas paveras, pārstrādājot Publiskā iepirkuma direktīvu ⁽²⁾; norāda uz iespējam un problēmām saistībā ar pētniecības un izstrādes iekļaušanu publiskajā iepirkumā ⁽³⁾;
13. atzīmē, ka zaļā grāmata tās pašreizējā redakcijā nerada jautājumu par tās atbilstību subsidiaritātes principam; tomēr uzsver, ka ar mērķi nodrošināt atbilstību subsidiaritātes principam būtu cieši jāuzrauga norises, kuru rezultātā tiks piešķirts finansējums un izstrādāti tiesību akti ES pētniecības un inovācijas jomā;
14. norāda arī, ka pamatiniciatīvā "Inovāciju Savienība" ierosinātā prasība dalībvalstīm un reģioniem paredzēt noteiktu budžetu ar jauninājumiem saistītam publiskajam iepirkumam varētu dziļi ietekmēt pašvaldības un reģionus; uzskata, ka turpmāk veicamajos pasākumos jāiekļauj rūpīgs izvērtējums par iespējamo finanšu un administratīvo slogu vietējām un reģionālajām pašvaldībām, kā arī par sociālo ietekmi un citiem ieguvumiem;

⁽¹⁾ CdR 374/2010 fin un CdR 373/2010.

⁽²⁾ CdR 70/2011 fin.

⁽³⁾ CdR 58/2008 fin.

15. uzskata, ka būtu jāatbalsta lielāks skaits piedāvājumu konkursu, kuri notiek divās kārtās, proti, pirmajā kārtā dalībniekiem būtu jāiesniedz tikai sadarbības partneru saraksts un projekta ideja, kas detalizēti jāizstrādā tikai tad, ja sākotnējais novērtējums ir pozitīvs. Tas būtu īpaši svarīgi galvenokārt MVU, kurus tādējādi varētu vairāk motivēt piedalīties konkursos, jo sākotnējais darba ieguldījums nebūtu tik liels.

B. Kohēzijas politikas un inovācijas politikas sinerģija

16. norāda, ka inovācija rūpniecības, sociālajā un vides jomā un inovācija pakalpojumu nozarē ir nozīmīga svira, kas ļauj piešķirt jaunu impulsu Eiropas konkurētspējai, tādējādi palīdzot stiprināt teritoriālo kohēziju;

17. piekrīt, ka pētniecības un inovācijas finansēšanai jābūt vienam no plašākajiem Eiropas Savienības politiskajiem mērķiem, piemēram, īstenojot rūpniecības politiku, ko Reģionu komiteja aicinājusi darīt atzinumā par pamatiniciatīvu "Rūpniecības politika globalizācijas laikmetā";

18. ierosina atzīt, ka vietējās un reģionālās pašvaldības ir līmenis, kurā vislabāk var sasaitēt valstu un Eiropas pētniecības, inovācijas un arī kohēzijas stratēģijas. Reģionālajā līmenī tās varētu apkopot vienotā dokumentā;

19. atzīst, ka sākotnējais stāvoklis jauninājumu jomā Eiropā ir ļoti daudzveidīgs un ka Eiropas Savienības pētniecības politiku varētu papildināt reģionālā politika ar savām īpašajām iezīmēm un saskaņā ar gudras reģionālās specializācijas stratēģijām;

20. turpmākais Eiropas pētniecības atbalsts tāpat kā iepriekšējās pētniecības pamatprogrammās būtu jākoncentrē uz sadarbību pētniecības jomā un jo īpaši — uz kopīgiem projektiem. Tiem jānodrošina finanšu līdzekļi vismaz līdzšinējā apmērā. Kopīgie pētniecības projekti nodrošina dalības iespēju augstskolām, pētniecības iestādēm un uzņēmumiem visos Eiropas reģionos. Tie nodrošina vajadzīgo pārredzamību un vienkāršošanu un tāpēc ir lietotāju interesēs;

21. uzskata, ka patiens izaicinājums gan Komisijai, gan reģioniem ir dažādu finansēšanas instrumentu sinerģijas radīšana, lai varētu īstenot stratēģiju "Eiropa 2020". Eiropā veikto pētniecības pasākumu rezultāti netiek izmantoti pietiekami ātri vai plaši. Komisijai būtu jāmaina kohēzijas finansēšanas instrumentu noteikumi un kritēriji, lai reģioni izmantotu pamatprogrammas un citas pētniecības darbības rezultātus, reģionālajā līmenī ieviešot inovatīvus risinājumus;

22. norāda, ka ar nākamo pētniecības pamatprogrammu jāpaplašina programmas, kuru mērķis ir attīstīt teritoriālās spējas, un jāatvieglo to pašvaldību līdzdalība, kuru veiktā pētniecība un izstrāde papildina ES līmeņa centienus. To varētu izdarīt, piemēram, ieviešot kritērijus, ar kuriem tiek atvieglota tādu kompetentu partneru iesaistīšanās, kas pārstāv pētniecības jomā šobrīd mazāk attīstītus reģionus, projektos un

programmās, kurus vada plašāk pazīstami un atzīti zinātnieki, kā RK to ieteikusi atzinumā "Pētniecības pamatprogrammu īstenošanas vienkāršošana" (4);

23. atzinīgi vērtē centienus vienkāršot procedūras, piemēram, to, ka ir publicēts un aktualizēts praktisks ceļvedis par ES finansējuma iespējām;

C. Klasteru reģionālā dimensija (konkurētspējas centri, uzņēmumu klasteri u.c.)

24. uzsver, ka būtiska klasteru iezīme ir reģionālā dimensija;

25. atgādina, ka izcilība gan ir viena no klasteru iezīmēm, tomēr ne visi klasteri var sasniegt vienādu attīstības līmeni vai nodrošināt starptautisku atpazīstamību. Klasterim ir vajadzīgs ļoti augsts zinātniskais līmenis, tomēr ar to nepietiek, lai sasniegtu izcilību. Klastera izcilība veidojas pakāpeniski laika gaitā, izmantojot īpašus finanšu resursus, labu struktūru, labu pārvaldību un sekmīgu "ekosistēmu", kas savstarpēji sasaista uzņēmumus, izglītību, pētniecību un inovāciju;

26. atzīmē, ka ir iespējams pārvarēt pretrunu starp daudzu klasteru vēlmi izvērst darbību savā teritorijā un ievērojamajām iespējām, ko paver informācijas un paraugprakses apmaiņa ar kaimiņu klasteriem citās ES dalībvalstīs. Savā teritorijā stingri nostiprinājies klasteris var piesaistīt arī starptautisku uzmanību un rīkoties starptautiskā mērogā;

27. uzsver, ka paralēli uz klasteriem bāzētiem inovāciju centriem — un savā ziņā pat svarīgāka par tiem — ir iepriekšējos gados parādījusies vajadzība izprast reģionālu novatorisku ekosistēmu sarežģīto darbību un izveidot to attīstībai labvēlīgus nosacījumus. Tāpēc Komisijai būtu jāpiešķir finansiālais un operatīvais atbalsts, it sevišķi atvērta inovatīvas darbības attīstībai reģionos, lai tie var palīdzēt izveidot vajadzīgos nosacījumus tādai valsts pārvaldes reformai un uzņēmējdarbībai, kuru mērķis ir izaugsme un jaunu darbavietu izveide;

28. Viena konkrēta reģionālo ekosistēmu izpausme ir vadošie tirgi un to attīstība. Ir ievērojams, ka vadošie tirgi cieši saistīti ar vietējo zinātību un kultūru, un to interaktīvu neatkarīgu atjaunošanos. Iepriekšējos atzinumos (CdR 11/2009 un CdR 83/2007) Reģionu komiteja ir norādījusi uz nepieciešamību radīt līdzsvaru starp konkurējošu finansējumu, kas ir ES nozīmīgo pamatiniciatīvu finansējums, un pētniecības kopienu institucionālo finansēšanu. Reģionu komiteja uzsver institucionālā finansējuma nozīmi, kas, jo īpaši sabiedrībai nozīmīgu uzdevumu, kā arī konverģences un kohēzijas sekmēšanas interesēs, dod iespēju pētniecības kopienām veikt pētījumus pēc pašu iniciatīvas un pēc citu kopienu ierosinājuma.

(4) CdR 230/2010 fin.

D. Publiskā iepirkuma reforma

29. atkārtoti pauž pārliecību, ka Eiropas pētniecības telpu varētu stiprināt, iekļaujot publiskā iepirkuma procedūrā pētniecības un izstrādes pakalpojumus; atgādina par RK atzinumiem "Zaļā grāmata par publisko iepirkumu" ⁽⁵⁾ un "Publiskais iepirkums pirmskomercializācijas posmā" ⁽⁶⁾, taču vienlaikus jānodrošina, ka minēto pakalpojumu jomā nesākas konkurence;

30. aicina cieši iesaistīt vietējās un reģionālās pašvaldības ar publisko iepirkumu saistītā tiesiskā regulējuma un finansēšanas programmu izstrādē;

31. uzsver savu atbalstu uzņēmējdarbības aprindu un valdību aktīvai iesaistīšanai inovācijas finansēšanas plānos un pauž bažas par tādas sistēmas iespējamo ietekmi uz vietējām un reģionālajām pašvaldībām, kurā risku par vēl nepārbaudītiem produktiem un pakalpojumiem uzņemas vienīgi publiskais sektors;

32. norāda, ka publiskā iepirkuma "tirgus" joprojām ir sadrumstalots un tikai retos gadījumos darbojas pāri robežām; mudina Komisiju un dalībvalstis izstrādāt pārredzamāku sistēmu, kas atvērtu publiskā iepirkuma tirgu Eiropas Savienībā;

33. atkārtoti uzsver, ka Eiropas Komisijai jāizstrādā skaidras un detalizētas pamatnostādnes, kā arī jānodrošina apmācību pasākumi publiskā iepirkuma līgumu slēgšanā ar vietējām un reģionālajām pašvaldībām;

E. Finansēšanas pasākumu reģionālā ietekme

34. apzinās, ka pilna inovācijas cikla finansēšanai (no izpētes līdz tirgum) ir vajadzīgs plašs instrumentu klāsts; tāpēc atbalsta centienus piesaistīt privātā sektora finansējumu, piemēram, izmantojot riska dalīšanas plānus, aizdevumus vai riska kapitālu;

35. piekrīt, ka publiskais finansējums ir svarīgs, lai veicinātu privātus ieguldījumus, un uzsver, ka gadījumos, kad tiek izmantots gan publiskais, gan privātais finansējums, būtiska nozīme ir stabilai riska pārvaldībai un pārredzamai vadībai;

36. atzinīgi vērtē centienus palielināt privātā sektora finansējumu ieguldījumiem MVU inovācijā; tāpēc aicina veicināt stimulus (nodokļu režīms, administratīvo šķēršļu mazināšana) un vajadzības gadījumā pārskatīt tiesisko regulējumu, pastiprinot un paplašinot to pasākumu klāstu, kuru mērķis ir atbalstīt un atzīt MVU kā nozīmīgus dalībniekus inovācijas kultūras veicināšanā; šajā sakarā arī uzsver, ka jāstiprina MVU un pētniecības un izstrādes dalībnieku starpniecības instrumenti;

37. aicina vietējā un reģionālā līmeņa dalībniekus lietderīgi iesaistīt tehnoloģiju platformās, lai izstrādātu pētniecības un inovācijas stratēģijas jaunu tehnoloģiju platformu izveidei un

jau esošās platformas pielāgotu atbilstoši teritoriālā līmeņa dalībnieku vajadzībām, ņemot vērā iespējas pasaules tirgos un MVU līdzdalību;

F. Pārrobežu sadarbība

38. atzīst pētniecības pamatprogrammas unikālo ieguldījumu kopīgajā pētniecības darbā, ko veic dalībvalstis un pašvaldības;

39. uzsver ES tiesību aktu nozīmi (piemēram, attiecībā uz riska kapitālu un pētniecības infrastruktūru); norāda arī uz Eiropas teritoriālās sadarbības grupas (ETSG) iespējamo lomu;

40. uzsver, ka klasteru sadarbība Eiropas Savienībā ir pilnīgi nepieciešama, bet jāsekmē arī tas, lai klasteri sadarbotos pasaules mērogā;

G. Vispārīgs konteksts

41. stratēģijā "ES 2020" un it īpaši pamatiniciatīvās "Inovācijas Savienība" un "Rūpniecības politika globalizācijas laikmetā" ir atzīta pētniecības un inovācijas izšķirošā loma Eiropas Savienības konkurētspējas paaugstināšanā un uzsvērts, ka ir svarīgi politikā vairāk ietvert inovāciju. Turklāt Eiropas pilsētām un reģioniem ir ierādīta nozīmīga loma stratēģijas īstenošanā. Tāpēc Reģionu komiteja vēlas to atbalstīt un veicināt Eiropas pētniecības telpas attīstību reģionos, jo pilsētas un reģioni finansē pētniecības programmas, piedalās Eiropas pētniecības projektos un aktīvi atbalsta reģionālo un vietējo dalībnieku iesaisti Eiropas pētniecības projektos;

42. Reģionu komiteja atzinīgi vērtē to, ka septītajai (2007–2013) pētniecības un tehnoloģiju attīstības pamatprogrammai ir piešķirts vairāk finansējuma nekā sestajai (2000–2006) pamatprogrammai un to, ka ir izveidota Eiropas Pētniecības padome. Reģionu komiteja atzinīgi vērtē arī Eiropas iniciatīvas, ar kurām veicina apmaiņu un sadarbību starp reģionālajām pašvaldībām, akadēmiskajām un zinātniskajām aprindām un ekonomikas dalībniekiem, it īpaši budžeta pozīcijas "Zināšanu reģioni" ietvaros, īpašās programmas "Iespējas" sadaļas "Reģionālo, valstu un starptautisko programmu līdzfinansējums" (*Cofund*) ietvaros un izmantojot tādas mehānismus kā izcilības tīkli un ERA-Net;

43. Reģionu komiteja gaida arī plānoto ietekmes novērtējumu programmām "Zināšanu reģioni" un "Pētniecības potenciāls". Tā kā minētās programmas tiek pilnveidotas un skaidrāk iezīmējas to mērķi, RK aicina stiprināt šo programmu ietvaros sniegto atbalstu augsti kompetentiem reģioniem, kuriem piemīt izcilības potenciāls. To var darīt, piemēram, izmantojot līdzdalības ⁽⁷⁾, partnerības vai citas shēmas;

⁽⁵⁾ CdR 70/2011 fin.

⁽⁶⁾ CdR 58/2008 fin.

⁽⁷⁾ CdR 230/2010 fin.

44. Reģionu komiteja atzinīgi vērtē to, ka Konkurētspējas un inovāciju pamatprogrammā nozīmīga loma paredzēta reģionālajiem klasteriem un iniciatīvām, kuru mērķis ir sekmēt informācijas un komunikācijas tehnoloģiju (IKT), energoefektivitātes, atjaunojamās enerģijas un ekoinovācijas attīstību. Tāpēc Reģionu komiteja iesaka minētās iniciatīvas turpmāk īstenot, ņemot vērā uzdevumus, kas Eiropas Savienībai ir vai būs jārisina.

Briselē, 2011. gada 30. jūnijā

*Reģionu komitejas
priekšsēdētāja*
Mercedes BRESSO

Reģionu komitejas atzinums “Baltā grāmata “Ceļvedis uz Eiropas vienoto transporta telpu” ”

(2011/C 259/02)

REĢIONU KOMITEJA

- uzskata, ka Baltās grāmatas (BG) mērķus vajadzētu pārveidot par īsāka termiņa mērķiem, lai sniegtu valstu un reģionālās politikas veidotājiem skaidru orientējošu satvaru viņu pilnvaru termiņu laikā veicamajiem;
- atbalsta visu transporta veidu ārējo izmaksu pilnīgu internalizāciju izmantojot saskaņotu nodokļu sistēmu, kuras radītie ieņēmumi jānovirza integrētas un efektīvas transporta sistēmas izveidei;
- uzsver, ka BG mērķi attiecībā uz modālo pāreju no autotransporta uz dzelzceļa, iekšzemes ūdensceļu un jūras pārvadājumiem nav pietiekami un aicina Komisiju izstrādāt vērienīgāku programmu;
- atbalsta “zilās zonās” ierosmi, kas būtu pirmais solis ceļā uz stabilas jūras transporta pakalpojumu sistēmas izveidošanu, kura būtu jāpapildina ar “jūras maģistrāļu” koncepcijas izvērsanu un pauž nožēlu, ka attiecībā uz jūras transportu 2011. gada BG ir mazāk vērienīga salīdzinājumā ar 2001. gada Balto grāmatu;
- iesaka izstrādāt stimulējošus pasākumus pilsētu mobilitātes ilgtspējas plānu sagatavošanai un aicina labāk ņemt vērā saikni starp transporta politiku un teritorijas apsaimniekošanu;
- atbalsta eiroobligāciju izmantošanu, lai finansētu transporta infrastruktūru, kas vajadzīga TEN-T īstenošanai;
- norāda, ka ārējo faktoru internalizācijai, nodokļu izkropļojumu un nepamatotu subsīdiju novēršanai un brīvai un neizkropļotai konkurencei ir jābūt daļai no nākotnes Eiropas transporta modeļa, kura pamatā ir tirgus izvēles saskaņošana ar ilgtspējības vajadzībām.

Ziņotājs	António COSTA (PT/PSE), Lisabonas mērs
Atsauces dokuments	Baltā grāmata "Ceļvedis uz Eiropas vienoto transporta telpu – virzība uz konkurētspējīgu un resursefektīvu transporta sistēmu" COM(2011) 144 galīgā redakcija

I. VISPĀRĪGI IETEIKUMI

REĢIONU KOMITEJA

Vispārīgas piezīmes

1. uzskata, ka 2011. gadā publicētajā Baltajā grāmatā "Ceļvedis uz Eiropas vienoto transporta telpu — virzība uz konkurētspējīgu un resursefektīvu transporta sistēmu" aplūkoti turpmākajā Eiropas transporta politikā un visa kontinenta transporta sistēmā svarīgākie pamatjautājumi. Šai sakarā Komiteja uzskata, ka ierosinātajai transporta politikai jāaptver vispārējie mērķi, kas noteikti ES stratēģijā "Eiropa 2020", kā arī vides ilgtspējības mērķi, kuri galvenokārt izvirzīti, lai cīnītos ar klimata pārmaiņām, un jāstiprina sociālā un teritoriālā kohēzija globālā Eiropas Savienībā;

2. vērš uzmanību uz to, ka vietējām un reģionālajām pašvaldībām ir nozīmīgas pilnvaras transporta politikas jomā. Tās ne tikai ir atbildīgas par tādiem jautājumiem kā autoceļu tīklu uzturēšana, autostāvvietu politika, piekļuve un sabiedriskais transports, bet arī pārrauga vides, piemēram, gaisa kvalitātes, standartu ievērošanu. Tāpēc to līdzdalībai ir svarīga nozīme daudzlīmeņu pārvaldības pieejas īstenošanā;

3. norāda, ka Baltajā grāmatā ir minētas pilsētas. RK ierosina minēt arī pilsētu reģionus un/vai aglomerācijas. Vairākās dalībvalstīs mobilitātes politikas izšķirošais faktors nav vis apdzīvotās vietas ģeogrāfiskā robeža, bet gan pilsētu aglomerācija;

4. uzskata, ka 2011. gadā publicētajā Baltajā grāmatā ir izvirzīti ļoti tālejoši mērķi, it īpaši, ņemot vērā — un tas nav pārsteigums — to, ka pilnībā nav sasniegts neviens no 2001. gadā publicētajā Baltajā grāmatā noteiktajiem galvenajiem mērķiem. Tomēr dažus vērienīgus ilgtermiņa mērķus vajadzētu pārveidot par īsāka termiņa starpposma mērķiem, lai sniegtu valstu un reģionālās politikas veidotājiem skaidru orientējošu satvaru viņu pilnvaru termiņu laikā veicamajiem pasākumiem;

5. konstatē, ka nākotnes redzējuma izstrāde ir vajadzīga un pamatota, jo šodienas lēmumi izšķiroši ietekmēs transportu turpmākos gadu desmitus. Tomēr nedrīkst ignorēt faktu, ka redzējums par vairākiem gadu desmitiem var būt tikai aptuvenš;

6. uzskata, ka transporta veidu līdzsvars ir cieši saistīts ar ārējo izmaksu internalizāciju un ka to tiešā veidā ietekmē par transporta infrastruktūras izmantošanu noteiktie maksājumi;

stingri atbalsta Baltajā grāmatā pausto redzējumu par pārredzamu un plaši piemērojamu modeli infrastruktūras nodevu aprēķināšanai, kas attiektos uz visiem transporta veidiem, atbalsta ārējo izmaksu pilnīgu internalizāciju un vēlas, lai visi iepēmumi, kas rodas Eiropas tiesību aktu (t.sk. *Eurovignette* direktīvas) īstenošanas rezultātā, ar mērķi labāk integrēt ārējās izmaksas, tiktu novirzīti integrētas un efektīvas transporta sistēmas ieviešanai, kurā tiek ņemta vērā attālāko reģionu un salu īpašā situācija;

7. šajā sakarā un jo īpaši attiecībā uz gaisa un jūras transporta veidiem uzskata, ka ir jāmeklē līdzsvars starp stingriem vides aizsardzības noteikumiem un ļoti lielajām papildizmaksām, kas tādējādi tiek radītas salām un tālākajiem reģioniem, kuri ir pilnībā atkarīgi no šiem transporta veidiem un neapšaubāmi dara visu iespējamo emisiju samazināšanai;

8. atzinīgi vērtē to, ka Eiropas Komisija atbalsta modālo pāreju no autotransporta uz dzelzceļu, iekšzemes ūdensceļu un jūras pārvadājumiem, un iestājas par ārējo izmaksu, tostarp gaisa piesārņojumu, pārslogotības un trokšņu, pilnīgu internalizāciju attiecībā uz visiem transporta veidiem;

9. norāda, ka Komisija iepriekš ir paziņojusi, ka satiksmes negadījumu negatīvās papildu sekas jau ir efektīvi internalizētas apdrošināšanas uzņēmumu apdrošināšanas prēmijās. Komiteja nepiekrīt šim viedoklim un tāpēc aicina Komisiju izstrādāt aprēķina modeļus, kurus varētu izmantot nelaimes gadījumu izmaksu internalizēšanai, nelaimes gadījumu izmaksās ietvertot visus negadījuma radītos izdevumus;

10. pauž gandarījumu, ka Baltajā grāmatā ietverti arī pasākumi, lai veicinātu ilgtspējīgākus ceļošanas ieradumus, sekmētu vēlmi pieņemt jaunus ceļošanas veidus un jaunas tehnoloģijas un nodrošinātu, ka tiek pieņemta ārējo faktoru pilnīga internalizācija vispārējās mobilitātes izmaksās. ES ir jāīsteno svarīgs uzdevums, proti, jāpanāk, ka iedzīvotāji izprot un pieņem pasākumus, kurus vietējām un reģionālajām pašvaldībām jāīsteno, lai atrisinātu satiksmes problēmas aglomerācijās;

11. pauž nožēlu, ka Baltajā grāmatā nav pievērsta pietiekama uzmanība pieejamībai un cilvēku mobilitātei, kā arī tādiem pamatjēdzieniem kā teritoriālā kohēzija transporta jomā, īpaši attiecībā uz attāliem un nomaļiem reģioniem un salām. Vienota Eiropas transporta telpa nav īstenojama, ja nav nodrošināti vienlīdzīgi nosacījumi attiecībā uz teritoriju pieejamību uzņēmumiem un iedzīvotājiem;

12. norāda, ka RK darbs politikas jomā pēdējos desmit gados ir skaidri atspoguļojis tos principus un rīcībpolitiku, kādai būtu jābūt Eiropas pašreizējās transporta politikas pamatā; tāpēc Komiteja uzskata, ka šo uzkrāto zināšanu vērtība būtu pienācīgi jāatzīst, izstrādājot Eiropas transporta politiku turpmākajiem gadiem;

13. uzsver principu, ka cilvēkiem ir tiesības uz efektīvu un ilgtspējīgu mobilitāti, kas rada zemas emisijas, un ka mobilitāte vienlaikus ir faktors, kurš būtiski ietekmē tautsaimniecību, labklājību un dzīves kvalitāti. Lai infrastruktūras veidošana būtu efektīvāka, jāveicina plānošanu regulējošo tiesību normu vienkāršošana;

II. IETEIKUMI POLITIKAS JOMĀ

Redzējums par konkurētspējīgu un ilgtspējīgu transporta sistēmu

14. atzinīgi vērtē Baltajā grāmatā veikto analīzi par tendencēm un ar tām saistītajām problēmām, kas transporta nozarē sagaidāmas nākamajās desmitgadēs. Transporta nozares tendenču nopietns novērtējums ir būtisks priekšnosacījums, lai izstrādātu piemērotu transporta politiku. Šai sakarā Baltajā grāmatā ir aplūkota lielākā daļa galveno nepilnību, kuras būtu jāaptver debatēs par Eiropas turpmāko transporta sistēmu;

15. tomēr, kaut gan transportam ir izšķirīga nozīme ES konkurētspējas nodrošināšanā, vēlas precizēt Eiropas Komisijas priekšlikumu par to, ka "mobilitātes ierobežošana nav risinājums". Neapšaubāmi transportam jānodrošina individuālās mobilitātes un ekonomiskās aprītes prasības, tomēr vēl vajadzētu vairāk veicināt izpratni, sevišķi uzņēmumos, par to, ka braucieni ir vairāk jāapvieno, jāizmanto pārceļšanas potenciāls, kā arī metodes un tehnoloģijas, kas palīdz optimizēt transporta plūsmas (piemēram, tāldarbs, videokonferences, atrašanās vietas optimizācija);

16. atbalsta Baltajā grāmatā apzinātos desmit mērķus konkurētspējīgai un resursefektīvai transporta sistēmai un to izmantošanu par kritērijiem, lai sasniegtu mērķi par 60 % samazināt siltumnīcefekta gāzu emisiju; tādēļ Komiteja iesaka iekļaut šo vispārējo mērķi Baltajā grāmatā uzskaitīto mērķu sarakstā. Komiteja turklāt iesaka ierosinātos mērķus papildināt ar vēl citiem mērķiem, lai mazinātu atkarību no naftas un samazinātu troksni un atmosfēras piesārņojumu;

17. atbalsta mērķi līdz 2030. gadam uz pusi samazināt tradicionālās degvielas automobiļu izmantošanu pilsētas transportā, līdz 2050. gadam pakāpeniski pārtraukt to izmantošanu pilsētās un līdz 2030. gadam lielākajos apdzīvotajos centros panākt, izmantojot arī nodokļu instrumentus, tādu pilsētu loģistiku, kas būtu praktiski bez CO₂ emisijām, lai gan uzskata šo mērķi par ļoti tālejošu. Tādēļ uzskata, ka būtu jāizvirza starpposma mērķi, kas dotu iespēju izveidot ceļvedi pasākumu īstenošanai, uzraudzīt minēto īstenošanu un izvērtēt tās rezultātus;

18. atzinīgi vērtē Eiropas Komisijas vēlmi panākt progresu ceļā uz to, lai pilnībā īstenotu principus "lietotājs maksā" un "piesārņotājs maksā" un tādējādi novērstu izkropļojumus, kas kaitē godīgai konkurencei starp transporta veidiem, pamatojoties uz visu ārējo izmaksu internalizāciju; atbalsta sociālo un vides izmaksu (tostarp satiksmes negadījumu, gaisa piesārņojuma, trokšņu un pārslogotības) pilnīgu internalizāciju, izmantojot saskaņotu nodokļu sistēmu attiecībā uz visiem transporta veidiem, kuras radītie ieņēmumi jānovirza integrētas un efektīvas transporta sistēmas izveidei;

19. pauž gandarījumu par to, ka Baltajā grāmatā ir iekļauti vairāki ieteikumi, ko RK paudusi jaunākajos atzinumos par mobilitāti pilsētās. Šai sakarā Komiteja atbalsta Komisijas mērķi radīt stimulus, lai optimizētu un maksimāli samazinātu vieglo un kravas automašīnu transportu pilsētās, un piekrist tam, ka lieli pilsētas autobusu, taksometru un piegādes kravas automobiļu parki ir īpaši piemēroti, lai izmēģinātu vidi saudzējošu transportlīdzekļu ieviešanu. Komisija ir precīzi norādījusi, ka vidi saudzējošu transportlīdzekļu attīstīšana un savlaicīga ieviešana sniegtu tūlītējus ieguvumus, proti, mazinātu atkarību no naftas, kā arī veselības aizsardzības jomā uzlabotu gaisa kvalitāti pilsētās;

20. tāpat atbalsta ierosmi pāriet uz videi visnekaitīgākajiem transporta veidiem, vienlaikus norādot, ka jāuzlabo visu transporta veidu vispārējā efektivitāte un savstarpējā savietojamība. Tomēr rūpīgi jāizvērtē pasākumi, kas dod priekšroku konkrētam transporta veidam, un jāņem vērā tas, ka nepieciešams nodrošināt taisnīgu un pārredzamu transporta sistēmai paredzēto līdzekļu piešķiršanas modeli, citādi pastāv risks, ka var tikt sekmēti zemas efektivitātes satiksmes risinājumi. Turklāt alternatīvu transporta veidu izmantošanai ir vajadzīga atbilstoša infrastruktūra un pakalpojumi, lai apmierinātu faktiskās vajadzības;

21. neraugoties uz iepriekš pausto, uzskata, ka Baltajā grāmatā noteiktie desmit mērķi konkurētspējīgai un resursefektīvai transporta sistēmai neapšaubāmi ir ļoti ambiciozi; tāpēc uzskata, ka, ņemot vērā papildu stratēģiskos mērķus, kurus jau izvirzījusi Eiropas Komisija, sadarbībā ar vietējām un reģionālajām pašvaldībām būtu jānosaka arī starpposmi un vidusposma mērķi. Šiem vidusposma mērķiem jāveido daļa no uzraudzības procesa, lai nodrošinātu Baltajā grāmatā paustā redzējuma izdošanos;

22. atgādina, ka ES transporta politikai pirmām kārtām jābūt balstītai uz vispārējas nozīmes pakalpojumu jēdzienu (vienlīdzīga piekļuve attiecībā uz visiem transporta veidiem, sociālo tiesību ievērošana, ārējo izmaksu integrācija ...);

23. norāda, ka darba dokumentā (SEC(2011) 391), kas pievienots Baltajai grāmatai (taču publicēts tikai vienā valodā), 137. punktā saistībā ar Regulu 1370/2007 par sabiedriskā pasažieru transporta pakalpojumiem minēts, ka "Komisija nāks klajā

ar iniciatīvu ieviest konkursus par sabiedrisko pakalpojumu līgumiem, lai nodrošinātu efektīvus, augstas kvalitātes pakalpojumus”; uzskata, ka minētajā iniciatīvā jāņem vērā pašvaldību iespēja ar attiecīgiem nosacījumiem nodrošināt šos pakalpojumus “iekšēji”, bez konkursu veikšanas;

24. mudina ES īstenot visu 27 dalībvalstu atsevišķo transporta politiku patiesu integrāciju (valstu struktūru tuvināšanu, konkurences nosacījumu ievērošanu saskaņā ar vispārējas nozīmes pakalpojumu principu, fiskālo harmonizāciju, jauna tiesiskā regulējuma piemērošanu dažādos subsidiaritātes līmeņos), ievērojot daudzlīmeņu pārvaldības principus;

Vienota Eiropas transporta telpa

25. vēlas uzsvērt, ka nepieciešams mazināt Eiropas dzelzceļa tirgus fragmentāciju, lai radītu efektīvu dzelzceļu tīklu, kas sniegtu kvalitatīvus pakalpojumus braucienā laiku, uzticamības un iespēju ziņā. Šai sakarā jāizstrādā ilgtspējīgs un ekonomiski izdevīgs risinājums, lai izveidotu konkurētspējīgu Eiropas dzelzceļa kravu pārvadājumu tīklu, kas atbilst nozares specifiskajām vajadzībām. Jāpārvar arī būtiski tehniskie šķēršļi, kas saistīti, piemēram, ar dzelzceļu sliežu dažādo platumu. Turklāt ir skaidrs, ka dzelzceļa kravu pārvadājumi un tuvsatiksmes kuģošana, un jo īpaši abu minēto pārvadājumu veidu apvienošana, var piedāvāt iespējas, kas palīdzētu integrēt attālo reģionu ekonomikas. Šādā nolūkā un lai nodrošinātu šo ilgtspējīgo pārvadājumu veidu vienmērīgu darbību, jāizvērs arī savienojumi ar loģistikas centriem, nodrošinot vairākveidu pārvadājumu optimālu apmaiņu un visas sistēmas efektivitāti, taču vienlaikus cenšoties nepalielināt tādu loģistikas centru skaitu, kuru īpatnības neļauj veidot intermodālu un multimodālu transporta sistēmu;

26. atbalsta ierosmi stiprināt tādu Eiropas transporta politiku, kuras pamatā būtu lietotājiem un uzņēmējiem skaidru, vienotu, saprotamu un stabilu noteikumu kopums, progresīvu transporta tehnoloģiju un risinājumu ieviešana un attiecīgas infrastruktūras radīšana vai pilnveidošana. Lai to sasniegtu, jāpabeidz transporta pakalpojumu iekšējā tirgus izveide, visos transporta veidos jālikvidē normatīvie, administratīvie un tehniskie šķēršļi, kā arī konsekventi jāīsteno konkurences noteikumi, jāuzlabo pakalpojumu standarti un jāstiprina lietotāju tiesības;

27. šajā saistībā ir jāņem vērā ne tikai savienojumi lielos attālumos, bet arī ar tiem saistītie reģionālie tīkli. Turklāt īpaša uzmanība jāvelta pierobežas reģioniem un to problēmām. Minēsim, piemēram, maksājumu sistēmu, tehnisko savienojumu, satiksmes grafiku un normatīvās vides atšķirības;

28. tomēr norāda, ka dzelzceļa pakalpojumu tirgus atvēršana vēl nav devusi gaidītos rezultātus, tāpēc uzskata, ka ir jāuzlabo dzelzceļa transporta tirgus tehniskie un juridiskie nosacījumi un tiem jānosaka vienoti standarti. Vienlaikus jāievieš līdzfinansēšanas iespējas;

29. atgādina, ka liberalizācija un jaunu dalībnieku ienākšana tirgū būtu jāpapildina ar tādu noteikumu ieviešanu (tostarp aprīkojuma standartizāciju, satiksmes noteikumiem, drošības noteikumiem dzelzceļa tīklā, iesaistot Eiropas aģentūras), kas palielina dzelzceļa tirgus daļu, jo šis ir vienīgais veids, kā veicināt radošumu un ieviest daudzveidīgus pakalpojumus par labu patērētājiem un patiesai modālajai pārejai;

30. uzsver, ka attiecībā uz pāreju no autotransporta uz dzelzceļa, iekšzemes ūdensceļu un jūras pārvadājumiem Baltās grāmatas mērķi samazināt autotransporta kravu pārvadājumu īpatsvaru attālumos virs 300 km nav pietiekami tālejoši (30 % samazinājums līdz 2030. gadam un 50 % — līdz 2050. gadam); tāpēc aicina Eiropas Komisiju rosināt vērienīgu programmu, kuras mērķis būtu visā Eiropā izveidot auto-dzelzceļa maģistrāles. Tikai ar šāda veida infrastruktūras palīdzību var izskaust tālsatiksmes kravu autopārvadājumus un vienlaikus stiprināt teritoriālo kohēziju, īpaši ar nomaļākām valstīm;

31. atbalsta Eiropas vienotās gaisa telpas iniciatīvas pilnīgu īstenošanu un dzelzceļa pakalpojumu iekšējā tirgus izveides pabeigšanu. Komiteja arī atbalsta “zilās zonās” ierosmi, kas būtu pirmais solis ceļā uz stabilas jūras transporta pakalpojumu sistēmas izveidošanu, kurai papildus būtu jāizstrādā “jūras maģistrāļu” koncepcija, kā arī jauns redzējums par kuģu kā reāli pārvietojamas infrastruktūras nozīmību;

32. uzskata, ka it īpaši ir jāņem vērā transporta savienojumi starp tālākajiem reģioniem, Eiropas kontinentālo daļu un kaimiņos esošajām trešām valstīm; attālākie reģioni tradicionāli saskaras ar nepietiekamas piekļuves problēmām, tādējādi tie tiek “sodīti” un nevar pilnībā iesaistīties vienotajā Eiropas tirgū un attīstīt savu ekonomiku reģionālajā līmenī;

33. izsaka nožēlu par to, ka 2011. gada Baltā grāmata salīdzinājumā ar 2001. gada Balto grāmatu (kurā tika izvirzīta jūras transporta maģistrāļu koncepcija) faktiski ir solis atpakaļ attiecībā uz jūras transporta politiku, un jo īpaši par to, ka Baltajai grāmatai pievienotais iniciatīvu saraksts nesniedz nekādu informāciju ne par jūras transporta maģistrāļu nākotni, ne par *Marco Polo* programmu;

34. uzskata arī, ka attiecībā uz reģioniem, kuros topogrāfisko apstākļu dēļ transporta emisijas rada daudz smagākas sekas (piemēram, kalnu reģioni), ir vajadzīgi atsevišķi noteikumi un pasākumi, lai satiksmes apjomu un ar to saistītās sekas samazinātu tiktāl, ka var izslēgt kaitīgu ietekmi uz cilvēka veselību un vidi;

35. uzskata, ka papildu pūles jāpieliek, lai veicinātu labākus un efektīvākus transporta risinājumus, kas uzlabo Eiropas kontinentālās daļas un tās salu un tālāko reģionu, kā arī reģionu, kas atrodas ārpus ES ārējām robežām, savienojamību;

36. vēlas uzsvērt arī to, ka papildus sakaru stiprināšanai starp Austrumeiropu un Rietumeiropu — gan kohēzijas, gan konkurētspējas iemeslu dēļ — būtiski ir veicināt arī efektīvus sakarus starp Centrāleiropu un Eiropas ārējām robežām, kā arī attālākiem reģioniem, kas Eiropu saista ar Vidusjūras un Atlantijas okeāna reģioniem. Šai sakarā RK vēlas uzsvērt ostu un lidostu, kā arī to savienojumu ar iekšzemi izšķirošo nozīmi Eiropas Savienības integrācijā globālajā tirgū, proti, ar Āfrikas, Amerikas un Āzijas reģioniem, kā arī Atlantijas okeāna salu kā loģistisku transporta platformu stratēģisko potenciālu;

37. norāda, ka īpašas pūles jāvelta arī tam, lai mērķtiecīgi attīstītu piecus galvenos transporta koridorus, ko Eiropas Komisija noteikusi pamatnostādņēs, kuras attiecas uz transportu Eiropā un kaimiņu reģionos. Šai sakarā jānorāda, ka ES un valstīm, kas atrodas pie centrālā koridora, jāvelta lielāki pūliņi šī koridora izveidei. Atzinīgi ir vērtējams mērķis veidot elastīgāku pamatīklu, kura izveide paredzēta Eiropas transporta tīkla (TEN-T) projektā. Tāpēc ir vajadzīgas pārredzamas novērtēšanas metodes, kas garantētu gan veikto ieguldījumu drošību, gan pastāvīgu TEN-T projekta atjaunināšanu un papildināšanu;

38. atzinīgi vērtē priekšlikumu pārskatīt regulu par laika nišu piešķiršanu, lai varētu efektīvāk izmantot lidostu iespējas. Tomēr pirms galīgo lēmumu pieņemšanas par jauniem kustības sarakstiem svarīgi ir veikt rūpīgu izvērtējumu, it īpaši attiecībā uz tām lidostām, kas atrodas pilsētu teritorijās, kur lielāka nozīme ir ietekmei uz vidi;

39. uzsver, ka ir būtiski panākt saskaņotību starp konkurētspējas veicināšanu un sociālajiem aspektiem, un balstīties uz sociālo dialogu, lai novērstu sociālos konfliktus, kas vairākās ekonomikas nozarēs ir radījuši ievērojamus zaudējumus;

40. atzinīgi vērtē iniciatīvas, kas ierosinātas nolūkā uzlabot gaisa un jūras transporta drošību, izmantojot visaptverošu pieeju, kurā apvienoti politikas pasākumi, tiesību akti un uzraudzība. It sevišķi svarīgi ir uzlabot pārbaudes metodes, kas ļautu pārbaudīt lielāku skaitu pasažieru, radot pēc iespējas mazāk neērtību un vienlaikus pilnībā ievērojot pasažieru pamattiesības;

41. piekrīt Komisijas redzējumam attiecībā uz satiksmes drošību (līdz nullei samazināt ceļu satiksmes negadījumos cietušo skaitu), vienlaikus atzīstot, ka šāda mērķa īstenošana ir liels un ļoti ambiciozs izaicinājums. Būtu vēlams pieņemt diferencētu pieeju, nosakot, piemēram, kāda ir satiksmes intensitātes un ceļu satiksmes negadījumos cietušo skaita attiecība. Ceļu satiksmes negadījumos bojā gājušo skaita un veikto pasākumu ziņā starp pilsētām un reģioniem ir lielas atšķirības. Vispārējs standarts nesamērīgi skartu tās pilsētas un reģionus, kas jau īsteno efektīvus pasākumus, kā rezultātā samazinājies ceļu satiksmes negadījumos bojā gājušo skaits. Turklāt ceļu satiksmes drošība nav atkarīga vienīgi no tehnoloģijas, bet arī no cilvēku uzvedības. Šai sakarā RK iesaka saskaņot transportlīdzekļu periodiskās tehniskās apskates un Eiropas autoskolu mācību programmās iekļaut izglītošanu satiksmes drošības jomā. Šādas saskaņotas tehniskās apskates varētu piemērot arī citās jomās, piemēram, attiecībā uz siltumnīcefekta gāzu emisiju; arī cilvēku uzvedības modeļu maiņa var palīdzēt samazināt satiksmes apjomu un tādā veidā ievērojami paaugstināt satiksmes drošību;

42. ceļu satiksmes drošības pasākumiem jābalstās uz labas prakses piemēriem; tie jāpielāgo vietējiem apstākļiem. Šajā sakarā Komiteja vēlas norādīt uz savu agrāk izstrādāto atzinumu par ceļu satiksmes drošības politikas ievirzēm 2011.–2020. gadam;

43. dzelzceļa transporta nozarē uz visām dzelzceļa līnijām pilnībā liberalizētā tirgū būtu jāpanāk Eiropas Dzelzceļa satiksmes vadības sistēmas (ERTMS) vispārēja ieviešana. Tāpēc īpaša uzmanība jāpievērš pārrobežu posmiem, kuri drošības sistēmu atšķirību dēļ joprojām uzskatāmi par “vājajiem punktiem”;

44. šai sakarā atkārtoti pauž atbalstu ierosmei saskaņot nopietnu traumu dažādās definīcijas, lai būtu iespējams labāk uzraudzīt un novērtēt ceļu drošības politikas efektivitāti. Turklāt Komiteja ierosina nodrošināt pieeju ceļu satiksmes pārkāpumu datu bāzēm un panākt to sadarbību; tas ļautu piemērot sankcijas, attiecīgi ievērojot arī citās dalībvalstīs izdarītos pārkāpumus;

Inovācijas nākotnei — tehnoloģijas un paradumi

45. stingri atbalsta Baltajā grāmatā pausto redzējumu par Eiropas transporta inovāciju un pētniecības politiku, kas ļautu īstenot kopējus apvienotus pētniecības pasākumus; tāpat piekrīt Komisijas viedoklim par jomām, kuras būtu jāņem vērā, proti, transportlīdzekļu efektivitātes veicināšana, izstrādājot jaunus motorus, materiālus un konstruēšanas veidus, videi nekaitīgākas enerģijas izmantošana, lietojot jaunus enerģijas avotus un piedziņas sistēmas, kā arī tīkla labāka izmantošana un drošāka lietošana, pateicoties informācijas un komunikāciju sistēmām;

46. atzinīgi vērtē Baltajā grāmatā ierosināto priekšlikumu visu veidu transportlīdzekļiem noteikt piemērotus CO₂ emisijas standartus, ieviest noteikumus par tādas uzlādēšanas infrastruktūras savstarpējo savietojamību, kas paredzēta vidi saudzējošiem transportlīdzekļiem, kā arī izstrādāt vadlīnijas un standartus attiecībā uz degvielas uzpildes infrastruktūru. Visu šo pasākumu īstenošanā būtu jāiesaista vietējās un reģionālās pašvaldības;

47. uzsver tādas ES politikas nozīmīgumu, kas pievēršas transporta problēmām to rašanās vietā, piemērojot gan standartus attiecībā uz siltumnīcefekta gāzu emisijām, gaisa piesārņojumu un piesārņojumu ar troksni, gan arī transportlīdzekļu aktīvās un pasīvās drošības normas. Šajā sakarā transportlīdzekļu tehnoloģijas būtisku tehnisku uzlabojumu ieviešana obligāti jāaskaņo ar trokšņa emisijas un gaisa piesārņojuma robežvērtību ievērošanu;

48. uzskata: lai pilnībā spētu sasniegt Baltajā grāmatā izvirzītos mērķus, būtiskākie jautājumi ir ceļošanas un braukšanas stils, tāpēc atzinīgi vērtē visas Baltajā grāmatā iekļautās iniciatīvas, kuru mērķis ir veicināt informētību par tradicionālo vieglo transporta veidu alternatīvu pieejamību, kā arī pasākumus, kas

paredzēti braukšanas stila uzlabošanai; tomēr uzskata, ka attiecībā uz ceļošanas stilu vēl ir daudz darāmā, it sevišķi, lai panāktu, ka Eiropas nākotnes sabiedrība ir gatava mainīt attieksmi pret mobilitāti, kā arī, lai attiecīgi pielāgotu transporta infrastruktūru;

Pilsētvides mobilitāte

49. atzinīgi vērtē Baltajā grāmatā iekļautos priekšlikumus par pilsētu mobilitātes plāniem. Ilgtspējīgu pilsētu mobilitātes plānu izstrāde vismaz lielākajām pilsētām bija viena no galvenajām RK prasībām atzinumā par Zaļo grāmatu;

50. norāda, ka Komisija uzskata: liela daļa no transporta sistēmas ārējās ietekmes novērojama galvenokārt plaši apdzīvotās teritorijās. Vietējām un reģionālajām pašvaldībām ir visplašākās zināšanas par to, kā risināt šādas problēmas. Tādēļ ir būtiski viņām nodrošināt instrumentus, kas nepieciešami šo problēmu risināšanai. Ir jāievēro subsidiaritātes princips, taču ES var atbalstīt vietējo un reģionālo pašvaldību uzdevumu, sekmējot sadarbību un pieredzes apmaiņu un veicot ieguldījumus, kas var ietekmēt attieksmes maiņu;

51. iesaka izstrādāt stimulējošus pasākumus ilgtspējīgas pilsētu mobilitātes plānu un revīziju sagatavošanai, taču lēmumu pieņemšanai arī turpmāk jābūt attiecīgo vietējo un reģionālo pašvaldību kompetencē, pilnībā ievērojot subsidiaritātes principu; atkārtoti norāda uz savu iepriekš izteikto priekšlikumu par jauna finanšu instrumenta ieviešanu 2014.–2020. gada finanšu plānā, kas dod iespēju līdzfinansēt pilsētu mobilitātes plānus. Pieteikuma iesniegšana pilsētu mobilitātes revīzijas veikšanai varētu, piemēram, sekmēt procesu, lai ieviestu Eiropas godalgu izcilu un pārņemamu transporta iniciatīvu apbalvošanai. Savukārt šī godalga varētu veidot daļu no apbalvojuma, kas pēc būtības līdzinātos ES mēroga Zilā karoga shēmai, kuras ietvaros tiek apbalvotas teritorijas, kurās ir zems vides piesārņojuma un satiksmes noslogojuma līmenis, kā to iepriekš ierosinājis RK;

52. uzskata, ka labi plānotas pilsētas, kuras ir pieņēmušas efektīvākus ražošanas procesus un atteikušās no liekiem transporta risinājumiem, veicina labāku piekļuvi precēm, cilvēkiem un pakalpojumiem; tāpēc iesaka savstarpēji labāk koordinēt pilsētas plānošanu un mobilitātes plānošanu;

53. ar nepacietību gaida vietējā līmeņa iniciatīvas par pilsētas ielu lietošanas maksas ieviešanu un par piekļuvi ierobežojošu shēmu izveidi; atbalsta tādu kopīgu tehnisko standartu izstrādi, ar kuriem nodrošināt savietojamību, vienlaikus nepieļaujot, ka šādu vietējo iniciatīvu rezultātā rodas jauni tehniski šķēršļi, kas kavē pārvietošanās brīvību Eiropas Savienībā;

54. uzsver tehnisku un organizatorisku risinājumu, piemēram, informācijas tehnoloģiju, svarīgo lomu jaunu mobilitātes ieradumu veicināšanā, balstoties uz visu transporta veidu kombinētu izmantošanu ceļošanai un kravas pārvadājumiem (piemēram, starpmodāla elektronisko biļešu sistēma, starpmodāli

kravu dokumenti, elektroniska maršrutu plānošana, kravu izsekošana, piegādes informācija reāllaikā), lai optimizētu esošā vieglā autotransporta izmantošanu (transportlīdzekļu koplietošana, elektrisko transportlīdzekļu izmantošana mazos attālumos, automobiļu kopīga izmantošana, transporta un tā savienojumu arhitektūra, autobusu un tramvaju prioritāra izmantošana), jo vietējo un reģionālo transporta sistēmu pārvaldība ir nozīmīgs jautājums, kas Baltajā grāmatā atstāts novārtā;

55. lai sasniegtu "pilsētu loģistiku gandrīz bez emisijām", atbalsta tādas stratēģijas izstrādi, kurā būtu apvienoti teritorijas plānošanas, dzelzceļu, jūru un upju pieejamības aspekti, kā arī nodevu un transportlīdzekļu tehnoloģijas standarti, kas veicinātu zema emisiju līmeņa transportlīdzekļu (piegādes furgonu, taksoometru, autobusu utt.) kopīgu publisko iepirkumu komerciālajos autoparkos;

56. aicina vairāk ņemt vērā saikni starp transporta politikas pilsētu dimensiju un teritoriju apsaimniekošanas plašāku koncepciju, lai uzlabotu ne tikai pilsētu transportu un infrastruktūras, bet arī vērstos pret pilsētu izplešanos un pārskatītu pilsētu un to tuvākās apkārtnes (pilsētas/lauku) attiecības; šajā sakarā īpaša uzmanība būtu veltāma tuvsatiksmes sabiedriskā transporta stiprināšanai;

Moderna infrastruktūra, gudra cenu noteikšana un finansēšana

57. pašreiz notiekošās TEN-T politikas pārskatīšanas ietvaros atbalsta Eiropas stratēģiskās infrastruktūras pamata tīkla izveidi, kas aptvertu visus ES reģionus, kā arī galvenos atsaucē punktus transportam un loģistikai un veidotu Eiropas vienoto transporta telpu, kurā iespējams novērst sastrēgumus un nodrošināt pienācīgu saikni ar pasaules tirgu;

58. norāda, ka Baltajā grāmatā izvirzītos mērķus nav iespējams pilnībā īstenot bez nepieciešamā finansējuma, ievērojot atsevišķo dalībvalstu reģionālās īpatnības kohēzijas jomā un Stabilitātes un izaugsmes pakta saistības. Jānorāda, ka Baltajā grāmatā nav aplūkots jautājums par budžeta līdzekļiem un cita veida resursiem, kas izmantojami ES transporta politikā un infrastruktūrā. Šai sakarā RK atbalsta priekšlikumu izmantot Eiropas aizdevumus vai eiroobligācijas kā galvenos instrumentus, lai finansētu vajadzīgo transporta infrastruktūru. RK norāda, ka šie apjomīgie ieguldījumi jāsekmē ar patiesu politisko gribu visaugstākajā līmenī, citādi Eiropas transporta politikas mērķi, kas tik svarīgi reģionālajai konkurētspējai, būs vien tukši vārdi;

59. norāda, ka integrētas reģionālās attīstības pieejas ietvaros kohēzijas politikai ir pašai savi mērķi, un tās budžetu nebūtu vēlams izmantot Eiropas transporta tīkla politikas finansēšanai. Tomēr ir jāveicina saskaņotība starp infrastruktūras projektiem, ko finansē kohēzijas politikas ietvaros, un Eiropas transporta politikas mērķiem;

60. uzsver, ka ir būtiski pārskatīt līdzekļus, kas paredzēti nākamajā ES budžetā ierosinātajai transporta infrastruktūrai, un mudināt privāto sektoru pārredzamā veidā vēl vairāk iesaistīties šajā nozarē. Komiteja turklāt arī atbalsta jaunu finanšu instrumentu veicināšanu transporta nozarei, it īpaši, izmantojot ES projektu obligāciju iniciatīvu;

61. norāda, ka ārējo faktoru internalizācija, nodokļu izkropļojumu un nepamatotu subsīdiju novēršana un brīva un neizkropļota konkurence ir daļa no centieniem saskaņot tirgus izvēli ar ilgtspējības vajadzībām; tāpēc Komiteja atbalsta pārdomātu cenu un nodokļu noteikšanas pieeju, lai panāktu pilnīgu un obligātu ārējo faktoru internalizāciju autotransporta un dzelzceļa transporta nozarē, attiecībā uz vietējo piesārņojumu ostās un lidostās, kā arī attiecībā uz gaisa piesārņojumu jūrās, un atbalsta ierosmi izskatīt obligātu internalizācijas maksu piemērošanu visos iekšzemes ūdensceļos ES teritorijā; aprēķinot maksas, ko piemēro transporta ārējo faktoru internalizācijai, jāņem vērā fakts, ka ir maz transporta veidu, lai sasniegtu salas un attālākos reģionus;

62. tomēr uzsver nepieciešamību ņemt vērā attālo reģionu specifiskos apstākļus, izstrādājot turpmākos ārējo izmaksu internalizācijas nosacījumus (*Eurovignette* sistēma un tās uzraudzība). Jebkurš nosacījums, kurā nav ņemti vērā ar attālumu saistītie

kavēkļi, rada negatīvu ietekmi uz ekonomikas dalībniekiem attālos reģionos;

63. uzsver, ka mērķi, kas izvirzīti sasniegšanai 2016. un 2020. gadā, neraugoties uz šo pasākumu nozīmību, šķiet ļoti ambiciozi un, balstoties uz iepriekšējo un pašreizējo pieredzi (piemēram, tiesību aktiem *Eurovignette* jomā), ļoti grūti īstenojami;

Ārējā dimensija

64. pilnībā atbalsta Baltajā grāmatā pausto viedokli par ārējo dimensiju; šai sakarā uzsver, ka ir svarīgi paplašināt iekšējā tirgus noteikumu darbības jomu, darbojoties starptautiskās organizācijās un visā pasaulē veicinot Eiropas standartus drošības, aizsardzības, privātuma un vides jomā divpusējās un daudzpusējās sadarbības ietvaros, kā arī ar galvenajiem partneriem stiprinot dialogu transporta jomā;

65. mudina Eiropas Komisiju tālāk izvērst Eiropas transporta sistēmas starptautiskās dimensijas koncepciju un pilnībā integrēt transporta tīkla Vidusjūras un Atlantijas okeāna dimensiju, kam neapšaubāmi ir ietekme uz transporta attīstību Eiropas Savienībā; turklāt tas ir galvenais līdzeklis, ar ko stiprināt gan Vidusjūras abu krastu valstu ļoti nozīmīgo sadarbību, gan konkurētspējīgu un ilgtspējīgu integrāciju pasaules tirgū.

Briselē, 2011. gada 30. jūnijā

Reģionu komitejas
priekšsēdētāja
Mercedes BRESSO

Reģionu komitejas atzinums “Reģionālo un vietējo pašvaldību loma ilgtspējīgas ūdens resursu apsaimniekošanas veicināšanā”

(2011/C 259/03)

REĢIONU KOMITEJA

- aicina nostiprināt ES politikas pamatnostādnes un pieņemt jaunus regulējošus ES instrumentus, ar kuriem katra dalībvalsts katrā no ūdens resursiem atkarīgā darbības jomā noteiktu skaidrus un precīzus efektivitātes nodrošināšanas mērķus katram sateces baseinam;
- aicina direktīvā par ēku energoefektivitāti iekļaut Komisijas iniciatīvu par ūdens efektīvu izmantošanu ēkās (*Water Efficiency in Building*), vienlaikus nodrošinot iespēju to selektīvā veidā attiecināt uz ģeogrāfiskiem rajoniem, kuri cieš no ūdens trūkuma;
- aicina pieņemt tādas tiesību aktus, ar kuriem noteiktu Eiropā saskaņotus kvalitātes līmeņus, kas katrā no dažādajām darbības jomām garantētu pareizu ūdens savākšanu un otreizēju izmantošanu, vienlaikus ņemot vērā dalībvalstu dažādās īpatnības;
- aicina reģionālās un vietējās pašvaldības uzskatīt apzinātu riska pārvaldību par visefektīvāko reaģēšanas instrumentu ekstremālu parādību gadījumos. Turpmākie ieguldījumi, kas paredzēti minēto parādību seku likvidēšanai, prioritārā kārtā jānovirza “zaļās infrastruktūras” veidošanai;
- norāda uz reģionālo un vietējo pašvaldību svarīgo lomu vides datu apkopošanā un ierosina pārveidot pašreizējo Eiropas Sausuma novērošanas centru par Eiropas Ūdens novērošanas centru;
- ierosina, citstarp, saistībā ar Direktīvā 2000/60/EK izvirzītajām prasībām, ūdens resursu ilgtspējīgā apsaimniekošanā līdz 2020. gadam sasniegt šādus konkrētus un pārbaudāmus mērķus: 1) palielināt par 20 % ūdens resursu ietaupījumu visās lietošanas jomās, 2) palielināt par 20 % upju baseinu skaitu, kuros, piemēram, lai mazinātu plūdu risku, tiek īstenoti dabas atjaunošanas pasākumi, 3) palielināt par 20 % tā ūdens apjomu, kas pašlaik tiek atkārtoti izmantots un/vai pārstrādāts lauksaimniecībā un rūpniecībā. Tādēļ Komiteja cer uz Pilsētu mēru pakta tiešu līdzdalību.

Ziņotājs	Nichi VENDOLA kgs (IT/PSE), Apūlijas reģiona priekšsēdētājs
Atsauces dokuments	ES prezidentvalsts Ungārijas 2010. gada 29. oktobra vēstule

I. IETEIKUMI POLITIKAS JOMĀ

REĢIONU KOMITEJA

Vispārīgi apsvērumi

1. pauž gandarījumu, ka ES prezidentvalsts Ungārija konsultējās ar RK par tematu "Reģionālo un vietējo pašvaldību loma ilgtspējīgas ūdens resursu apsaimniekošanas veicināšanā" un cer, ka nākotnē tā tiks plašāk iesaistīta politisko lēmumu pieņemšanā un programmu izstrādē ilgtspējīgas ūdens resursu apsaimniekošanas jomā, jo Komiteja ir to dalībnieku pārstāvības struktūra, kuru institucionālais uzdevums ir minēto lēmumu īstenošana un vispārīgāk — dabas resursu aizsardzība, ņemot vērā to lomu ilgtspējīgu attīstības modeļu noteikšanā;

2. atbalsta ANO 2010. gada 28. jūlija rezolūciju, kurā tiesības uz ūdeni ir pasludinātas par universālām, neaizskaramām cilvēktiesībām, kas ir tiesību uz dzīvību dabīgs un konsekvents turpinājums: "*recognizes the right to safe and clean drinking water and sanitation as a human right that is essential for the full enjoyment of life and all human rights*" ⁽¹⁾ (atzīst tiesības uz drošu un tīru dzeramo ūdeni un sanitāriju par cilvēktiesībām, kas ir svarīgas, lai dzīvotu cilvēka cienīgu dzīvi un pilnībā izmantotu visas cilvēktiesības);

3. uzskata, ka ūdens resursi, kas ir ierobežots un dzīvo būtņu un dabas ekosistēmu izdzīvošanai būtisks cilvēces mantojums, nav pakļauti tirgus loģikai un konkurences noteikumiem, jo ikviena cilvēka apzinātam pienākumam jābūt cieņpilnai attieksmei pret šo labumu un tā aizsardzībai, nodrošinot to nākamajām paaudzēm;

4. atzīst ūdens ekoloģisko un ētisko dimensiju un tāpēc atzīst katras morāles kopienas (dzīvas vai nedzīvas) tai raksturīgo tiesību ievērošanu saistībā ar ūdens vajadzībām; uzskata, ka ir jānosaka uz līdzdalību orientēti ūdens resursu apsaimniekošanas, kas ir būtisks vispārējas nozīmes sabiedriska pakalpojums, modeļi, kuri nodrošinātu tās pilnīgu ilgtspēju un saskaņotu iekļaušanos citās politikas jomās saistībā ar ilgtspējīgu attīstību;

5. vietējās un reģionālās pašvaldības ir atbildīgas par publiskās telpas pārvaldīšanu. Tas nozīmē, ka tās atbild par politikas jautājumiem, kas ir svarīgi ilgtspējīgai ūdens apsaimniekošanai, piemēram, par teritoriālo plānošanu, infrastruktūru, mobilitātes

politiku, atļauju izsniegšanu, lauksaimniecību un ainavu pārvaldību, pielāgošanos klimata pārmaiņām, aizsardzību pret plūdiem, kā arī tūrismu. Turklāt vietējās un reģionālās pašvaldības atbild par politikas jomu sinerģiju un tādejādi tām ir jādarbojas integrētā veidā, ņemot vērā teritoriālās plānošanas kontekstu, kas ietver arī reģionu pienācīgu sociālo un ekonomisko attīstību. Vairākās Eiropas valstīs pašvaldības ir atbildīgas par sabiedrības apgādi ar ūdens resursiem un par notekūdeņu apsaimniekošanu. Tāpēc ir būtiski, lai vietējās un reģionālās pašvaldības būtu cieši iesaistītas turpmākajā Eiropas ūdens resursu politikā;

6. piekrīt, ka ES jāsāk jauns pārdomu posms par ūdens resursu jautājumu, un pauž cerību, ka vietējās un reģionālās pašvaldības tieši un aktīvi iesaistīsies pašreizējo (Ūdens pamatdirektīva, Gruntsūdeņu direktīva, Plūdu riska pārvaldības direktīva, Stratēģija ūdens trūkuma un sausuma gadījumiem) vai izstrādes posmā esošo (priekšlikumi un mērķi saistībā ar ES pielāgošanos klimata pārmaiņām) direktīvu un stratēģiju pārskatīšanā, koordinācijā un saskaņošanā, sākot jau ar Eiropas ūdeņu aizsardzības projekta izstrādi, lai nodrošinātu plašu sabiedrības līdzdalību;

7. uzskata, ka sakarā ar pieaugošo antropogēno spiedienu uz ūdens resursiem, ko papildina situāciju pasliktinošie blakusefekti (ekosistēmu un bioloģiskās daudzveidības izzušana, samazināta mitruma saglabāšanas spēja, augšnes kvalitātes pasliktināšanās, kā arī klimata pārmaiņas u.c.), izmantojot integrētu, nevis vairs nozaru pieeju, ir jāveic apsaimniekošanas un aizsardzības pasākumi, kas aptver virkni ES politikas jomu attiecībā uz ūdeni, enerģētiku, lauksaimniecību, transportu, atkritumiem, tūrismu, cīņu ar klimata pārmaiņām un pielāgošanos tām;

8. cer, ka dalībvalstis ar reģionālo un vietējo pašvaldību atbalstu izstrādās skaidru ūdens cenu politiku, ievērojot valstu un vietējās prerogatīvas un ņemot vērā atšķirīgos ģeogrāfiskos un klimatiskos apstākļus, kā arī attiecīgus sociālos un vides aizsardzības aspektus. Tādai politikai jābalstās ne vien uz principu "maksā piesārņotājs", kas jau ir iekļauts Ūdens pamatdirektīvā (2000/60), bet arī, izmantojot progresīvu tarifu un kur tas ir nepieciešams, uz principu "izšķērdētājs maksā", jo tā piemērošana ļauj atjaunot vides izmantošanu. Šāds pasākums, ja to atbalsta atbilstīga vides izglītības kampaņa, sekmē patērētāju apzinīgāku attieksmi pret ūdens resursiem saistībā arī ar ļoti piesārņojošu vielu izmantošanu (piemēram, zāļu, kosmētikas, pesticīdu u.c. atliekas) un varētu būt sākums kopumā arī ekonomiskajā aspektā efektīvākai un iedarbīgākai resursu apsaimniekošanai;

⁽¹⁾ ANO rezolūcija A/RES/64/292, 28.07.2010.

9. atzīst, ka zinātnes atziņām un tehnoloģiskajiem jauninājumiem ir svarīga loma ūdens cikla apsaimniekošanas novatoriskas prakses noteikšanā, un tā ir svarīgs jaunu infrastruktūrālu pasākumu plānošanas pamatelements. Pētniecība un inovācija var būt arī nozīmīgs izaugsmes un nodarbinātības virzītājspēks videi labvēlīgā rūpniecībā;

10. ūdens problemātika jāskata plašākos ietvaros. Tā aptver ne tikai ūdens trūkumu un plūdus, bet arī citus ar ūdeni saistītus klimata pārmaiņu izraisītus apdraudējumus, ne tikai jau zināmas problēmas, piemēram, nokrišņu intensitāti un jūras līmeņa celšanos, bet arī vēl nezināmas problēmas;

Ūdens cikls kā centrālais elements politikā, kas saistīta ar pielāgošanos klimata pārmaiņām

11. uzsver, ka pašreizējās debatēs par klimata pārmaiņām ūdens resursi vēl netiek uzskatīti par ekosistēmas pamatelementu, kura saglabāšana un aizsardzība ir svarīgs pamata priekšnosacījums katram pasākumam, kas vērsts uz klimata pārmaiņu novēršanu un pielāgošanos tām, un apstiprina reģionālo un vietējo pašvaldību vēlmi uzņemties atbildīgu un konstruktīvu lomu saistībā ar klimata pārmaiņu ietekmes mazināšanas pasākumu noteikšanu un ieviešanu ⁽²⁾;

12. apzinās, ka klimata pārmaiņu ietekmei uz hidroloģisko līdzsvaru būs nozīmīgas sociālas un ekonomiskas sekas visā ES, kuras izpaudīsies kā ekstremālu parādību intensitāte un biežums un kuru ierobežošanai vajadzīga integrēta un solidāra pieeja, kas aptver ne tikai iesaistīto struktūru vai nozaru ģeogrāfisko, ekonomisko un sociālo aspektu, bet arī visu Kopienas politikas jomu klāstu. Tādēļ jāpastiprina zinātniskā sadarbība ES, valstu un reģionālajā līmenī, lai izpētītu cēloņu un seku likumsakarības, kas izraisa ekstrēmumus klimatiskos apstākļus (plūdus un sausuma periodus) Eiropā;

13. apzinās, ka klimata pārmaiņas izraisa dažādas sekas ūdens resursu jomā ES reģionos. Tādēļ ūdens problēmas, kas jārisina dažādos Eiropas Savienības reģionos, ir visai atšķirīgas gan kvantitātes ziņā (ūdens pārmērība vai trūkums), gan saistībā ar gadalaikiem, kuros problēmas rodas (pavasara plūdi vai vasaras sausums). Pielāgošanās pasākumiem, kuros ņemti vērā dažādi ES reģionu ģeogrāfiskie, ekonomiskie un sociālie apstākļi, jābūt elastīgiem, un tie jāīsteno, stingri piemērojot subsidiaritātes principu ⁽³⁾;

14. apzinās, ka klimata pārmaiņas izmainīs un noteiks, lai gan atšķirīgā mērā, ūdens resursu pieejamību Eiropas reģionos,

⁽²⁾ RK atzinums "Baltā grāmata "Adaptācija klimata pārmaiņām — iedibinot Eiropas rīcības pamatprincipus", CđR 72/2009 fin.

⁽³⁾ "Baltā grāmata "Adaptācija klimata pārmaiņām — iedibinot Eiropas rīcības pamatprincipus", COM(2009) 147 galīgā redakcija.

un tā rezultātā radīsies jauni, pastiprināti konflikti starp dažādiem lietotājiem, kā arī, iespējams, palielināsies migrācija, it īpaši vistālākajos reģionos, kas atrodas ļoti neaizsargātos ģeogrāfiskos apgabalos;

15. atzinīgi vērtē ES saistības starptautiskajā politikā cīņai ar klimata pārmaiņām, kuras izraisa antropogēni faktori, un uzskata, ka ūdens resursu pareiza apsaimniekošana ir vajadzīgs un efektīvs instruments, lai panāktu CO₂ emisiju samazināšanu un veicinātu ilgtspējīgas izaugsmes modeļus, kas sekmē dabas un enerģētisko resursu efektīvu izmantošanu;

16. uzskata, ka prognozējamās ūdens pieejamības uzticamu novērtējuma procedūru izstrāde ir kognitīvais elements, kas ir vajadzīgs Eiropas ūdens un vides politikas pareizai izstrādei, un apzinās, ka rezultāti, kas iegūti, izmantojot kontinenta mērogā piemērotos klimata modeļus, ir jāapvieno ar reģionālo un vietēja mēroga hidroloģisko modeļu rezultātiem;

17. aicina ES un dalībvalstis palielināt tīras enerģijas (*green power*) ražošanu, veicot katru lietderīgu pasākumu, lai izveidotu hidroelektrostacijas bez CO₂ emisijām tur, kur to ļauj morfoloģiskie un vides apstākļi, jo sevišķi ekoloģiskais līdzsvars un Ūdens pamatdirektīvas prasības, kā arī tautsaimnieciskie apstākļi un piemērotība kuģošanai;

18. aicina ES un dalībvalstis veikt nepieciešamos pasākumus, lai ierobežotu ūdens termisko piesārņošanu un pēc iespējas samazinātu ūdens izmantošanu dzesēšanai rūpnieciskās un enerģētiskās iekārtās, īpaši tad, ja tas rada problēmas, kas saistītas ar ūdens pieejamību, bioloģisko daudzveidību vai sabiedrības veselības aizsardzību;

19. attiecībā uz pasākumiem, ar kuriem mazina ūdens krīzes sekas, uzskata: tikai tur, kur pieprasījums aptuveni atbilst pieejamajiem resursiem, jaunus ieguldījumus reģiona ūdens infrastruktūrās varēs uzskatīt par pielāgošanās pasākumiem, jo jauni un dažādi tehniskie un apsaimniekošanas risinājumi, kas atbilst vietējiem apstākļiem, var palielināt ūdens pieejamību bez papildu ūdens ieguves;

20. apzinās reģionālo un vietējo pašvaldību lomu izpratnes veicināšanā par to, cik būtiska nozīme ir ūdens ciklam, kas ir ūdens resursu apsaimniekošanas stratēģiju pamatelements, lai izstrādātu efektīvus un vispārpieņemtus risinājumus saistībā ar pielāgošanos klimata pārmaiņām un sekmētu dažādu vietējā līmeņa struktūru pieredzes apmaiņu;

Līdzsvars starp ūdens pieprasījumu un piedāvājumu, ievērojot vides prasības un Ūdens pamatdirektīvu

21. uzskata, ka ūdens resursu apsaimniekošana būs efektīvāka, ja pasākumu un darbību plānošanu īsteno kā procesu, kurā ir izvirzīti daudzi mērķi, ir ņemti vērā dažādi tieši vai daļēji ieinteresētie dalībnieki un kura pamatā ir ūdens resursu publiskā labuma, taisnīguma, vides kvalitātes, sabiedrības veselības, ūdens sociālās nozīmes un sociālās drošības princips;

22. apzinās, ka ūdens resursu pareiza izmantošana atbilstīgi vides ētikai ir panākama, piemērojot labākos paņēmienus attiecībā uz ūdens ieguvī, sadali un izmantošanu, kur tie ir pieejami un ekonomiski realizējami; tādējādi, izmantojot stabilu un elastīgu apsaimniekošanas modeli, vidējā termiņā tiktu nodrošināts līdzsvars starp vides prasībām un ekonomiskās un sociālās attīstības prasībām;

23. aicina nostiprināt ES politikas pamatnostādnes un pieņemt jaunus regulējošus ES instrumentus, ar kuriem katra dalībvalsts katrā darbības jomā (sadzīvē, rūpniecībā, lauksaimniecībā, zivkopībā, akvakultūrā, tūrismā un hidroelektroenerģijā) noteiktu skaidrus un precīzus efektivitātes nodrošināšanas mērķus katram sateces baseinam;

24. uzskata, ka ūdens resursu izlietošanas plānošana, kas jāīsteno, izmantojot sateces baseinu apsaimniekošanas plānus, lai gan ar atšķirīgām prioritātēm attiecībā uz īstenošanas termiņiem atkarībā no dažādu dalībvalstu īpatnībām, ir neaizstājams process, kurā vietējās un reģionālās pašvaldības var veidot sinerģijas atbilstoši solidaritātes un ilgtspējas principiem un saskaņā ar Ūdens pamatdirektīvu, tādējādi pildot pēc iespējas lielāku skaitu vides funkciju, ilgtermiņā nezaudējot atražošanas spēju un negatīvi neietekmējot piekļuvi leģitīmai un aizsargājamai izmantošanai;

25. uzskata, ka ūdens pārvade starp sateces baseiniem, par prioritāti nosakot pārvadi starp sateces baseiniem dalībvalsts iekšienē, jāuzskata par daļu no kompleksas reģionālās apsaimniekošanas stratēģijas, kura jāizstrādā atbilstoši ūdens, hidroģeoloģiskajai, vides un sociālekonomiskajai ilgtspējai, kuras mērķis ir ierobežota labuma taisnīgs sadalījums un par kuru ir jāveic padziļināts ietekmes novērtējums;

26. uzskata: lai pareizi izstrādātu stratēģijas par pielāgošanos augošajam ūdens pieprasījumam un reģionālajām īpatnībām, ir svarīgi pazīt ūdens sistēmas kopumā, sākot ar dabīgo ūdens tilpņu hidroloģisko dinamiku līdz pat ieguves, pārvades un izmantošanas sistēmu efektivitātes novērtēšanai;

27. aicina ES daudzgažu finanšu plāna (2013–2020) ietvaros pieņemt jaunus ieguldījumu programmas, kas, dodot priekšroku ilgtermiņa pasākumiem, ļauj dalībvalstīm sagatavot jaunus ūdens infrastruktūru attīstības plānus tikai pēc tam, kad ir pieņemtas

un ieviestas strukturētas rīcības programmas ūdens pārvaldības jomā; turklāt iespēja pielietot ūdens infrastruktūras, kuras izmanto atsāļošanai, kas ir ļoti energoietilpīgs process, būtu jāizskata vienīgi gadījumos, kad radītās priekšrocības izrādītos lielākas nekā būtiskā ietekme uz vidi. Komiteja iesaka minētajam mērķim izmantot daudzlīmeņu pārvaldības struktūru, lai optimizētu vietējo un reģionālo pašvaldību iesaisti valsts līmeņa programmu izstrādē;

28. piekrīt, ka ūdens izmantošanas efektivitātei ir prioritāra nozīme taupības pasākumos (ūdens hierarhija⁽⁴⁾), un atzinīgi vērtē Komisijas iniciatīvu par ūdens efektīvu izmantošanu ēkās (*Water Efficiency in Building*), kuru tā vēlas iekļaut direktīvā par ēku energoefektivitāti⁽⁵⁾, lai veicinātu tādu pilsētvidi un būvniecības aspektus, kuru pamatā ir ekoloģiskās ilgtspējas principi. Jābūt iespējām prasību par ūdens izmantošanas efektivitāti ēkās selektīvā veidā attiecināt uz ģeogrāfiskiem rajoniem, kuri cieš no ūdens trūkuma;

29. apņemas sekmēt netradicionālu ūdens resursu izmantošanu, atbalstot otrreizējās izmantošanas un pārstrādes kultūru visās jomās, vienlaikus ņemot vērā dalībvalstu dažādās īpatnības un mērķus šai sakarā un mudinot reģionālās un vietējās pašvaldības pieņemt un attiecīgajiem apstākļiem pielāgot ekonomikas un fiskālos instrumentus ilgtspējīgas ražošanas atbalstam un, kur nepieciešams, gruntsūdeņu izmantošanas samazināšanai;

30. uzskata, ka jaunajā kopējā lauksaimniecības politikā (KLP) jāiekļauj savstarpējās atbilstības principi attiecībā uz ūdens apsaimniekošanas paraugprakses izplatīšanu, kuros ir paredzēts noteikt audzēšanas metodes un apūdeņošanas paņēmienus atbilstīgi ūdens resursu pieejamībai;

31. ierosina izmantot daļu jaunajā KLP pieejamo fondu, lai stimulētu ūdens taupīšanas paņēmienus lauksaimniecībā, pieņemot ekonomikas un fiskālos instrumentus, kas veicina tās kultūras, kuru audzēšana saistīta ar augstu ūdens izmantošanas efektivitāti, un lai sekmētu pasākumus, kas paredzēti lauksaimniecībā izmantojamās zemes saglabāšanai un ekoloģiskai atjaunošanai un kas ļauj saglabāt mežus un mitrājus un mazināt augsnes degradāciju un eroziju, tādējādi ierobežojot zemes pārvēršanos tuksnešos un sālsūdens iekļūšanu piekrastes pazemes ūdeņos;

32. uzskata, ka vairs nevar atlikt tādu tiesību aktu pieņemšanu, kuri nodrošinātu efektīvu un produktīvu ūdens izmantošanu, proti, tā savākšanu un atkārtotu lietošanu un ar kuriem noteiktu Eiropā saskaņotus kvalitātes līmeņus, kas katrā no dažādajām darbības jomām un jebkādos apstākļos garantētu pareizu ūdens otrreizēju izmantošanu. Tas nodrošinātu tādu pieēju ūdens resursu otrreizējās izmantošanas un pārstrādes

⁽⁴⁾ Paziņojums "Meklējot risinājumu sausuma un ūdens trūkuma problēmai Eiropas Savienībā", COM(2007) 414 galīgā redakcija.

⁽⁵⁾ Direktīva 2010/31/ES (2010. gada 19. maijs) par ēku energoefektivitāti.

jautājumiem, kas pilnībā atbilst šiem mērķiem, vienlaikus ņemot vērā to, ka dalībvalstu dažādo īpatnību dēļ īstenošanas mērķi visur nav vienādi;

Ekstremālu parādību pārvaldība, izmantojot arī jauna veida pasākumus

33. aicina reģionālās un vietējās pašvaldības uzskatīt apzinātu riska pārvaldību par visefektīvāko reaģēšanas instrumentu ekstremālu parādību gadījumos, pretēji nostādnei, ka sasniedzamais mērķis ir ārkārtas situāciju pārvaldības optimizācija (proti, virzīties no ārkārtas situāciju pārvaldības uz riska pārvaldību);

34. aicina dalībvalstis un reģionālās un vietējās pašvaldības atbilstoši savām prerogatīvām un kompetencēm un saskaņā ar Plūdu riska pārvaldības direktīvas (2007/60) 7. pantu veicināt labāku koordināciju starp civilās aizsardzības tehniski operatīvajām struktūrām un vides departamentu un/vai aģentūru struktūrām, kas darbojas plūdu risku novēršanas un pārvaldības jomā, ar mērķi apmainīties ar zināšanām un pieredzi; attiecībā uz starptautiskiem upju baseiniem rosina vietējās un reģionālās pašvaldības saskaņā ar Plūdu riska pārvaldības direktīvas (2007/60/EK) 8. pantu starptautisku vienību pārvaldībā, cik iespējams, izmantot starpvalstu sinerģijas (gan starp dalībvalstīm, gan arī starp dalībvalstīm un trešām valstīm);

35. uzskata, ka ūdens resursu politikas pamatā jābūt šādiem trim elementiem: uzkrāšana, aizturēšana un aizvadišana; to mērķis ir pārvaldīt kritiskos posmus ūdens ciklā, ļaujot ūdens pārpalikumu aizvadīt dabiskā veidā, vienlaikus nodrošinot pietiekama ūdens daudzuma pieejamību ūdens trūkuma periodos;

36. uzskata, ka prioritāri jāveic pasākumi, kas vērsti uz ekstremālu parādību seku novēršanu un ierobežošanu, izmantojot un reģenerējot dabisko vidi; apzinās, ka šāda veida pasākumi, ar kuriem saglabā bioloģisko daudzveidību un, ilgtspējīgi apsaimniekojot teritoriju, atjauno upju baseinu dabīgās funkcijas, ir ārkārtīgi efektīvs instruments ne vien, lai ierobežotu pieaugošo augsnes sablīvēšanos, bet arī klimata pārmaiņu seku mazināšanai;

37. uzskata: viens no šādiem preventīviem pasākumiem ir plašākas telpas radīšana ūdens resursu sistēmai, piemēram, izveidojot jaunas atklātas ūdenstilpes, kā arī izmantojot telpu vairākos veidos, proti, piešķirot ūdenim vietu līdzās cita veida zemes izmantošanas veidiem: mājokļiem, darbam, mobilitātei, atpūtai un dabai. Tas ir svarīgs uzdevums vietējām un reģionālajām pašvaldībām;

38. aicina ES un dalībvalstis pienācīgi novērtēt Eiropas Solidaritātes fondu, kas ir ekonomiskās un sociālās solidaritātes

nepieciešamais instruments ekstremālu parādību gadījumā, un attiecīgi pielāgot pieejamības noteikumus un pārvaldības kārtību, lai nodrošinātu tā pilnīgu izmantojamību;

Reģionālo un vietējo pašvaldību loma pārvaldības un starptautiskās sadarbības stiprināšanā

39. saskaņā ar Ūdens pamatdirektīvu un Plūdu riska pārvaldības direktīvu uzskata, ka tāda plānošanas metode, kurā sateces baseinu izmanto kā vides, teritoriālās un ekonomikas analīzes atsaucē vienību, ir pareiza pieeja, lai nodrošinātu visā ES saskaņotu ūdens resursu aizsardzības līmeni;

40. uzskata, ka sateces baseinu apsaimniekošanas plānu, kā arī kopīgas un vienprātīgas ūdens resursu apsaimniekošanas ietvaros vietējām un reģionālajām pašvaldībām, kas ir iedzīvotāju prasību un vajadzību paudējas, jāveic plānošanas, īstenošanas un uzraudzības uzdevumi, atstājot ES un dalībvalstu pārziņā (atbilstoši to pilnvarām) uzdevumu noteikt politikas virzienus un apsaimniekošanas prioritātes;

41. uzsver reģionālo un vietējo pašvaldību lomu Eiropas ūdens resursu politikas īstenošanas gaitas pārbaudē un uzraudzībā, jo tikai vietējo pašvaldību tieša un uz līdzdalību vērsta iesaistīšanās nodrošina saglabāšanas un aizsardzības pasākumu panākumus, veicinot piederības sajūtu reģionam un apzinātu, cieņpilnu attieksmi pret pieejamajiem ūdens resursiem;

42. aicina pārrobežu ūdeņu kopīgas apsaimniekošanas jomā izmantot gan pašreizējos, gan topošos juridiskos un finanšu instrumentus (sateces baseinu apsaimniekošanas plānus, lauku attīstības un kohēzijas programmas, struktūrfondus utt.) par ūdens resursu apsaimniekošanas virzību upju baseinu apgabalos, izvērtējot, cik integrēti un savstarpēji saskaņoti ir visi ar to saistītie aspekti (resursu kvalitāte un kvantitāte, navigācija un transports, enerģētika);

43. uzskata jauno "Eiropas stratēģiju Donavas reģionam" par starpvalstu sadarbības un ūdens resursu apsaimniekošanas paraugu, kas ir pielietojams arī citur, atbilst Ūdens pamatdirektīvas principiem un ir pilnībā ilgtspējīgs no sociālā un vides aspekta; Komiteja cer, ka reģionālās un vietējās pašvaldības tieši iesaistīsies minētās stratēģijas īstenošanā;

44. norāda uz reģionālo un vietējo pašvaldību svarīgo lomu vides datu apkopošanā⁽⁶⁾ (GMES programmai šai sakarā jāsniedz būtisks ieguldījums) un ierosina pārveidot pašreizējo Eiropas Sausuma novērošanas centru par Eiropas Ūdens novērošanas centru, tā pilnvarās ietverot arī pieejamās informācijas par Eiropas ūdens resursu stāvokli apstiprināšanu un saskaņošanu;

⁽⁶⁾ RK atzinums "Vietējo un reģionālo pašvaldību loma turpmākajā vides politikā", Cdr 164/2010 fin.

45. lai ekosistēmas pakalpojumiem piešķirtu sociālekonomisku dimensiju un efektīvi ieviestu ES vides stratēģiju, kurā netiek aplūkoti tikai IKP rādītāji, uzskata, ka ir jānodrošina informācijas, kā arī vides un ūdens resursu stāvokļa rādītāju atbilstība, pārredzamība un uzticamība (7);

Nobeiguma piezīmes

46. atsaucoties uz pamatiniciatīvu "Resursu ziņā efektīva Eiropa" un izmantojot stratēģijas "Eiropa 2020" īstenošanas uzraudzības forumu, cer, ka gan pieejas noteikšanā, gan darbības instrumentu apzināšanā Komiteja varēs sniegt savu ieguldījumu Eiropas Komisijas darbā ūdens resursu, enerģētikas un atkritumu jomā, apzinoties, ka ar minētajām jomām saistītie vides aspekti ir savstarpēji ļoti atkarīgi;

47. atgādina, ka ar ūdens kvalitāti saistītās politikas ietekmē pieejamā ūdens daudzumu un izmantošanas veidu, un tāpēc minēto aspektu nedrīkst atstāt novārtā. Tālab ir jārikojas pēc iespējas savlaicīgi, īpaši produktu politikas jautājumā, lai novērtētu produktu ietekmi uz ūdens kvalitāti, veicot dzīves cikla analīzi un ietekmes uz vidi novērtējumus;

48. apņemas pievērst maksimālu uzmanību, lai ne vien Eiropas, bet arī valstu līmeņa turpmākie ieguldījumi tādu ekstremālu parādību (plūdu un sausuma) seku mazināšanā, kuras rodas arī klimata pārmaiņu dēļ, prioritārā kārtā tiktu novirzīti "zaļās infrastruktūras" veidošanai (apgabali kontrolētai appludināšanai, dabīgi ūdens uzkrāšanas baseini, pasākumi mežu atjaunošanai un kalnu vides saglabāšanai, krasta un mitrzesmes apgabalu reģenerācija, nogāžu iekārtošana un nostiprināšana utt.), tādējādi nodrošinot teritorijas aizsardzību pret plūdiem un vienlaikus saglabājot bioloģisko daudzveidību, reģenerējot dabas resursus un sniedzot jaunas iespējas tūrisma un nodarbinātības

jomā. Ja "zaļās infrastruktūras" pasākumi nav piemēroti vai tos nav iespējams īstenot vietējo apstākļu dēļ, būs vajadzīga "pelēkā infrastruktūra" (mākslīgi aizsprosti, pretplūdu kanāli, dambji utt.), lai zemi, cilvēkus un tautsaimniecību pasargātu no plūdiem;

49. cer, ka ES pētniecības pamatprogrammā tiks virzītas iniciatīvas, lai sekmētu zinātnes un tehnoloģiju nodošanu, kas atbalstītu jaunu tehnoloģiju izstrādi ne tikai ES konkurētspējas palielināšanai, bet arī efektivitātes un inovācijas veicināšanai ūdens resursu apsaimniekošanā;

50. apstiprina savu iepriekš pausto nostāju par iespēju vietējām un reģionālajām pašvaldībām tieši izmantot finanšu līdzekļus no siltumnīcefekta gāzu emisijas kvotu tirdzniecības sistēmas, lai finansētu vietējā līmeņa programmas klimata pārmaiņu novēršanai (8), apņemoties daļu no šiem resursiem paredzēt pasākumiem ar mērķi palielināt iedzīvotāju izpratni par ūdens būtisko vērtību, gan ieviešot "ūdens pēdu" attiecībā uz produktiem, gan atbalstot vides vadības sistēmas (EMAS) attiecināšanu uz ūdensietilpīgiem ražošanas procesiem, gan īstenojot informācijas un vides izglītības kampaņas jau pirmsskolas iestādēs;

51. ierosina, citstarp, saistībā ar Direktīvā 2000/60/EK izvirzītajām prasībām, ūdens resursu ilgtspējīgā apsaimniekošanā līdz 2020. gadam sasniegt šādus konkrētus un pārbaudāmus mērķus: 1) palielināt par 20 % ūdens resursu ietaupījumu visās lietošanas jomās, 2) palielināt par 20 % upju baseinu skaitu, kuros, piemēram, lai mazinātu plūdu risku, tiek īstenoti dabas atjaunošanas pasākumi, 3) palielināt par 20 % tā ūdens apjomu, kas pašlaik tiek atkārtoti izmantots un/vai pārstrādāts lauksaimniecībā un rūpniecībā. Tādēļ Komiteja cer uz Pilsētu mēru pakta tiešu līdzdalību.

Briselē, 2011. gada 30. jūnijā

Reģionu komitejas
priekšsēdētāja
Mercedes BRESSO

(7) Eiropas Komisijas ziņojums "Trešais novērtējuma ziņojums saskaņā ar Paziņojumu par ūdens trūkumu un sausumu Eiropas Savienībā", COM(2007) 414 galīgā redakcija.

(8) CdR 164/2010 fin.

Reģionu komitejas atzinums “Stratēģijas “Eiropa 2020” pamatiniciatīva “Inovācijas savienība” ”

(2011/C 259/04)

REĢIONU KOMITEJA

- atkārtoti pauž atbalstu konkurētspējas un inovācijas mērķu sasniegšanai līdz 2020. gadam un atzīst — lai sasniegtu šos mērķus, jāturpina ieguldīt izglītībā un apmācībā;
- atzīst, ka ir svarīgi līdzsvarot inovāciju tehnoloģiju jomā, sociālajā jomā un publiskajā sektorā;
- atgādina, ka ir ārkārtīgi būtiski pilnveidot darba prasmes un pielāgot tās darba tirgus prasībām;
- uzsver, ka augstskolu partnerībām aktīvi jāpalīdz ieviest tirgū pētījumu rezultātus, integrējot augstāko izglītību, pētniecību un uzņēmējdarbību; šajā sakarā norāda, ka svarīgi ir radīt labvēlīgu vietējo un reģionālo vidi;
- atzīst pētniecības infrastruktūras svarīgo nozīmi uz zināšanām balstītā inovāciju sistēmā; tāpēc atzinīgi vērtē jauno koncepciju par reģionālām sadarbības struktūrām;
- vērš uzmanību uz pārrobežu sadarbības iespējām, tostarp ES ienākošajiem un izejošajiem ieguldījumiem;
- atkārtoti uzsver: lai atbilstīgi vienotajam stratēģiskajam satvaram ES pētniecības jomā un pārdomātām reģionālās specializācijas stratēģijām pilnībā izmantotu struktūrfondu sviras efekta priekšrocības, reģioniem un dalībvalstīm jāizveido cieša saikne starp vietējām un reģionālajām stratēģijām, valstu reformu plāniem, valstu stratēģiskajiem pamatdokumentiem un rīcības programmām, ko īsteno saskaņā ar Eiropas kohēzijas politiku.

Ziņotājs	Austrumlotiānas (<i>East Lothian</i>) padomes priekšsēdētāja vietnieks Roger KNOX kgs (UK/EA)
Atsauces dokuments	Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai "Stratēģijas "Eiropa 2020" pamatiniciatīva "Inovācijas savienība"
	COM(2010) 546 galīgā redakcija

I. IETEIKUMI POLITIKAS JOMĀ

REĢIONU KOMITEJA

1. atzinīgi vērtē Eiropas Komisijas paziņojumā "Stratēģijas "Eiropa 2020" pamatiniciatīva "Inovācijas savienība" pausto nodomu piemērot daudz stratēģiskāku pieeju inovācijai, kas vidēja termiņa un ilgtermiņa perspektīvā izvirzīta par visaptverošu politikas mērķi, un izveidot ciešu saikni starp ES, valstu, reģionālajām un vietējo pašvaldību politikām, lai tās viena otru pastiprinātu;

2. atzīst, ka ir svarīgi noteikt visperspektīvākās salīdzinošo priekšrocību jomas, lai definētu pārdomātas reģionu specializācijas stratēģijas; vienlaikus atzīst, ka daži reģioni var sasniegt izcilus rezultātus vairāk nekā vienā jomā;

3. atzinīgi vērtē Eiropas Parlamenta 2011. gada 12. maija rezolūcijā par Inovācijas savienību īpaši uzsvērtu, ka reģionālās un vietējās pašvaldības ir svarīgi partneri, ar kuru palīdzību "Inovācijas savienības" prioritātes var īstenot praksē. Tās darbojas iedzīvotājiem, uzņēmumiem — it sevišķi MVU — un zinību iestādēm vistuvākajā līmenī un tāpēc var izveidot un koordinēt tādu politikas instrumentu kopumu, kurš virzīts uz zināšanu izmantošanu un vislabāk atbilst vietējiem un reģionālajiem apstākļiem;

4. aicina sniegt skaidru un vispārpieņemtu inovācijas un izcilības definīciju;

5. uzsver, ka, izstrādājot redzējumus un nosakot mērķus, papildus ES politiku īstenošanai ir nepieciešama labāka izpratne par reģionu lomu;

6. atzinīgi vērtē atsauci uz sociālo inovāciju, tostarp inovāciju publiskajā sektorā; atzīst, ka Eiropas Savienībā publiskās struktūras un sociālās ekonomikas sektors (kooperatīvi, savstarpējās sabiedrības, apvienības un fondi) neseno finansiālo ierobežojumu apstākļos bieži ir sekmīgi ieviesuši jauninājumus savā darbā un pielikuši lielas pūles, lai apmierinātu vajadzības, kurām tirgū un tradicionālajos uzņēmējdarbības veidos netiek pievērsta uzmanība; aicina vairāk ņemt vērā sociālo inovāciju tādās finansēšanas un atbalsta programmās kā Eiropas Sociālais fonds, pamatprogrammas un Konkurētspējas un inovāciju pamatprogramma (CIP);

7. aicina izpētīt iespējas izmantot teritoriālus līgumus, lai sasniegtu "Inovācijas savienības" galvenos mērķus, un uzsver, ka ir ļoti svarīgi, lai par "Inovācijas savienību" atbildīgie cieši sadarbotos ar Reģionu komiteju;

8. uzsver ekoinovācijas īpaši svarīgo nozīmi un atbalsta Eiropas Parlamenta aicinājumu pieņemt tālejošu rīcības plānu ekoinovācijas jomā, kurā ierosināti pasākumi ekoinovācijas ieviešanai visos vērtību ķēdes posmos, ieskaitot dizaina nozari, un paredzēt lielākus līdzekļus iniciatīvām šajā jomā, izmantojot Konkurētspējas un inovāciju pamatprogrammu;

9. izsaka nožēlu, ka informāciju par pamatiniciatīvu "Inovācijas savienība" nepapildina novērtējums par ierosināto pasākumu ietekmi uz budžetu;

10. atzinīgi vērtē paziņojumu "Reģionālās politikas ieguldījums gudrā izaugsmē saskaņā ar stratēģiju "Eiropa 2020" (COM2010 553) un tam pievienoto dokumentu (SEC2010 1183), kurā ir analizēta pamatiniciatīvas "Inovācijas savienība" reģionālā dimensija;

11. uzskata, ka no 34 ierosinātajiem pasākumiem jāizvirza "Inovācijas savienības" prioritātes, lai sniegtu atbalstu to īstenošanā, sasniegtu konkrētus rezultātus un sekmētu tūlītēju rīcību. Tāpēc Komiteja ierosina nodrošināt (a) sinerģiju starp kohēzijas un inovācijas politiku, (b) inovācijas partnerības, atzīstot reģionu lomu, (c) zināšanu bāzi un pārdomātu specializāciju un (d) ieviest idejas tirgū;

12. vēlas jo īpaši pievērst Komisijas uzmanību to novatoru un individuālo izgudrotāju situācijai, kuri darbojas ārpus augstskolu sistēmas, lielajiem uzņēmumiem, valsts pārvaldes un sabiedriskām iestādēm vai valsts uzņēmumiem. Turpinot darbu šajā jomā, ir jāizstrādā stratēģijas, kas sniegtu atbalstu novatoriem un izgudrotājiem un dotu viņiem iespēju līdzvērtīgos apstākļos piekļūt ES finansējumam;

Jautājumā par kohēzijas un inovācijas politikas sinerģiju Reģionu komiteja

13. atbalsta Padomes un Eiropas Parlamenta viedokli, ka ir svarīgi stiprināt to ES politiku sinerģiju, ar kurām atbalsta pētniecību un inovāciju un kohēzijas politiku;

14. aicina, pienācīgi ņemot vērā reģionālās īpatnības, vairāk savstarpēji saskaņot izglītības, pētniecības un inovāciju politikas, lai tās viena otru vairāk papildinātu;

15. atkārtoti uzsver: lai atbilstīgi vienotajam stratēģiskajam satvaram ES pētniecības jomā un pārdomātām reģionālās specializācijas stratēģijām pilnībā izmantotu struktūrfondu sviras efekta priekšrocības, reģioniem un dalībvalstīm jāizveido cieša saikne starp vietējām un reģionālajām stratēģijām, valstu reformu plāniem, valstu stratēģiskajiem pamatdokumentiem un rīcības programmām, ko īsteno saskaņā ar Eiropas kohēzijas politiku⁽¹⁾;

16. atgādina, ka kohēzijas politikai ir īpaša loma, atbalstot inovatīvu darbību reģionos. Tādēļ Eiropas Reģionālās attīstības fondu (ERAF) var izmantot arī, lai finansētu uzņēmējdarbības inkubatorus un tehnoloģiskos parkus (infrastruktūru un sakarus). Klasteri ir īpaši noderīgi MVU, jo tie nodrošina MVU labvēlīgus apstākļus saikņu veidošanai ar universitātēm un lieliem uzņēmumiem, kā arī nodrošina to piekļuvi starptautiskiem tirdzniecības tīkliem⁽²⁾;

17. uzskata, ka pamatiniciatīva "Inovācijas savienība" dod iespējas labāk nodalīt uzdevumus un kompetenci starp atbalstu izcilībai fundamentālajā un lietiskajā pētniecībā Eiropas līmenī no vienas puses, un decentralizētu atbalstu inovācijai, lai sekmētu un attīstītu kompetences un nepieciešamās jomas reģionos. Jāatzīst arī to zinātniskās izpētes iestāžu potenciāls, kuras reģionālā un vietējā līmenī veic pētījumus īpašās starptautiski nozīmīgās jomās, kā arī potenciāls, ko rada uzņēmējdarbībā atzītas praksē īstenotas inovācijas. Tādējādi tiks sekmēti vajadzīgie pasākumi pamatiniciatīvās iekļauto mērķu sekmēšanai dažādos reģionālajos līmeņos;

18. uzskata, ka jāapzina, kurus inovācijas aspektus var īstenot ar integrētu teritoriālās attīstības plānu palīdzību;

19. atkārtoti noraida priekšlikumu par vienota monotematiska inovācijas fonda izveidi, kurš galvenokārt iekļautu kohēzijas fonda ietvaros pašreiz piešķirtos līdzekļus un ietvertu visus ES finanšu instrumentus, kurus izmanto inovācijas finansēšanai. Līdzekļu "pārvietošana" varētu samazināt inovācijai piešķirtos līdzekļus, turklāt varētu apdraudēt arī inovatīvu projektu integrāciju reģionālās attīstības stratēģijās;

20. ierosina: lai nošķirtu ES inovācijas politiku un kohēzijas politiku, jānosaka, ka ar kohēzijas politiku var atbalstīt tos inovācijas aspektus, kas ir cieši saistīti ar konkrētā apgabala

plašāku ilgtspējīgu ekonomisko attīstību, piemēram, klasterus, savukārt tādas inovācijas politikas jomas, kuras pēc būtības nevar ierobežot ar teritoriālo līmeni, jāatbalsta ar tematiskiem ES fondiem un konkursi jāizsludina visā ES, pretstatā kohēzijas politikai, kuras atbalsta līdzekļi ir piesaistīti konkrētiem reģioniem;

21. atzīst, ka Eiropā situācija pētniecības un inovācijas jomā ir ļoti dažāda, un aicina vienlaikus īstenot dažādas politikas, ar kurām efektīvi atbalsta izcilību un Eiropas reģionu kohēziju; atzīst, ka inovāciju var attiecināt gan uz jauniem darba un pakalpojumu sniegšanas veidiem, gan jauniem produktiem; aicina lielāku uzmanību veltīt esošā pārskatīšanai un apzināt iespējas uzlabot tā efektivitāti un rezultativitāti; uzsver nepieciešamību radīt iespējas inovācijai un to plašāk atzīt, jo īpaši iedzīvotājiem tuvā līmenī un attālākajos reģionos, atvieglojot piekļuvi zināšanām un komunikācijai ar uzlabotu fizisku un virtuālu struktūru starpniecību;

22. atgādina, ka nākamās pētniecības un inovācijas finansēšanas programmas varētu veicināt sinerģiju ar programmām, kuru mērķis ir kopējas stratēģiskas sistēmas ietvaros attīstīt reģionu spējas un atvieglot reģionu līdzdalību pētniecības un izstrādes iniciatīvās. Neatkāpjoties no pētniecības un inovācijas izcilības principa, to varētu panākt, piemēram, izveidojot sistēmu, kurā paredzēts radīt iespējas, lai ar līdzdalības shēmu un citu pasākumu palīdzību kompetentus partnerus no pētniecības ziņā atpalikušiem reģioniem iesaistītu projektos un programmās, ko vada viņu pazīstamākie izcili kolēģi. Komiteja šajā sakarā norāda, ka vietējie un reģionālie dalībnieki var bagātināt ar "izcilības centriem" saistīto "kompetences centru" darbu. Tāpēc RK rosina izplatīt labas prakses piemērus un apmainīties ar labu praksi;

23. atkārtoti vēlmi nodrošināt Septītās pamatprogrammas (un tai sekojošo programmu), struktūrfondu, Konkurētspējas un jauninājumu pamatprogrammas (CIP), Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) un Eiropas Zivsaimniecības fonda koordinētu izmantošanu, jo tas ir svarīgi ES konkurētspējas, kā arī kohēzijas, rūpniecības, pētniecības, augstākās izglītības un jauninājumu politikas sinerģiju valsts un reģionālajā līmenī nodrošināšanai⁽³⁾;

24. atzinīgi vērtē centienus vienkāršot kārtību, kā arī "Praktiska ceļveža par iespējam iegūt ES finansējumu" publicēšanu⁽⁴⁾; īpaši pozitīvi vērtē pašreizējos centienus nodrošināt, lai projektu īstenošanas kontinuitātes labad dažādus projektu posmus varētu finansēt no dažādām programmām; atzinīgi vērtētu minētā praktiskā ceļveža pārstrādāšanu visaptverošā, tomēr pieejamā ciparu formātā, kas ļauj piekļūt informācijai un resursiem saistībā ar nozīmīgām pētniecības un inovācijas programmām;

⁽¹⁾ CdR 118/2006 fin.

⁽²⁾ CdR 157/2009 fin.

⁽³⁾ CdR 157/2009 fin.

⁽⁴⁾ CdR 230/2010 fin.

25. atbalsta Eiropas Parlamenta priekšlikumu izveidot vienas institūcijas apstiprinājuma sistēmu vai vienu (pakalpojumu) dienestu, kur MVU, pētnieki, augstskolas, pētniecības centri, reģioni, uzņēmumi u.c. varētu pieteikties, lai saņemtu Eiropas, valstu, reģionālo vai vietējo finansējumu pētniecībai un inovācijai; uzsver, ka ES līmeņa priekšlikums būtu jāpārņem arī reģionālajā un vietējā līmenī;

Jautājumā par inovācijas partnerībām (EIP) Reģionu komiteja

26. atbalsta pieeju aptvert visu ķēdi no “pētniecības līdz izplatīšanai”;

27. uzsver, ka Eiropas inovāciju partnerībām (EIP) jāpalīdz saskaņot pieejas, tomēr neizveidojot vēl vienu instrumentu papildus daudzajiem jau esošajiem instrumentiem; uzsver nostāju, ko RK paudusi nesējā atzinumā par pētniecības vienkāršošanu⁽⁵⁾, it īpaši attiecībā uz nepieciešamību papildus pētniecības jomā atpalikušāko reģionu iesaistei konsolidēt pētniecības finansēšanai paredzētos instrumentus; nostiprināt pētniecības iespējas un pētniecības rezultātu izmantošanas iespējas visā ES; nodrošināt, ka jaunajos instrumentos ir ņemti vērā zinātnes, tehnoloģiju attīstības un izplatības tirgū kopīgie un atšķirīgie aspekti.

28. atzinīgi vērtē izmēģinājuma partnerību par aktīvām un veselīgām vecumdienām; pauž cerību, ka būs arī citas šādas partnerības, un aicina iesaistīt RK tādu jautājumu risināšanā, kas ietekmē vietējās un reģionālās pašvaldības; Komiteja uzskata: lai šī iniciatīva būtu sekmīga, lielāka vērtība jāvelta tās pārvaldībai, īpaši ņemot vērā, ka ar veselīgām vecumdienām ir saistītas daudzas organizācijas un jomas;

29. aicina sākt inovāciju partnerību “Viedas pilsētas / viedi reģioni”, jo ir ļoti svarīgi nekavējoties veikt efektīvus pasākumus ar mērķi izstrādāt jaunus un radikālus risinājumus, lai pārvarētu ekonomikas krīzi un klimata pārmaiņas un pielāgotu tām pašvaldību praksi; īpaši svarīgi ir veidot intensīvāku sadarbību starp reģioniem, kuros atrodas progresīvi uzņēmumi, un iestādēm, un nodrošināt tiem līdzekļus, lai rezultātus varētu efektīvi izplatīt ieviešanai citos reģionos;

30. aicina Eiropas inovācijas partnerību apsvēršanā, īstenošanā un pārvaldībā iesaistīt vietējos un reģionālos dalībniekus; tomēr brīdina, ka tādējādi nevajadzētu palielināties jau esošās informācijas apjomam (kuras jau tāpat ir daudz un kas bieži rada apjukumu) un pakalpojumu sniedzēju skaitam (piemēram, platformas un forumi kontaktiem starp uzņēmumiem un zināšanu apmaiņai (*Business Gateways, Interfaces, Knowledge Exchanges*)).

u.c.); brīdina, ka skaidrības trūkuma dēļ augstskolām, uzņēmumiem un brīvprātīgo jomai varētu būt aizvien grūtāk zināt, kā vislabāk rīkoties; pauž bažas arī par to, ka, izveidojoties papildu struktūrām, varētu saasināties konkurence par ierobežotiem un aizvien mazākiem resursiem;

31. vērš uzmanību uz pārrobežu sadarbības iespējām, tostarp ES ienākošajiem un izejošajiem ieguldījumiem; to, ka ir svarīgi radīt labvēlīgu vidi, un atzīt, ka inovācija ir globāla pēc būtības, papildinātu inovācijas pārrobežu dimensiju;

32. šajā sakarā uzsver tādu mehānismu kā Eiropas teritoriālās sadarbības grupa (ETSG) un teritoriālie līgumi iespējamo lomu;

33. uzsver, ka daudzās vietās ir izveidotas reģionālās un vietējas partnerības jauninājumu un zināšanu nodošanai — tās bieži izveido vietējā vai reģionālā pašvaldība, vietējā akadēmiskā vide un uzņēmumi; atzīmē, ka ir svarīga arī vietējo un reģionālo augstskolu sadarbība, piemēram, izveidojot pētniecības apvienības un līdzdalības iniciatīvas;

34. uzsver, ka, atbilstoši partnerības un pārdomātas specializācijas principiem, šādas partnerības piemērotos gadījumos varētu izstrādāt un vadīt reģionālās inovāciju programmas, ko finansē no struktūrfondiem — izmainot noteikumus tā, lai vadošā struktūra varētu pārdelegēt pilnvaras; uzsver, ka šāda jauna pieeja ļaus būtiski paātrināt pētniecības rezultātu ieviešanu praksē vietējā un reģionālajā līmenī; ir svarīgi attiecīgās ieinteresētās puses atbilstoši iesaistīt šādu programmu izstrādē, īstenošanā, pārvaldībā un novērtēšanā, lai iespēju robežās varētu ņemt vērā to konkrētās vajadzības;

Jautājumā par zināšanu bāzi un pārdomātu specializāciju Reģionu komiteja

35. atkārtoti pauž atbalstu konkurētspējas un inovācijas mērķu sasniegšanai līdz 2020. gadam un atzīst — lai sasniegtu šos mērķus, jāturpina ieguldīt izglītībā un apmācībā, jo īpaši ekonomiskās nestabilitātes apstākļos⁽⁶⁾;

36. uzsver, ka inovācijas koncepcijas ieviešana izglītības sistēmā Eiropai ir stratēģiski nozīmīga;

37. atgādina, ka ieilgušās ekonomikas krīzes laikā tūkstošiem darba ņēmēju ES dalībvalstīs jau ir zaudējuši darbu. Jaunu tirgu rašanās un uzņēmumu pārceļšana uz valstīm ar zemākām ražošanas izmaksām šo tendenci tikai pastiprina. Noteikti jāuzlabo darba prasmes, un jāpielāgo tās darba tirgus prasībām⁽⁷⁾, lai inovācijas rezultātā nezustu darba vietas;

⁽⁵⁾ CdR 230/2010 fin.

⁽⁶⁾ CdR 231/2010 fin.

⁽⁷⁾ CdR 85/2009 fin.

38. šajā sakarā uzsver, ka uzņēmējdarbības un nodarbinātības infrastruktūra jāpielāgo inovācijai produktu, pakalpojumu un piegādes jomā, lai vietējie iedzīvotāji varētu gūt labumu no vietējās inovācijas;

39. uzsver, ka augstskolu partnerībām ir jāpalīdz pētniecības rezultātus ieviest tirgū, integrējot augstāko izglītību, pētniecību un uzņēmējdarbību; šajā sakarā norāda, ka svarīgi ir radīt labvēlīgu vietējo un reģionālo vidi, ar ko augstskolas sadarbosies; uzsver, ka pētniecība jāuztver plašāk ne tikai kā produktu izstrādi; turklāt uzsver, ka ir svarīgi rosināt pētniekus censties, lai viņu darbam būtu saikne ar plašāku sabiedrību; un ir svarīgi projektu koncepcijā un izstrādē un īpaši rezultātu izplatīšanā iesaistīt plašākas aprindas;

40. atgādina, ka pārdomātas specializācijas definēšana kādā reģionā ir atkarīga ne tikai no tā priekšrocību un trūkumu izvērtēšanas, bet arī no citos reģionos un kontinentos pastāvošo risku un iespēju izvērtēšanas, un tādēļ savukārt ir nepieciešams visaptverošs pārskats par attīstības tendencēm pasaulē iespējamajās interesējošajās jomās; atzīst arī, ka nevajadzētu kavēt potenciālu spontānu, tirgus radītu norišu īstenošanos reģionā, jo tās neietilpst reģionam noteiktajās prioritātēs;

41. brīdina, ka pārdomātu specializāciju nevajadzētu izmantot kā iespēju dot priekšroku jau vadošajiem reģioniem vai vietējām pašvaldībām, pārējiem reģioniem nepiešķirot nekādu atbalstu vai tos atbalstot tikai nedaudz; tas būtu pret-runā vispārējam ES teritoriālās kohēzijas principam. Tādēļ jāizstrādā ES reģionu karte, kurā būtu atspoguļots to inovācijas līmenis. Tāda klasifikācija ļautu izveidot īpašus atbalsta instrumentus atpalikušiem reģioniem, izmantojot īpašus līdzekļus, kas sekmētu minēto reģionu tuvināšanos inovatīvāko reģionu līmenim. Viens veids, kā pastiprināt dažādu reģionu sadarbību, ir ieviest procedūras, ar kurām mazāk attīstītie reģioni var piekļūt vajadzīgajiem pētniecības rezultātiem un praksei dažādās Eiropas teritorijās un izmantot tos, piemēram, ar struktūrfondu atbalstu;

42. atzīst pētniecības infrastruktūras svarīgo nozīmi uz zināšanām balstītā inovāciju sistēmā; tāpēc atzinīgi vērtē jauno koncepciju par reģionālām sadarbības struktūrām⁽⁸⁾ un partnerību starp pētniecības infrastruktūrām, un atzīst to iespējas sekmēt Eiropas Pētniecības telpas līdzsvarotāku attīstību, iesaistot mazākas vai mazāk pieredzējušas valstis un reģionus konkurētspējīgas pētniecības un inovācijas iniciatīvās;

43. atgādina, ka ir būtiski visā Eiropā tālāk attīstīt virtuālo infrastruktūru, pamatojoties uz informācijas un komunikācijas

tehnoloģijām, lai sekmētu saikni starp ģeogrāfiski izkliedētiem reģioniem un tādiem sevišķi attālinātiem reģioniem kā salas un tālākie reģioni;

44. aicina iesaistīt vietējās un reģionālās pašvaldības pārdomātas specializācijas forumā;

45. aicina iesaistīt vietējās un reģionālās pašvaldības no struktūrfondu līdzfinansēto darbības programmu pārskatīšanā; turklāt aicina pienācīgi ņemt vērā vietējo un reģionālo pašvaldību intereses valstu reformu programmās;

46. atzinīgi vērtē Eiropas Komisijas nodomu darbības programmas saskaņot ar stratēģijas "Eiropa 2020" prioritātēm un aicina koncentrēties uz šaurāku prioritāšu loku un to praktisku īstenošanu, ņemot vērā stāvokli reģionos;

47. lai gan tiecas ilgākā laika posmā izmantot vienu starptautiski saderīgu rādītāju sasniegumu novērtēšanai, RK atbalsta integrētas rādītāju sistēmas izstrādi (kā aicina Eiropas Parlaments); būtu ļoti lietderīgi tajā iekļaut *Imbarometer* valsts pārvaldes un sabiedriskajiem pakalpojumiem izmantošanu; uzsver, ka šādiem rādītājiem jābūt iespējami vienkāršākiem, ņemot vērā Eiropas reģionu lielo daudzveidību; Komiteja aicina to informēt par sagatavošanās darbu, un, kad iespējams, to iesaistīt minētās sistēmas sagatavošanas darbā;

Jautājumā par ideju ieviešanu tirgū Reģionu komiteja

48. atzīst, ka ir svarīgi līdzsvarot inovāciju tehnoloģiju jomā, sociālajā jomā un publiskajā sektorā; īpaši svarīgi ir veicināt sociālos jauninājumus, ar kuriem darbības metožu un strukturālās izmaiņas tiek panāktas, kombinējot novatorisku darbību dažādās apakšnozares, piemēram, veidojot saikni starp tehnoloģijas attīstību, mākslu un dizainu, kultūru un kultūras mantojumu, kā arī pašu lietotāju darbību;

49. atzinīgi vērtē to, ka paziņojumā ir minētas kultūras un radošās nozares, ņemot vērā to iespējamo lomu saiknes starp radošumu un inovāciju izveidē; uzsver: lai uzlabotu un sekmētu inovāciju, ir svarīgi domāt radoši un rast risinājumus, kā var apvienot līdz šim nesavienojamas jomas, lai redzētu, vai var rasties jaunas idejas;

50. Uzsver, ka inovācija kļūst aizvien sarežģītāka un sistēmiska. To virza ne tikai zinātniskā izpēte, bet aizvien vairāk arī pieprasījums un iespējas, ļoti būtisku pasaules un sabiedrības problēmu risināšana. Veidojot Inovācijas savienību, politikas veidotāji un pētnieki būtu aktīvi jā mudina izstrādāt jaunas atklātas inovācijas koncepcijas, tādējādi radot visām ieinteresētajām pusēm izdevīgas situācijas un mobilizējot esošos resursus neatkarīgi no to izcelsmes;

⁽⁸⁾ Eiropas Pētniecības infrastruktūru stratēģijas foruma (ESFRI) Eiropas ceļvedis sakarā ar pētniecības infrastruktūras izveides ziņojumu 2009.

51. atzīst publiskā iepirkuma lielo pirktspēju (17 % no ES 27 IKP), un atzīst publiskā iepirkuma izšķirošo lomu inovāciju sekmēšanā un nenoliedzami stimulējošo ietekmi sociālo, vides u.c. standartu paaugstināšanas jomā;

52. atbalsta uzņēmumu un valdības aktīvu iesaisti inovācijas atbalsta mehānismos; tomēr brīdina par iespējamo ietekmi uz vietējām un reģionālajām pašvaldībām, ja tikai publiskais sektors apņemsies būt par vadošo klientu nepārbaudītiem produktiem un pakalpojumiem un uzņemsies ar to saistīto risku;

53. atzinīgi vērtē iniciatīvas, kuru mērķis ir dalīties ar labu praksi par novatoriskām iepirkuma sistēmām;

54. tomēr pauž bažas par to, kā vietējās un reģionālās pašvaldības var ietekmēt prasību, ka dalībvalstīm un reģioniem jāparedz atsevišķs budžets iepirkumam pirmskomercializācijas posmā un publiskam novatorisku ražojumu un pakalpojumu iepirkumam; reģionus, kas to vēlas, jāmudina īstenot izmēģinājuma projektus, piemēram, piešķirot finansējumu un nosakot pietiekami elastīgus noteikumus;

55. aicina, lai vietējās un reģionālās pašvaldības tiktu cieši iesaistītas ar novatoriskiem publiskajiem pakalpojumiem un iepirkumu saistītā tiesiskā regulējuma un attiecīgo pētniecības, demonstrācijas un finansēšanas programmu sagatavošanā;

56. uzskata: lai veidotu "Inovācijas savienības" teritoriālo dimensiju, būtu lietderīgi noteikt atšķirības starp progresīvās tehnoloģijas inovāciju un izcilības programmām, kas pēc to būtības jāatbalsta ar tematiskām inovāciju programmām, un daudz praktiskāku tirgū uzreiz pārdodamu ražojumu inovāciju, ko varētu atbalstīt vietējās un reģionālās inovācijas partnerības, kas izveidotas ar privāto sektoru; rosina sākumā pievērsties tirgū uzreiz pārdodamu ražojumu inovācijai, kam ir lielāks potenciāls gūt panākumus īsākā laika posmā un sekmēt tiešus līgumus starp vietējā līmeņa dalībniekiem;

57. atgādina, ka ES publiskā iepirkuma direktīvās jau ir paredzēts, ka par valsts pasūtījumu atbildīgās amatpersonas var izmantot atlases kritērijus, lai dotu priekšroku novatoriskām precēm un pakalpojumiem, un Komisija pēdējos gados ir izstrādājusi dažādas pamatnostādnes šajā jautājumā, tostarp vadlīnijas par iepirkumu pirmskomercializācijas posmā;

58. pieņem zināšanai, ka Eiropas Komisija pauž bažas par ievērojamiem šķēršļiem, kas kavē novatoriskam iepirkumam atbilstošu atlases kritēriju izmantošanu, un rosina izplatīt inovācijai draudzīga publiskā iepirkuma praksi;

59. tomēr brīdina, ka ES publiskā iepirkuma noteikumi bieži nav savstarpēji saskaņoti un rada papildu birokrātiju valstu

programmām, turklāt, nosakot iepirkuma kritērijus jomās, kas ir valstu kompetencē, bieži tiek pārkāpta Līgumos noteiktā kompetence un pārkāpts subsidiaritātes princips, bieži šādus noteikumus piesaista ar attiecīgo jomu šķietami nesaistītiem tiesību aktiem vai ierosina dažādi Komisijas dienesti;

60. uzsver, ka vietējās un reģionālās pašvaldības aicina nodrošināt juridisko noteiktību, prognozējamību un saskaņotību un Eiropas Komisijas dienestos kopīgi saskaņot visus ES publiskā iepirkuma noteikumus — tas būtu priekšnoteikums, lai varētu izstrādāt papildu priekšlikumus par publisko iepirkumu saistībā ar "Inovācijas savienību";

61. uzsver nepieciešamību vienkāršot MVU piekļuvi finansēšanas programmām, kas varētu sekmēt to līdzdalību ekonomikā — ņemot vērā pašreizējo programmu sarežģītību un dažādos noteikumus, MVU līdzdalība bieži nav iespējama, jo tiem nav ne vēlēšanās, ne laika censties izprast šādu programmu piedāvātās iespējas, un stingri atbalsta MVU nozīmīgo lomu inovācijas veicināšanā;

62. atzinīgi vērtē Eiropas Komisijas priekšlikumu par kopēju sistēmu (CSF) visiem ES fondiem, kam ir teritoriāla dimensija (kohēzijas fonds, Eiropas Reģionālās attīstības fonds, Eiropas Zinātnes Fonds, Eiropas Lauksaimniecības fonds lauku attīstībai, Eiropas Zivsaimniecības fonds); aicina nodrošināt saskaņotību ar ierosināto jauno CSF inovācijas jomā;

63. īpaši atbalsta to, ka ir paredzēts izveidot kopējās sistēmas (CFS) sinerģiju arī ar ES tematiskajiem fondiem, ja tiem ir teritoriāla dimensija, piemēram, ilgtspējīga lauku attīstība ar platjoslas pieslēgumu nodrošinājumu, ar TEN-T transporta fondu, pētniecības iniciatīvām vai jaunām tematiskām vietēja mēroga iniciatīvām, piemēram, "Viedas pilsētas";

64. atgādina, ka valsts atbalsta noteikumi bieži ir ļoti sarežģīti, un aicina ar 2011. gadā plānoto pārskatīšanu nodrošināt skaidrību par atbalstāmajiem inovācijas veidiem; norāda, ka skaidrība var pavērt iespējas atbalstīt novatoriskus uzņēmumus attiecīgajos reģionos;

65. atbalsta praksē darbojošos pušu aicinājumu samazināt administratīvo slogu ES inovāciju programmā, palielinot paziņojumu par atklātu konkursu skaitu un nosakot konkrētus termiņus uzaicinājumu uz konkursu publicēšanai, jo saskaņā ar minēto personu viedokli šādi pasākumi palielinātu prognozējamību konkursa dalībniekiem un samazinātu pārvaldības izmaksas; šajā sakarā uzsver administratīvās prognozējamības nozīmi;

66. aicina ES programmās labāk līdzsvarot risku un kontroles izmaksas, jo kontrole bieži ir pārmērīga; aicina nodrošināt samērīgu revīzijas un pārskatu sniegšanas mehānismu, piemēram, struktūrām, kas ir pārbaudītas un ir zināms, ka tām ir stabila vadības un pārskatu sniegšanas sistēma; aicina piemērot pieeju, kura balstīta uz “zinātņi un tehnoloģiju” vai “zinātņi un jauninājumiem” un kuras pamatā ir pārdomāti zinātniski/tehniski kvalitātes kritēriji⁽⁹⁾, nevis koncentrēties uz izdevumu sistemātiskumu, kā tas vēl joprojām ir vairumā ES programmu;

Briselē, 2011. gada 30. jūnijā

*Reģionu komitejas
priekšsēdētāja*
Mercedes BRESSO

⁽⁹⁾ CdR 230/2010.

Reģionu komitejas perspektīvas atzinums “Klimata pārmaiņu jautājuma iekļaušana visās politikas jomās un turpmākais ES budžets”

(2011/C 259/05)

REĢIONU KOMITEJA

- vēlreiz norāda uz vietējo un reģionālo pašvaldību būtisko lomu stratēģijas “Eiropa 2020” īstenošanā;
- uzsver, ka liela nozīme ir ēku energoefektivitātei;
- uzskata, ka ieguldījumu vadībā ir nepieciešama lielāka pārredzamība. Statistikas datiem par enerģijas izmantošanu un ražošanu vajadzētu būt publiski pieejamiem, tāpat kā datiem par emisijām;
- ierosina vismaz vienu atsevišķu īpašu prioritāti struktūrfondos 2014.-2020. gadam velīt enerģijas ilgtspējīgai izmantošanai un ražošanai, piešķirot šim mērķim visu vajadzīgo atpazīstamību un nozīmīgumu;
- aicina kohēzijas politikā ietvert īpašu sastāvdaļu pilsētām, lai atbalstītu ilgtspējīgas enerģijas rīcības plānu izstrādi, sekmējot centralizētas siltumapgādes uzlabošanu un paplašināšanu, koģenerācijas izmantošanu, enerģijas ražošanu un atjaunojamo energoresursu izmantošanu, sabiedrisko vietu apgaismošanu, sabiedrisko transportu un “vieglos” transporta veidus, ēku energoefektivitāti u.c., kā arī lai izveidotu dienestus vietējo pašvaldību atbalstam, piemēram, vietējās un reģionālās enerģētikas aģentūras;
- atkārtoti uzsver, ka saistībā ar ESF īpaša uzmanība būtu jāpievērš prasmju veidošanai vietējā un reģionālā līmenī; šis aspekts būs ļoti svarīgs, lai nākotnē attīstītu pilsētas ar zemu enerģijas patēriņu un stimulētu vietējo tautsaimniecību;
- atbalsta efektīvākus finansēšanas mehānismus, kas varētu sekmēt publiskā un privātā sektora partnerattiecības. Tie varētu būt, piemēram, aizdevumi ar zemu procentu likmi vai bezprocentu aizdevumi, banku garantijas, vietējie apgrozības fondi un citi inovatīvi finanšu inženierijas instrumenti, kas saskaņā ar papildināmības principu būtu jāizmanto apvienojumā ar vietējā un reģionālajā līmenī sniegtu finansējumu no struktūrfondiem.

Galvenais ziņotājs Ilmar REEPALU kgs (SE/PSE), Malmes domes loceklis

Atsauces dokuments Eiropas Komisijas 2011. gada 14. februāra vēstule

I. IEVADS

REĢIONU KOMITEJA

ES politikas prioritātes, vietējās un reģionālās iespējas un vajadzības

1. apzinās, ka klimata pārmaiņas ir milzīga globāla problēma, kas ļoti atšķirīgi izpaužas reģionālajā un vietējā līmenī. Lai risinātu šo klimata problēmu, jāpievērš uzmanība gan vietējiem un reģionālajiem apstākļiem, gan iespējām, ko sniedz pārdomāti vietējie un reģionālie risinājumi. Klimata pārmaiņu radītās problēmas ir pārāk lielas, lai katra dalībvalsts pati spētu tās atrisināt, un šajā sakarā Eiropas Savienība var sniegt pievienoto vērtību;

2. uzsver, ka saistībā ar stratēģiju "Eiropa 2020" nodarbinātības, inovācijas, izglītības, sociālās iekļaušanas un klimata/enerģētikas mērķi ir cieši saistīti un tie visi ir būtiski svarīgi vispārējā sociālās un teritoriālās kohēzijas mērķa sasniegšanai. Svarīgākie pasākumi stratēģijā "Eiropa 2020" izvirzīto mērķu sasniegšanai ir balstīti uz gudru, ilgtspējīgu un integrējošu izaugsmi;

3. uzsver, ka ES stratēģija "Mūsu dzīvības garantija, mūsu dabas kapitāls — bioloģiskās daudzveidības stratēģija līdz 2020. gadam" atbilstoši papildina cīņu ar klimata pārmaiņām, jo ietver pasākumi, kas ir būtiski, lai panāktu ilgtspēju un pielāgotos klimata pārmaiņām;

4. vēlreiz uzsver, ka vietējām un reģionālajām pašvaldībām ir būtiska nozīme stratēģijas "Eiropa 2020" īstenošanā un virzībā uz ekonomiku ar zemu oglekļa emisiju līmeni, samazinot enerģijas patēriņu, decentralizējot energoapgādi, palielinot atjaunojamās enerģijas izmantošanu un nodrošinot ekosistēmu noturību pret klimata pārmaiņām un saglabājot un vairojot CO₂ piesaistītājus;

5. uzskata, ka neprognozējami klimata apstākļi apdraud sabiedrības veselību, infrastruktūru, lauksaimniecību, bioloģisko daudzveidību, ūdens un pārtikas nodrošinājumu un ekonomikas attīstību; šī problēma jārisina, izmantojot labākas koncepcijas, metodes un tehnoloģijas mūsu pilsētās un lauku ekonomikā;

Klimata jomā veiktie pasākumi kā ekonomikas virzītājspēks

6. ir pārliecināta, ka klimata jomā veiktie pasākumi var pozitīvi ietekmēt ekonomikas attīstību, vidi saudzējošu darba vietu izveidi, noturību, sociālo kohēziju un dzīves kvalitāti, ja to

pamatā ir gudra izaugsme; tāpēc ir jānosaka, kādas ir iesaistītās nozares un priekšrocības, ko var radīt klimata pārmaiņas un kas var sniegt ekonomikas attīstības iespējas;

7. uzskata, ka vietējā līmenī veikti iepirkumi un ieguldījumi var veicināt tainīgu, iekļaujošu un ilgtspējīgu izaugsmi. Integrējot ekonomikas attīstību, sociālo kohēziju un vides aizsardzības finansēšanu, var sekmēt pāreju uz ekonomiku ar zemu oglekļa emisiju līmeni;

8. uzskata, ka ES ieguldījumi pārdomātā vietējā specializācijā var sniegt atbalstu reģioniem, kas meklē inovatīvus risinājumus, kā izmantot vietējos apstākļus un iespējas, lai attīstītu ekonomiku ar zemu oglekļa emisiju līmeni;

9. ir pārliecināta, ka ieguldījumi ilgtspējīgu Eiropas pilsētu veidošanā var stiprināt Eiropas uzņēmumu pozīciju aizvien augošajā pasaules tirgū;

10. uzskata, ka ilgtspējīgas ekonomikas veidošanā jāiesaista uzņēmējdarbības joma, sekmējot politiku un stratēģijas, kas tirdzniecības darījumos ietver sociālos un vides apsvērumus un uzņemoties atbildību par veiktās darbības sekām un ietekmi;

II. TURPMĀKAS RĪCĪBAS NEPIECIEŠAMĪBA UN IEGULDĪJUMI

11. uzsver, ka klimatu saudzējošiem pasākumiem vajadzīgs ievērojams ilgtermiņa finansējums. Pārejā uz ekonomiku ar zemu oglekļa emisiju līmeni un uz ekonomiku, kas ir noturīga pret klimata pārmaiņām, būs jāvelti uzmanība ieguldījumiem energoefektivitātē, ēkās, atjaunojamās enerģijas avotos, ekoloģiskā transportā un citos viedu sistēmu risinājumos resursu labākai izmantošanai; gan pilsētu, gan lauku reģioni visā ES steidzami jāatbalsta, lai sekmētu vietēja un reģionāla līmeņa pasākumus klimata pārmaiņu ietekmes mazināšanai un pielāgotos tai; Komiteja norāda, ka Komisija aprēķinājusi: lai nodrošinātu pāreju uz ekonomiku ar zemu oglekļa emisiju līmeni, Eiropas Savienībai turpmākās četras desmitgades ik gadu būs papildus jāiegulda aptuveni 270 miljardi *euro* jeb 1,5 % no ES iekšzemes kopprodukta, savukārt, pastiprinot klimata jomā veiktos pasākumus, līdz 2020. gadam varētu radīt 1,5 miljonus jaunu darba vietu;

12. aicina ievērojami pastiprināt Pilsētu mēru pakta iniciatīvu, kurai vajadzētu piešķirt atbilstošus līdzekļus, lai varētu palīdzēt pilsētām un reģioniem praktiski sagatavot plānus rīcībai klimata jomā un kopīgi ar starptautiskajiem partneriem, piemēram, ASV mēru konferenci, izstrādāt kopīgus normas attiecībā uz oglekļa dioksīda pēdu;

13. atkārtoti uzsver, ka atbalsta sistēmām jābūt pieejamām atjaunīgās enerģijas ražotājiem visos līmeņos, jo vietējas un reģionālas decentralizētas enerģētikas pilna potenciāla izmantošanai ir izšķiroša nozīme ES "20-20-20" mērķu sasniegšanā;

14. uzsver, ka klimata pārmaiņu seku mazināšanai vietējā un reģionālajā līmenī galvenā uzmanība jāveltī un ēku energoefektivitātei, jo ēku sektors – t.i., dzīvojamās un komerciālās ēkas – ir lielākais enerģijas patērētājs un CO₂ emitents ES, veidojot aptuveni 40 % no ES kopējā enerģijas gala patēriņa;

15. uzsver: lai paaugstinātu efektivitāti, samazinātu emisiju līmeni un uzlabotu gaisa kvalitāti, svarīga nozīme tam, lai mainītos ar transportu saistītie cilvēku ieradumi, un transportlīdzekļiem, ko darbina ar ekoloģiski tīru degvielu. RK uzsver vidi saudzējoša vietējā sabiedriskā pasažieru transporta nozīmi aglomerācijās un aicina ieguldīt struktūrfondu līdzekļus videi nekaitīgā sabiedriskā transportā un ekonomikā ar zemu oglekļa emisiju;

16. uzsver, ka ir svarīgi sekmēt attīstību un labāk izmantot oglekļa piesaistītājus, kas palīdz mazināt oglekļa dioksīda koncentrāciju atmosfērā, īpaši reģionos, kur ir tam vispiemērotākie ģeoloģiskie un/vai dabas resursi;

17. uzsver, ka Eiropas Savienībai ir jāpilda starptautiskās saistības klimata pasākumu finansēšanas jomā; piekrist viedoklim, ka starptautiskajā oglekļa tirgū iegūtie līdzekļi būtu jāizmanto arī kā viens no avotiem projektu finansēšanai attīstības valstīs;

18. uzskata, ka ir svarīgi, lai iedzīvotāji labāk apzinātos, ka pašreizējie resursu izmantošanas ieradumi nav ilgtspējīgi;

19. uzskata, ka ir jāuzlabo zinātnieku un politiķu zināšanu apmaiņa, lai uzlabotu uz zinātnes atziņām balstītu lēmumu pieņemšanu;

III. AR KLIMATU SAISTĪTĀS RĪCĪBAS PRINCIPI UN FINANŠĒJUMS

20. uzskata, ka subsidiaritātes princips, partnerības princips un daudzlīmeņu pārvaldība ir galvenie pamatnosacījumi struktūrfondu līdzekļu veiksmīgai apgūšanai, un atkārtoti uzsver, ka vietējām un reģionālajām pašvaldībām būtu īpaši jāpiedalās partnerības līgumu izstrādē, apspriešanās un īstenošanās saskaņā ar ES fondu kopīgo stratēģisko sistēmu. Tā būtu jāuzskata par nozīmīgu un vienreizēju iespēju ES nodrošināt tās izdevumu plašāku saskaņošanu starp politiku jomām un pārvaldības līmeņiem;

21. atkārtoti iebilst pret ierosinājumu izveidot tikai klimata pārmaiņām veltītu fondu, kura pamatā galvenokārt būtu struktūrfondu ietvaros piešķirtie līdzekļi un kurā vienviet apkopotu visus finanšu instrumentus, ko Eiropas Savienībā izmanto, lai finansētu cīņu pret klimata pārmaiņām. Fondu "pārvietošana"

varētu ne tikai būtiski samazināt klimata pārmaiņu apkarošanai piešķirtos resursus, bet arī apdraudēt ar klimata pārmaiņām saistītu projektu iekļaušanu reģionālajās attīstības stratēģijās;

22. ierosina, ka vietējā un reģionālā līmeņa politikai klimata pārmaiņu jomā būtu jāpapildina starptautiskā, Eiropas un valstu līmeņa politika, vienlaikus izmantojot pieredzes apmaiņu un sadarbību starp tiem reģioniem, kuri saskaras ar līdzīgiem apdraudējumiem un iespējām;

23. uzskata, ka daudzlīmeņu pārvaldības pieeja būtu turpmāk jāattīsta, jo klimata pārmaiņu ietekmes mazināšana un pielāgošanās var būt veiksmīga vienīgi tad, ja tiek iesaistīti visi pārvaldības līmeņi. Šajā sakarā RK aicinājusi Eiropas Komisiju un dalībvalstis piemērot subsidiaritātes principu;

24. tādēļ uzsver, cik svarīgi ir novērst administratīvus šķēršļus visos ES līmeņos. Šim nolūkam ir vajadzīgi koordinēti pasākumi starp vietējām un reģionālajām pašvaldībām, valsts iestādēm un Eiropas Komisiju;

25. atkārtoti uzsver, ka būtu jāsekmē reģionu un uzņēmumu enerģētikas jautājumu risināšanai un cīņai ar klimata pārmaiņām izveidoto nozaru vai pārnozaru apvienību darbība, lai veicinātu inovāciju un strauju pāreju uz ekonomiku ar zemu oglekļa emisiju līmeni un uz ekonomiku, kas ir noturīga pret klimata pārmaiņām. Šādas publiskās un privātās partnerattiecības izteikti būtu paredzētas zemas oglekļa emisijas tehnoloģiju izstrādei un izmantošanai, oglekļa piesaistītāju attīstībai un uzlabošanai un pasākumiem, kas virzīti uz pielāgošanos klimata pārmaiņām, tādēļ tām būtu jāsaņem īpašs atbalsts no struktūrfondu līdzekļiem;

26. uzskata, ka ieguldījumu vadībā ir nepieciešama lielāka pārredzamība. Statistikas datiem par enerģijas izmantošanu un ražošanu vajadzētu būt publiski pieejamiem, tāpat kā datiem par emisijām. Īpaši jānodrošina statistikas dati par klimata fizisko parametru izmaiņām un ar klimatu saistīto ES budžeta izdevumu uzskaiti, lai ES spētu precīzi noteikt, cik liela daļa no izdevumiem ir saistīta ar pasākumiem klimata jomā;

IV. PRIORITĀTE UN INTEGRĀCIJA

27. uzskata, ka klimata pārmaiņas, pielāgošanās tām un to seku mazināšana, un enerģētikas politika būtu jāizvirza par vienu no svarīgākajām ES budžeta prioritātēm;

28. uzsver, ka ES budžetā būtu jāatbalsta daudzlīmeņu pārvaldības principi. Lai izvairītos no politiskās rīcības trūkuma, nekonkvences un dublēšanās, visu ES pasākumu pamatā ir jābūt horizontālai pieejai, apvienojot pasākumus klimata pārmaiņu novēršanai ar pasākumiem, lai pielāgotos klimata pārmaiņām, un skaidri nosakot politisko un saimniecisko lomu un atbildības sadali starp vietējo, valsts un ES pārvaldes līmeni, kā arī dažādām politikām;

29. uzskata, ka ES tiesību akti un nosacījumi attiecībā uz ES izdevumiem ir galvenie elementi, kas ļaus sasniegt stratēģijas "Eiropa 2020" mērķus, ņemot vērā, ka klimata jomā veicamie pasākumi būtu jāiekļauj visās attiecīgajās izdevumu sadaļās, tostarp struktūrfondos, lauksaimniecības un lauku attīstības fondos, pētniecības un jauninājumu un ārējās sadarbības fondos; "iekļaušana" nozīmē prioritāšu pārkārtošanu, lai sekmētu ilgtspēju, atzīstot, ka vienai un tai pašai rīcībai var būt dažādi mērķi un tai vajadzētu būt vērstai uz dažādiem mērķiem vienlaicīgi;

30. uzskata, ka ierobežotu budžeta resursu efektīvu sadali un optimālu izmantošanu vislabāk var nodrošināt, ja pasākumus klimata jomā un energoefektivitātes aspektus kā transversālu prioritāti iekļauj struktūrfondos, KLP un pamatprogrammās pētniecības un tehnoloģiju attīstībai (turpmākā 8. pamatprogramma). Turklāt ar nākamo finanšu instrumentu LIFE+, kas attiecas uz pasākumiem vides un klimata jomā, būtu jāpapildina klimata pārmaiņu jautājumu iekļaušana visās politikas jomās, vairāk līdzekļu padarot pieejamus pasākumiem klimata jomā un izmēģinot jaunus risinājumus, kas vērsti uz pielāgošanos klimata pārmaiņām un to mazināšanu;

31. atbalsta budžeta prognozēšanu 10 gadu periodam, kas varētu nodrošināt ievērojamu stabilitāti un prognozējamību finansējuma plānošanā un dos iespēju vairāk koncentrēties uz galveno;

32. izsaka nožēlu par to, ka enerģētikas stratēģijā laikposmam no 2011. gada līdz 2020. gadam trūkst jaunu, konkrētu saistību attiecībā uz finansējumu, kas paredzēts vietējā un reģionālā līmeņa ieguldījumiem ilgtspējīgā enerģētikā, neraugoties uz to, ka Komisija ir uzsvērusi vietējo un reģionālo pašvaldību lomu;

V. PRIEKŠLIKUMI FINANSĒJUMAM NO DAŽĀDIEM AVOTIEM

Kohēzijas politika un struktūrfondi

33. ierosina vismaz vienu atsevišķu īpašu prioritāti struktūrfondos 2014.-2020. gadam veltīt enerģijas ilgtspējīgai izmantošanai un ražošanai, piešķirot šim mērķim visu vajadzīgo atpazīstamību un nozīmīgumu;

34. norāda, ka ilgtspējīgu pilsētu koncepcija mainās, pievēršoties enerģijas vietējas ražošanas iekārtām, elektrotransporta veicināšanai, "viedo tīklu" un citu sistēmu lietošanai, lai labāk izmantotu resursus, kā arī aicina kohēzijas politikā ietvert īpašu sastāvdaļu pilsētām, lai atbalstītu ilgtspējīgas enerģijas rīcības plānu izstrādi, sekmējot centralizētas siltumapgādes uzlabošanu un paplašināšanu, koģenerācijas izmantošanu, enerģijas ražošanu un atjaunojamo energoresursu izmantošanu, sabiedrisko vietu apgaismošanu, sabiedrisko transportu un "vieglus" transporta veidus, ēku energoefektivitāti u.c., kā arī lai izveidotu dienestus vietējo pašvaldību atbalstam, piemēram, vietējās un reģionālās enerģētikas aģentūras;

35. atkārtoti uzsver Eiropas Komisijas ieceri atbalstīt vietējos risinājumus enerģētikas jomā un turpināt attīstīt "viedo pilsētu" (t.i. viedās mērierīces un viedie tīkli) iniciatīvu, lai sekmētu "tīrus" ieguldījumus, kas paredzēti energoefektivitātes uzlabošanai, un aicina Eiropas Komisiju atspoguļot šo atbalstāmo iniciatīvu struktūrfondu ietvaros (2014.-2020.g.);

36. aicina reģionālās attīstības/kohēzijas politikas finansējumu, kuru izmanto mājsaimniecību energoefektivitātes paaugstināšanai, palielināt par vismaz 5 % atbilstoši 15 % ERAF finansējuma vidēji visā ES;

37. uzsver, ka struktūrfondi ir liela nozīme, lai palīdzētu pilnveidot zināšanas, veicinātu inovatīvus risinājumus un veidotu sabiedrības izpratni par problēmām un iespējām, kas izriet no vajadzības apkarot un mazināt klimata pārmaiņas un tām pielāgoties;

38. uzskata, ka ir svarīgi sekmēt uz līdzdalību balstītu pieeju un visas klimata pārmaiņu jautājumā iesaistītās nozares aptverošu zināšanu forumu darbību, lai pētniecības vajadzības tiktu noteiktas, pamatojoties uz politiku;

Pētniecība un izstrāde

39. aicina budžeta lēmējinstīcijai nodrošināt atbilstošu finansējumu un palielināt līdzekļus zinātniskajai izpētei un inovatīviem risinājumiem tādās jomās kā klimata pārmaiņu ietekme, oglekļa dioksīda emisijas mazināšana un pielāgošanās klimata pārmaiņām, īpaši saistībā ar enerģētiku, kā arī energo-technoloģiju stratēģiskā plāna īstenošanai ne tikai ES un valstu, bet arī vietējā un reģionālajā līmenī, ieskaitot klasteru un inovatīvu MVU veicināšanu;

40. uzsver, cik svarīga ir ņemt vērā ilgtspējīgu tehnoloģiju un inovācijas, kas nepieciešama viedo tehnoloģiju izstrādei, finansēšanu, klimata pārmaiņu jautājumus un pasākumus pilnībā iekļaujot visās ES programmās un stratēģijās;

41. uzsver, cik svarīgi ir informēt par viediem risinājumiem un demonstrēt izcilus inovācijas projektus, lai mainītu attieksmi, stiprinātu viedē draudzīgu izaugsmi un atbalstītu stratēģiju "Eiropa 2020";

Eiropas Sociālais fonds

42. uzsver, ka Eiropas Sociālo fondu var izmantot ilgtspējīgas prakses sekmēšanai esošajās profesijās un jaunu prasmju attīstībai viedē draudzīgāku tehnoloģiju un pakalpojumu jomās, jo ESF ir instruments darba ņēmēju un uzņēmumu atbalstam, pielāgojoties jaunajai saimnieciskajai realitātei;

43. tādēļ atkārtoti uzsver, ka saistībā ar ESF īpaša uzmanība būtu jāpievērš prasmju veidošanai vietējā un reģionālā līmenī; šis aspekts būs ļoti svarīgs, lai nākotnē attīstītu tādās pilsētās un reģionos ar zemu enerģijas patēriņu, kur var praksē ieviest efektīvus pasākumus ar mērķi pielāgoties klimata pārmaiņām un/vai tās mazināt, un lai stimulētu vietējo tautsaimniecību;

Kopējā lauksaimniecības politika

44. uzsver, ka ir svarīgi, izmantojot integrētu pieeju, atbalstīt pilsētu un lauku reģionu savstarpējo mijiedarbību un attīstību, piemēram, energoefektivitātes, vidi saudzējoša sabiedriskā transporta, ekosistēmu pakalpojumu aizsardzības un ūdens resursu apsaimniekošanas jomā;

45. uzskata, ka kopējās lauksaimniecības politikas ietvaros būtu jāparedz kompensācijas lauksaimniekiem un zemes apsaimniekotājiem par sniegto sabiedrisko labumu, proti, atjaunojamās enerģijas ražošanu, tādu teritoriju saglabāšanu, kuras ir svarīgas oglekļa piesaistīšanai, siltumnīcefekta gāzu emisijas samazināšanu un pasākumiem, lai pielāgotos klimata pārmaiņām;

46. uzskata, ka jāveltī lielāka uzmanība stingrākiem nosacījumiem vai videi draudzīgāku nosacījumu iekļaušanai KLP (KLP I un II pīlārs);

47. uzsver, ka Lauku attīstības fondam (KLP II pīlārs) aizvien ir būtiska nozīme, atbalstot inovāciju lauksaimniecībā un ekonomikas dažādošanu lauku apvidos, un tādēļ būtu jāpaplašina tā pašreizējā nozīme klimata pārmaiņu radītās ietekmes mazināšanas jomā, pielāgošanos šīm pārmaiņām, kā arī risinot citas ar resursiem saistītas problēmas, piemēram, saistībā ar ūdens resursu, bioloģiskās daudzveidības un augsnes apsaimniekošanu;

Jauni ieguldījumu mehānismi

48. atkārtoti uzsver, ka atbalsta "neizmanto to līdzekļu pārdali saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 663/2009 II sadaļu, piešķirot tos vietējām un reģionālajām pašvaldībām, lai ilgtspējīgas enerģētikas projektu ietvaros finansētu pasākumus" un uzsver, ka šis jaunais Eiropas energoefektivitātes mehānisms būtu jāuzskata par svarīgu precedentu, to ievērojot nākotnē;

49. uzsver, ka "pašreizējās krīzes apstākļos ekonomikas atveseļošanas plāni un ieguldījumi energoefektivitātē un atjaunojamajos energoresursos ir cieši saistīti";

50. uzsver, ka, vietējā un reģionālajā līmenī attīstot ekonomiku ar zemu oglekļa emisiju līmeni un ekonomiku, kas noturīga pret klimata pārmaiņām, uzlabosies Eiropas vispārējā konkurētspēja vidi saudzējošas ekonomikas jomā, tāpēc jābūt iespējām to līdzfinansēt, izmantojot attiecīgas EIB izdotas obligācijas;

51. atbalsta efektīvākus finansēšanas mehānismus, kas varētu sekmēt publiskā un privātā sektora partnerattiecības. Tie varētu būt, piemēram, aizdevumi ar zemu procentu likmi vai bezprocentu aizdevumi, banku garantijas, vietējie apgrozības fondī un citi inovatīvi finanšu inženierijas instrumenti, kas saskaņā ar papildināmības principu būtu jāizmanto apvienojumā ar vietējā un reģionālajā līmenī sniegtu finansējumu no struktūrfondiem;

52. atbalsta ierosinājumu, ka jādara pieejams jauns finansējums, vismaz vienu trešdaļu ienākumu, kas nāk no emisijas kvotu tirdzniecības sistēmas, piešķirot vietējam un reģionālajam līmenim. Precīzs ieņēmumu sadalījums jānosaka katrā dalībvalstī atsevišķi atbilstoši valsts stratēģijai klimata pārmaiņu jomā, lai attiecīgi ņemtu vērā katrā dalībvalstī ievērojami atšķirīgo atbildības sadalījumu klimata aizsardzības politikā. Komiteja atbalsta arvien plašāku oglekļa emisiju nodokļa izmantošanu visā Eiropā un jaunu finanšu līdzekļu nodrošināšanu vietējām un reģionālajām pašvaldībām arī no minētā avota atbilstoši iepriekš minētajai sistēmai; ņemot vērā, ka pašreizējais oglekļa tirgus šobrīd nepietiekami nodrošina pilsētas un reģionus, Komiteja pilnībā atbalsta ESAO aicinājumu vietējām un reģionālajām pašvaldībām veidot savus siltumnīcefekta gāzes emisiju mazināšanas projektus, kurus finansē ar emisijas kvotu tirdzniecības sistēmas starpniecību.

Briselē, 2011. gada 30. jūnijā

Reģionu komitejas
priekšsēdētāja
Mercedes BRESSO

Reģionu komitejas atzinums “Vēsturisku lingvistisko minoritāšu aizsardzība un attīstība saskaņā ar Lisabonas līgumu”

(2011/C 259/06)

REĢIONU KOMITEJA

- norāda, ka minoritāšu valodas un valodu daudzveidība Eiropā pozitīvi ietekmē gan sociālo un kultūras jomu kopumā, gan arī iedzīvotājus un attiecīgo sabiedrību konkrēti, un tas savukārt ļauj sekmēt radošumu un inovāciju kultūras mantojuma vērtību popularizēšanā, tādējādi dodot labumu arī tautsaimnieciskajai attīstībai;
- uzsver, ka Eiropā pieaug izpratne par minēto jautājumu. Par to liecina arī ES tiesību attīstība, jo sevišķi Lisabonas līgums, kurā noteikts, ka respekts pret kultūru un valodu lielo daudzveidību ir viens no galvenajiem Eiropas kultūras mantojuma aizsardzības un pilnveidošanas elementiem, kā arī Pamattiesību harta, ar kuru aizliedz jebkāda veida diskrimināciju, pamatojoties uz valodu vai piederību kādai nacionālai minoritātei;
- norāda uz to, ka RK ir būtiska nozīme, jo tā ir asambleja, kuras ietvaros var apkopot un izplatīt paraugpraksi visu vēsturisko lingvistisko minoritāšu atbalstam, aizsargājot un attīstot minoritāšu valodas un plašākā nozīmē — katras lingvistiskās minoritātes kultūru kā Eiropas kultūras daudzveidības izpausmi;
- visbeidzot pauž cerību, ka Komisija un Padome vairāk apzināsies nepieciešamību nodrošināt stabilāku juridisko pamatu, kas ļautu izstrādāt konkrētu un attiecīgi finansētu politiku lingvistisko minoritāšu atbalstam.

Ziņotājs Luciano CAVERI kgs (IT/ALDE) Aostas ielejas autonomā apgabala padomes loceklis

I. IETEIKUMI POLITIKAS JOMĀ

REĢIONU KOMITEJA

Vispārīgas piezīmes

1. vispirms un galvenokārt norāda uz to, ka Eiropas Savienībā ir daudz vēsturisku lingvistisko un nacionālo minoritāšu (tās sauc arī par autohtonām jeb tradicionālām minoritātēm), kas runā valodās, kuras atšķiras no attiecīgās valsts valodas;

2. atgādina, ka visās Eiropas Savienības dalībvalstīs vietējām un reģionālajām pašvaldībām saskaņā ar subsidiaritātes principu ir aizvien lielāka nozīme kultūru un valodu daudzveidības aizsargāšanā un veicināšanā, piemēram, visu līmeņu un veidu izglītībā, kultūras dzīvē un plašsaziņas līdzekļos, kā arī reģionālās attīstības jomā;

3. uzsver, ka minoritāšu valodas un valodu daudzveidība Eiropā pozitīvi ietekmē gan sociālo un kultūras jomu kopumā, gan arī iedzīvotājus un attiecīgo sabiedrību konkrēti, un tas savukārt ļauj sekmēt radošumu un inovāciju kultūras mantojuma popularizēšanā, tādējādi dodot labumu arī tautsaimnieciskajai attīstībai;

4. norāda, ka pēdējās desmitgadēs ir aizvien vairāk juridisko instrumentu tā dēvēto minoritāšu valodu aizsardzībai un attīstībai, izmantojot starptautiskās tiesības, piemēram, Apvienoto Nāciju Organizācijas 1992. gada "Deklarācija par to personu tiesībām, kas pieder pie nacionālajām vai etniskajām, reliģiskajām un lingvistiskajām mazākumgrupām" un daudzās deklarācijas, konvencijas un ieteikumi, ko pieņēmusi UNESCO savas pastāvēšanas laikā, tostarp visnesenākā, 2005. gadā pieņemtā "Konvencija par kultūras izpausmju daudzveidības aizsardzību un veicināšanu";

5. sevišķi atzīnīgi vērtē nozīmīgo lomu, kāda valodu politikas jomā vienmēr ir bijusi Eiropas Padomei, un īpaši norāda uz 1992. gada "Eiropas Reģionālo un mazākumtautību valodu hartu", kurai ir būtiska nozīme, un 1995. gada "Vispārējo konvenciju par nacionālo minoritāšu aizsardzību";

6. norāda arī uz nesen pieņemto Eiropas Padomes Vietējo un reģionālo pašvaldību kongresa 2010. gada 18. marta rezolūciju "Minoritāšu valodas — reģionālās attīstības priekšrocība" (301/2010), kurā izklāstīts šo valodu pozitīvais ieguldījums reģionālajā attīstībā;

7. uzsver, ka Eiropā arvien pieaug izpratne par minētajiem jautājumiem. Par to liecina arī ES tiesību attīstība, jo sevišķi Lisabonas līgums, kurā noteikts, ka respekts pret kultūru un valodu lielo daudzveidību ir viens no galvenajiem Eiropas kultūras mantojuma aizsardzības un pilnveidošanas elementiem, kā arī Pamattiesību harta, ar kuru aizliedz jebkāda veida diskrimināciju, pamatojoties uz valodu vai piederību kādai nacionālai minoritātei;

8. secina, ka vēl pirms šāds juridiskais pamats aizsardzības sistēmu ļāva nostiprināt dažādas ES iestādes jau bija atzinušas ar aizsardzību saistīto aspektu esamību spēkā esošo līgumu principos (Kopienas tiesību aktu kopums); tas skaidri apstiprinājās paplašināšanās laikā, kad ES iestādes, citstarp pamatojoties uz minēto jautājumu attīstību apliecinošu interpretāciju Eiropas Kopienas Tiesā, līdztekus Kopenhāģenas kritēriju izpildei pieprasīja aktīvus politikas pasākumus lingvistisko minoritāšu aizsardzībai;

9. tomēr uzsver: lai gan tiesību attīstība ļauj nodrošināt lielāku aizsardzību, bez šaubām, ievērojot katras dalībvalsts konstitucionālos principus, tas vēl nav pietiekams juridiskais pamats, lai Komisija izveidotu vēsturiskajām lingvistiskajām minoritātēm paredzētu budžeta pozīciju;

10. uzsver, ka dažādas iestādes, tostarp arī RK, iegulda darbu, lai saglabātu daudzvalodību politiskajā un administratīvajā darbā, piemēram, pakāpeniski ieviešot minoritāšu valodu lietojumu, kā liecina nolīgumi ar Spāniju un Apvienoto Karalisti;

11. pozitīvi vērtē Komisijas sadarbību ar dažādām organizācijām, kas Eiropas Savienībā atbalsta lingvistiskās minoritātes, un norāda uz nozīmīgo darbu, ko veic Valodu daudzveidības veicināšanas tīkls (NPLD – *Network to Promote Linguistic Diversity*), uz sadarbību ar Eiropas Mazāk izplatīto valodu biroju (EBLUL) pirms tā likvidēšanas un ar *Mercator* tīklu. Minētās struktūras daudzus gadus nodarbojušās ar minoritāšu valodu un to kultūras jautājumiem;

12. piekrist, ka ar daudzām ES programmām (piemēram, MEDIA, "Kultūra", MVU atbalsta pasākumi, struktūrfondi, jaunu tehnoloģiju izstrāde) jau ir finansēti pasākumi lingvistisko minoritāšu atbalstam, dažreiz ņemot vērā politikas pasākumus plašā ģeogrāfiskā mērogā, piemēram, stratēģija Donavas reģionam vai Alpu konvencija (kuras ietvaros ir darbojusies grupa "Kalnu reģioni");

13. kā negatīvu aspektu min to, ka saskaņā ar Eiropas Parlamenta 2008. gadā veikto pētījumu, palielinoties valodu skaitam Eiropas Savienībā, valodu daudzveidības atbalstam paredzētais finansējums ir samazinājies;

Nepieciešamie pasākumi

14. norāda uz to, ka RK ir būtiska nozīme, jo tā ir asambleja, kuras ietvaros var apkopot un izplatīt paraugpraksi visu vēsturisko lingvistisko minoritāšu atbalstam, aizsargājot un attīstot minoritāšu valodas un plašākā nozīmē — katras lingvistiskās minoritātes kultūru kā Eiropas kultūras daudzveidības izpausmi;

15. aicina Eiropas Komisiju turpināt lingvistiskās daudzveidības veicināšanu, dažādi atbalstot valodu, tostarp minoritāšu vai reģionālo valodu, mācīšanu;

16. aicina ES iestādes veicināt šādu valodu izmantošanu ES iestāžu tiešajā saskarsmē ar iedzīvotājiem, lai arī tādējādi apliecinātu ES atbalstu tās vēsturiskajām lingvistiskajām minoritātēm; minētais īpaši attiecas uz ES tīmekļa vietnēm un paziņojumiem tiešsaistē;

17. mudina arī vietējās un reģionālās demokrātiskās pārvaldes iestādes izmantot informācijas kampaņas, lai vietējos iedzīvotājus un citu Eiropas reģionu iedzīvotājus iepazīstinātu ar lingvistisko minoritāšu tiesībām un kultūras bagātību un daudzveidību pašu kopienā;

18. aicina Komisiju atbalstīt reģionālā un vietējā līmeņa iestādes, kas Eiropā nodarbojas ar izglītošanas jautājumiem, un nodrošināt tām materiālus un instrumentus, piemēram, tādus skolotāju apmācības pasākumus, kas pielāgoti katras valodu kopienas vajadzībām;

19. iesaka minoritāšu vai reģionālās valodas pilnībā ņemt vērā ES politikā, programmās un horizontālajās prioritātēs, bet jo sevišķi audiovizuālajā, visu līmeņu izglītības, kultūras un valodu apguves jomā, kā arī teritoriālās sadarbības, reģionālās attīstības, tūrisma nozares un jauniešu apmaiņas programmu politikā;

20. ierosina Komisijai un tātad Padomei nākamajā plānošanas periodā reģionālās politikas ietvaros minoritātes un reģionālās valodas pienācīgi ņemt vērā nākamajā pētniecības pamatprogrammā, programmās “Kultūra” un MEDIA, kā arī visās kultūras, izglītības un apmācības programmās, it sevišķi rīcības programmā mūžizglītības jomā; tas pats attiecas uz tādām jomām kā struktūrfondi, Digitālā programma un uz visu, kas skar iedzīvotāju un viņu piederības kopienu potenciāla izmantošanu;

21. norāda Komisijai, ka tās rīcībā jābūt vispārējam un regulāri aktualizētam pārskatam (izmantojot arī *Euromosaic* pētījumu pārskatīšanu) par dažādiem pasākumiem vēsturisku lingvistisko minoritāšu atbalstam. Šāda pārskata mērķis būtu arī uzsvērt apmaiņas un savstarpējas iepazīšanas iespējas, lai sekmētu spēcīgu kultūras kohēziju, kas iekļaujas kopējā Eiropas integrācijas procesā, kurā arī reģionālajām un minoritāšu valodām ir liels ieguldījums “Eiropas mozaikas” veidošanā;

22. visbeidzot pauž cerību, ka Komisija un Padome vairāk apzināsies nepieciešamību nodrošināt stabilāku juridisko pamatu, kas ļautu izstrādāt konkrētu un attiecīgi finansētu politiku lingvistisko minoritāšu atbalstam;

23. iesaka dalībvalstīm, kuras pieņem galvenos lēmumus valodu politikas jautājumos, pievērst īpašu uzmanību valodu daudzveidībai to teritorijā un uzsvērt vēsturisko lingvistisko minoritāšu nozīmi, apzinoties, ka kultūras mantojuma un visu citu lingvistisko minoritāšu pārstāvēto vērtību (vēsture, valoda un kultūras mantojums) atzīšana var sekmēt mierīgu līdzaspaštāvēšanu un eiropiskās identitātes bagātināšanu.

Briselē, 2011. gada 30. jūnijā

Reģionu komitejas
priekšsēdētāja
Mercedes BRESSO

Reģionu komitejas atzinums “Jaunu prasmju un darba vietu programma”

(2011/C 259/07)

REĢIONU KOMITEJA

- aicina visas dalībvalstis izvirzīt kvantitatīvus mērķus ceļā uz visiem stratēģijas “Eiropa 2020” pamatmērķiem, sevišķi jomās, kas tieši saistītas ar “Jaunu prasmju un darbvietu programmu”, lai uzņemtos vairāk atbildības par valstu reformu programmu īstenošanu, izrādītu politisko gribu vēlamu mērķu sasniegšanā un pārredzami novērtētu politikas pasākumu efektivitāti;
- uzskata, ka attiecībā uz prasmēm un darba vietām vajadzīga tāda pieeja, kas, pirmkārt, paplašinātu vietējo/reģionālo partneru iespējas īstenot pasākumus un novirzīt resursus vietējā/reģionālā līmeņa darba devēju atbalstam, kā arī ļautu vērst darbību uz konkrētām darbaspēka grupām; otrkārt, palīdzētu izveidot tādu sistēmu, kas ļautu apvienot pakalpojumus to sniegšanas vietā un rast īpaši pielāgotus risinājumus konkrētām vietēja/reģionāla rakstura problēmām;
- aicina pievērst uzmanību LESD 174. pantam par teritoriālo kohēziju un uzsver, ka vajadzētu vairāk ņemt vērā reģionu atšķirības, jo stāvoklis Eiropas Savienībā ievērojami atšķiras un reģioni saskaras ar ļoti dažādām problēmām attiecībā uz stratēģijas “Eiropa 2020” mērķu sasniegšanu. Minētie sarežģījumi ir skaidri izklāstīti piektajā ziņojumā par ekonomikas, sociālo un teritoriālo kohēziju (sk. 6. punktu 3. un 4. lpp);
- aicina vairāk uzmanības pievērst pašreizējo, ar krīzi saistīto, darba tirgus pasākumu pārtraukšanas grafikam un tam, kā tas var ietekmēt uzticību tirgum, publiskās finanses, neaizsargāto iedzīvotāju grupu nodarbinātības iespējas un vispārējo ilgstoša bezdarba līmeni; uzskata, ka “Jaunu prasmju un darba vietu programmas” sekmes būs atkarīgas no tā, cik efektīvi izdosies īstenot krīzes pasākumus un cik ilgstoša būs to ietekme uz darba tirgu, palīdzot tam atgūties no ekonomikas krīzes; tomēr svarīgākais ir drīzumā pārtraukt ar krīzi saistīto darba tirgus pasākumu īstenošanu.

Ziņotājs	Henk KOOL (NL/PSE), Hāgas Izpildpadomes loceklis
Atsauces dokuments	Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai "Jaunu prasmju un darba vietu programma – Eiropas ieguldījums ceļā uz pilnīgu nodarbinātību" COM(2010) 682 galīgā redakcija

I. IETEIKUMI POLITIKAS JOMĀ

REĢIONU KOMITEJA

1. atzinīgi vērtē to, ka "Jaunu prasmju un darba vietu programma" stratēģijā gudrai, ilgtspējīgai un integrējošai izaugsmei "Eiropa 2020" ir noteikta par vienu no septiņām pamatiniciatīvām; atzīst, ka citas stratēģijas pamatiniciatīvas papildina "Jaunu prasmju un darba vietu programmu", un uzsver, ka programmas mērķus izdosies sasniegt vien tad, ja programmu īsteno saskaņoti, vairākos līmeņos un integrēti;

2. īpaši aicina visas dalībvalstis izvirzīt kvantitatīvus mērķus ceļā uz visiem stratēģijas "Eiropa 2020" pamatmērķiem, sevišķi jomās, kas tieši saistītas ar "Jaunu prasmju un darba vietu programmu", lai ņemtos vairāk atbildības par valstu reformu programmu īstenošanu, izrādītu politisko gribu vēlamu mērķu sasniegšanā un pārredzami novērtētu politikas pasākumu efektivitāti;

3. atzinīgi vērtē to, ka Komisija pamatiniciatīvā min dažus ar reģioniem saistītus aspektus, bet uzskata, ka vajadzētu veltīt daudz vairāk uzmanības vietējo un reģionālo pašvaldību īpašajai nozīmei, jo attiecīgajos reģionos tās pilda darba devēju, pakalpojumu nodrošinātāju un regulatoru uzdevumus, veicinot izaugsmi un kohēziju un koordinējot izglītības iestāžu, uzņēmējdarbības aģentūru un uzņēmumu stratēģisko partnerību;

4. uzskata, ka attiecībā uz prasmēm un darba vietām vajadzīga tāda pieeja, kas a) paplašinātu vietējo/reģionālo partneru iespējas īstenot pasākumus un novirzīt resursus vietējā/reģionālā līmeņa darba devēju atbalstam, kā arī ļautu vērst darbību uz konkrētām darbaspēka grupām; b) palīdzētu izveidot tādu sistēmu, kas ļautu apvienot pakalpojumus to sniegšanas vietā un rast īpaši pielāgotus risinājumus konkrētām vietēja/reģionāla rakstura problēmām;

5. turklāt uzskata, ka vairākus pamatiniciatīvā norādītos rīcības priekšlikumus varētu uzlabot, pastiprinot vietējo/reģionālo dimensiju, un mudina Eiropas iestādes un dalībvalstis atbalstīt pasākumus šādās jomās: stratēģijas vietējo prasmju attīstīšanai; vietējās un reģionālās dimensijas iekļaušana apskatā par prasmēm Eiropas Savienībā; vietēja līmeņa pasākumi to personu integrēšanai darba tirgū, kurām ir ievērojamas grūtības atrast darbu, piemēram, migrantiem; vietēja līmeņa pasākumi saistībā ar priekšlaicīgu mācību pārtraukšanu, pieaugušo lasīšanas un rēķināšanas prasmi un mūžizglītības stratēģijām; izdevīgi nosacījumi darba vietu radīšanai; vietējā/reģionālā līmeņa sociālais

dialogs par darbaspēka un nodarbinātības politiku; reģionālu izglītības centru veidošana, lai liktu pamatu nākotnes darba vietām; pasākumi, kuru mērķis ir nākotnē nodrošināt speciālistus svarīgās nozarēs, piemēram, veselības aprūpē;

6. aicina pievērst uzmanību LESD 174. pantam par teritoriālo kohēziju un uzsver, ka vajadzētu vairāk ņemt vērā reģionu atšķirības, jo stāvoklis Eiropas Savienībā ievērojami atšķiras un reģioni saskaras ar ļoti dažādām problēmām attiecībā uz stratēģijas "Eiropa 2020" mērķu sasniegšanu. Minētie sarežģījumi ir skaidri izklāstīti piektajā ziņojumā par ekonomikas, sociālo un teritoriālo kohēziju ⁽¹⁾, proti:

- mazāk nekā trešdaļa reģionu ir sasnieguši 75 % nodarbinātību, un gandrīz piektdaļā reģionu nodarbinātības rādītājs nav augstāks par 65 %;
- vairāk nekā 20 % ir tādu reģionu, kuros 40 % vai vairāk iedzīvotāju ir ar zemu izglītības līmeni;
- mazāk nekā sestajā daļā reģionu augstākās izglītības rādītājs atbilst izvirzītajam mērķim;
- ievērojami atšķiras līdzdalība mūžizglītības programmās; vairāk nekā 22 % ir tādu reģionu, kuros šajās programmās iesaistījušies vien 5 % vai vēl mazāk iedzīvotāju;
- arvien straujāk pieaug vecāka gadagājuma iedzīvotāju skaits, un demogrāfiskā slodze ir asimetriska;

7. vērs uzmanību uz to, ka pasākumi ar mērķi panākt kopējus ES mēroga uzlabojumus vai sasniegt tādas valstu mērķus, kam ir neliela saikne vai nav nekādas saiknes ar teritoriālo dimensiju, varētu negatīvi ietekmēt dažus reģionus, un mudina Eiropas Komisiju un dalībvalstis apsvērt minētās pieejas sekas, īpaši reģionos, kuros ir ievērojamas strukturālās nepilnības;

8. norāda, ka Eiropas Savienības reģionos ievērojami atšķiras līdzdalība mūžizglītības un apmācības programmās, un pauz

⁽¹⁾ COM(2010) 642 (9.11.2010.)

bažas, ka, neraugoties uz daudzajiem mērķiem, kas vairākus gadus izvirzīti šajā jomā, joprojām nav izdevies nodrošināt, lai atpalikušās dalībvalstis un reģioni sasniegtu ES vidējo līmeni;

9. pauž nožēlu par to, ka papildus pamatiniciatīvai "Jaunu prasmju un darba vietu programma" nav izstrādāts novērtējums par ierosināto pasākumu ietekmi uz budžetu;

10. aicina vairāk uzmanības pievērst pašreizējo, ar krīzi saistīto, darba tirgus pasākumu pārtraukšanas grafikam un tam, kā tas var ietekmēt uzticību tirgum, publiskās finanses, neaizsargāto iedzīvotāju grupu nodarbinātības iespējas un vispārējo ilgstoša bezdarba līmeni; uzskata, ka "Jaunu prasmju un darba vietu programmas" sekmes būs atkarīgas no tā, cik efektīvi izdosies īstenot krīzes pasākumus un cik ilgstoša būs to ietekme uz darba tirgu, palīdzot tam atgūties no ekonomikas krīzes; tomēr svarīgākais ir drīzumā pārtraukt ar krīzi saistīto darba tirgus pasākumu īstenošanu;

11. aicina ES un dalībvalstu līmenī izveidot mehānismus, ar kuriem koordinēt centienus to mērķu sasniegšanai, kas izvirzīti gan "Jaunu prasmju un darba vietu programmā", gan citās pamatiniciatīvās, piemēram, "Jaunatne kustībā" un "Eiropas platforma cīņai pret nabadzību";

Jauns impulss elastdrošībai

12. atzinīgi vērtē Eiropas Komisijas viedokli, ka brīvā darba tirgū un augsta strukturālā bezdarba apstākļos bezdarba problēmu nevar atrisināt vienīgi ar darbaspēka piedāvājuma pasākumiem un ka tie ir jāpapildina ar pasākumiem, kas vērsti uz darbaspēka pieprasījuma stimulēšanu, tomēr aicina nodrošināt lielāku līdzsvaru starp abiem minētajiem stratēģiskajiem virzieniem;

13. atzīst, ka ir jāstiprina dalībvalstu elastdrošības pasākumi un ka tie ir jāpielāgo jaunajiem sociālajiem un ekonomiskajiem apstākļiem, un atzinīgi vērtē elastdrošības pamatnostādņu iekļaušanu Padomes darba kārtībā; atgādina Komisijai, ka tai vienmēr būtu jāiesaista sociālie partneri, apspriežot grozījumus, kas var ietekmēt darba tirgu; aicina Komisiju sīkāk raksturot ierosināto beztermiņa līgumisko attiecību izmaiņu ietekmi uz nodarbinātības drošību, spēkā esošajām nodarbinātības tiesībām un noteikumiem par darba laiku un darba organizēšanas veidu;

14. atgādina, ka Eiropas Savienības iepriekšējās direktīvas ir veicinājušas progresīvas pārmaiņas dalībvalstu darba tiesību sistēmās, un uzsver, ka ir svarīgi saglabāt šos standartus, tomēr uzskata, ka ir jāturpina īstenot un veicināt strukturālās pārmaiņas vēl lielākas sociālās stabilitātes nodrošināšanai;

15. atbalsta to, ka Eiropas Komisija pievērš uzmanību mazo un vidējo uzņēmumu svarīgajai nozīmei darba vietu radīšanā un

ekonomikas konkurētspējas nodrošināšanā, un atgādina par ieteikumiem, kas minēti Komitejas atzinumā par Mazās uzņēmējdarbības aktu (?), sevišķi attiecībā uz piekļuvi finanšu līdzekļiem un principa "vispirms domāt par mazajiem uzņēmumiem" piemērošanu;

16. atgādina, ka vairākas spēkā esošās ES direktīvas par nodarbinātību ne visur tiek vienādi ātri transponētas dalībvalstu tiesību aktos un tiek interpretētas atšķirīgi, tāpēc nav vienota ES darba tirgus; vienlaikus tomēr secina: tā kā Komisijai ir tiesīga pieprasīt no dalībvalstīm progresu ziņojumus par ES tiesību aktu transponēšanu valstu tiesību aktos, tiek nodrošināts tas, ka dalībvalstu veiktās atkāpes nav pārāk lielas. Lai gūtu priekšstatu par atšķirību apmēru, varētu veikt salīdzinošu analīzi ar mērķi pārbaudīt dažu minēto īstenošanu dalībvalstīs;

Nodrošināt cilvēkus ar darba tirgum atbilstošām prasmēm

17. atzinīgi vērtē Eiropas Komisijas sniegto īso novērtējumu par galvenajām darba tirgus problēmām Eiropas Savienībā; piekrīt, ka trūkst prasmju, kas atbilstu gaidāmajām darba tirgus vajadzībām, ka noteiktos prasmju līmeņos nav pietiekami daudz apmācības iespēju, nedz arī pieprasījuma pēc attiecīgās apmācības, un ka ir vairāk jāgādā par migrējošo darba ņēmēju prasmju un pieredzes piemērotību un pārvaldību;

18. tomēr norāda, ka Eiropas Komisija pašlaik pārlietu šauri interpretē ar prasmēm saistītās problēmas un, šķiet, nepietiekami novērtē uzdevumus, kas saistīti ar pielāgošanos ekonomikas struktūras sektorālajām izmaiņām, un šo izmaiņu ietekmi uz iespēju vienlīdzību dažādām vecuma un dzimuma grupām un cilvēkiem ar invaliditāti, turklāt nevelta pietiekamu uzmanību problēmām, kas saistītas ar iepriekšējās pieredzes apliecināšanu un ar augošajās pamata profesiju nozarēs (piemēram, veselības aprūpē) vajadzīgo prasmju formalizēšanu, nepietiekami ņem vērā, ka pieaug gados vecāku darba ņēmēju īpatsvars un tāpēc nepārtraukti jāpaaugstina viņu kvalifikācija, un nepietiekami risina to, ka trešo valstu valstspiederīgo bezdarba līmenis atsevišķās dalībvalstīs vairāk nekā divas reizes pārsniedz bezdarba līmeni konkrētās dalībvalsts valstspiederīgo vidū, kā arī nenovērtē vajadzību pēc īpašiem pasākumiem, lai vērstos pret to, ka arvien vairāk jauniešu nav nodarbināti, neizglītojas un nepieņemas apmācībā;

19. uzskata, ka Eiropas Komisijai vairāk jākoncentrējas uz vajadzību vairāk pakalpojumu sniegt vietējā līmenī un veikt stratēģisko plānošanu attiecībā uz darba tirgus analīzi, prognozēšanu un rūpniecības politikas veidošanu, kā arī nepieciešama individuālākie pieeja, veidojot un plānojot pasākumus, kas tieši vērsti uz vietējā līmeņa darba devējiem, sociālajiem partneriem un nodarbinātības dienestiem saistībā ar atbalsta piešķiršanu uzņēmumiem un proaktīviem mehānismiem, kuri paredzēti agrīnai darba ņēmēju apmācības vajadzību apzināšanai uzņēmumos, kam draud slēgšana;

(2) CdR 246/2008 fin.

20. atbalsta ieceri veidot apskatu par prasmēm Eiropas Savienībā, lai uzlabotu pārredzamību darba meklētājiem, darbiniekiem, uzņēmumiem un/vai publiskajām struktūrām, bet uzskata, ka minētajam instrumentam vajadzīga arī vietējā dimensija, lai tas spētu papildināt valsts līmenī apkopoto informāciju, īpaši tajās dalībvalstīs, kuru administratīvās sistēmas ir ļoti centralizētas. Tieši vietējā un reģionālajā līmenī iespējams visātrāk iegūt visprecīzāko informāciju par reģionālo darba tirgu, un tieši vietējās un reģionālās pašvaldības var ievērojami palīdzēt apzināt prasmju neatbilstību, piedāvāt atbilstīgas pārkvalificēšanās un profesionālās apmācības programmas un stimulēt ieguldījumus, reaģējot uz vietējo pieprasījumu;

21. atbalsta uzņēmumu un augstskolu saiknes stiprināšanu un īpaši to, ka visās augstskolu programmās jāiekļauj iespējas iziet darba praksi, par ko ieskaita kredītpunktus, lai uzlabotu augstskolu beidzēju tehniskās, uzņēmējdarbības un sociālās prasmes un palielinātu viņu nodarbinātības iespējas mūsdienīgu darba tirgū;

22. uzskata, ka digitālajām prasmēm un iemaņām jābūt svarīgam aspektam, lai sagatavotos un pielāgotos gaidāmajām darba tirgus prasībām, un ka līdztekus ieguldījumiem informācijas un komunikācijas tehnoloģiju infrastruktūrā jāizstrādā atbilstošas programmas, lai uzlabotu darba ņēmēju, īpaši mazkvalificētu darba ņēmēju, nelabvēlīgākā stāvoklī esošu grupu un bezdarbnieku, digitālās prasmes;

23. tā kā 2011. gads ir Eiropas Brīvprātīgā darba gads, ierosina "Jaunu prasmju un darba vietu programmā" ņemt vērā brīvprātīgā darba nozīmi prasmju uzlabošanā; aicina izveidot saikni starp *Europass CV* sistēmu un esošajām sertifikācijas sistēmām, ar kurām atzīst brīvprātīgajā darbā iegūtās prasmes, zināšanas un pieredzi, lai tādējādi visā Eiropas Savienībā atvieglotu brīvprātīgajā darbā gūtas nozīmīgas pieredzes atzīšanu un uzlabotu nodarbinātības iespējas;

24. uzskata, ka vajadzētu skaidri atzīt pakalpojumus, ko jau pašlaik sniedz daudzas vietējās un reģionālās pašvaldības, kuras nodrošina apmācības un konsultēšanas pakalpojumus, kā arī stimulē un atbalsta uzņēmumus (īpaši mazos un vidējos uzņēmumus), un ka ir jāuzsver un jāturpina atbalstīt vietējo un reģionālo pašvaldību svarīgie centieni palīdzēt ar finansējumu un veicināt saikni starp akadēmisko un uzņēmējdarbības vidi;

ES programma darbaspēka mobilitātes veicināšanai

25. norāda, ka tikai 15 % no darbaspēka mobilitātes ir saistīti ar iedzīvotāju došanos uz citām ES dalībvalstīm un ka darbaspējīgā vecuma migrantu īpatsvars no trešām valstīm divkārt pārsniedz migrantu īpatsvaru no citām ES dalībvalstīm; atbalsta Eiropas Komisijas ierosināto trešo valstu valstspiederīgo prasmju aprakstu izveidi un aicina tajā pievērst uzmanību sociālajai un

ekonomiskajai integrācijai un valsts, reģionālā un vietējā līmeņa pārvaldes iestāžu iesaistīšanai. Taču šādi prasmju apraksti ir jāveido, ievērojot ļoti lielu piesardzību un tiesības uz personas neaizskaramību;

26. atzinīgi vērtē to, ka Eiropas Komisija atbalsta darbaspēka mobilitāti kā pielāgošanas mehānismu, lai mazinātu tirgus atšķirības starp reģioniem, tomēr norāda, ka tas ietekmē teritoriālo kohēziju; mudina vairāk uzmanības pievērst intelektuālā darbaspēka emigrācijai un darbaspēka mobilitātes atšķirīgajai ietekmei uz reģioniem, no kuriem darbaspēks aizplūst, un uz reģioniem, kuros tas ierodas; cenšoties uzlabot darbaspēka mobilitāti, īstermiņa ieguvumi, ko radīs vispārējā nodarbinātības līmeņa paaugstināšanās Eiropas Savienībā, var ilgtermiņā negatīvi ietekmēt dažus nomaļus reģionus. Visbeidzot, Komiteja aicina uzsākt visaptverošas dalībvalstu un to reģionu debates par pieredzi saistībā ar migrāciju un tās ietekmi uz atsevišķu reģionu ilgtermiņa izaugsmes iespējām;

Darba un darba apstākļu kvalitātes uzlabošana

27. atzinīgi vērtē ierosinājumu plašā mērogā izvērtēt to tiesību aktu kopumu, kuri attiecas uz darba un darba apstākļu kvalitāti, tomēr mudina Eiropas Komisiju ņemt vērā, ka ES direktīvu īstenošana dalībvalstīs nenotiek vienlīdz ātri;

28. uzsver, ka vairāku ES dalībvalstu vietējās un reģionālajās pašvaldībās pašlaik īsteno ievērojamas racionalizācijas un budžeta samazināšanas programmas, un pašvaldībām varētu būt grūti vienlaikus īstenot arī programmu darba ņēmēju stāvokļa uzlabošanai. Cenšoties turpināt nodrošināt pamatpakalpojumus apstākļos, kad ir samazināti finanšu resursi un cilvēkresursi, vietējās un reģionālās pašvaldības varētu saskarties ar grūtībām ievērot Darba laika direktīvas noteikumus. Visticamāk, nepietiks vienīgi ar produktivitātes paaugstināšanu, lai īstenotu visus pakalpojumu sniegšanas mērķus, un darbinieki, kuru skaits būs samazināts, neizbēgami saskarsies ar spiedienu strādāt ilgākas stundas. Kad iespēju robežās būs palielināta produktivitāte, būs jāmeklē kompromiss, raugoties, cik daudz pakalpojumu ir iespējams sniegt apstākļos, kad personāla resursi ir samazināti. Lai vietējās un reģionālās pašvaldības varētu rādīt paraugu nodarbinātības jomas tiesību aktu ievērošanā, tās ir jāatbalsta, un tām ir jāizvirza sasniedzami pakalpojumu nodrošināšanas mērķi;

29. apzinās, ka tiesību aktu īstenošana darba ņēmēju aizsardzības jomā joprojām būs dalībvalstu pārziņā, tomēr Eiropas Savienība varētu izveidot informācijas salīdzināšanas un izplatīšanas instrumentu, īpaši attiecībā uz veselības aizsardzības un drošības noteikumu piemērošanu, — "drošības un veselības aizsardzības novērošanas centru", kas ļautu apmainīties ar informāciju par īstenošanas nepilnībām dalībvalstīs;

30. vērs uzmanību uz to, ka "Jaunu prasmju un darba vietu programmā" minēta nodarbinātu personu nabadzības problēma, bet nav konkrētu priekšlikumu nodarbinātības kvalitātes paaugstināšanai un ilgtspējīgas nodarbinātības un pienācīgu ienākumu nodrošināšanai, lai tieši risinātu minēto pastāvīgo problēmu;

Atbalsts darba vietu radīšanai

31. piekrīt viedoklim, ka mazie un vidējie uzņēmumi nākotnē būs nodarbinātības palielināšanas virzītājspēks un ka, palielinoties darbaspējīgā vecuma iedzīvotāju skaitam, ES ekonomikā jāpalielina uzņēmējdarbības aktivitāte, lai mazinātu noteiktu reģionu atkarību no tiešiem ārvalstu ieguldījumiem, tomēr aicina uz daudzpusīgāku pieeju gan apmācībai uzņēmējdarbībā, gan, pielāgojoties ekonomikas struktūras sektorālajām izmaiņām. Uzņēmējdarbībai vajadzīgās prasmes ir vairāk jāiekļauj izglītības sistēmās, kā arī apmācības un pārkvalificēšanas programmās, kas domātas gados vecākiem darba ņēmējiem gan publiskajā, gan privātajā sektorā, lai tādējādi rosinātu inovācijas jau esošajās darba vietās;

32. atzinīgi vērtē uzsvāru uz principu "vispirms domāt par mazajiem uzņēmumiem", ko vajadzētu īstenot visos pamatiniiciatīvas pilāros; tomēr uzsver, ka ir jānodrošina visu uzņēmumu ilgtspēja, tātad jāatbalsta ne tikai jauni uzņēmēji, jauni mazie un vidējie un augstās tehnoloģijas uzņēmumi, bet arī tādi uzņēmumi, kas attīstās un pārstrukturējas;

33. piekrīt, ka jācenšas panākt, lai neoficiālas darba vietas kļūst par oficiālām, un norāda, ka tādēļ būs jāpieņem noteikumi par atsevišķām māsaimniecībām un aprūpes darbībām; aicina Eiropas Komisiju sniegt priekšlikumu ar konkrētu informāciju par stimuliem, kas ļaus nodrošināt pēc iespējas ātrāku attīstību;

34. uzskata, ka pārvaldes iestādes ar publiskā iepirkuma līgumu starpniecību var palīdzēt nodarbināt ilglaicīgus bezdarbniekus, cilvēkus ar invaliditāti un praktikantus. Piemēram, valdības uzaicinājumos uz konkursu var paredzēt, ka uzņēmumam, kas ieguvis līgumslēgšanas tiesības, kāda noteikta līguma vērtības procentuālā daļa jāizmanto minēto mērķgrupu nodarbināšanai. Šādas iespējas vēl netiek pilnībā izmantotas. Tāpēc Komiteja saskaņā ar savu atzinumu par ES publiskā iepirkuma politikas modernizāciju iesaka Eiropas Savienībā vairāk uzmanības pievērst publiskajam iepirkumam sociālās aizsardzības jomā un ilglaicīgu bezdarbnieku, cilvēku ar invaliditāti un praktikantu nodarbinātības sekmēšanai publiskā iepirkuma līguma izpildes ietvaros;

ES finanšu instrumentu izmantošana "Jaunu prasmju un darba vietu programmai"

35. atzinīgi vērtētu konkrētāku paskaidrojumu par to, kā pamatiniciatīvas "Jaunu prasmju un darba vietu programma" mērķus ņem vērā attiecīgajās ES programmās pašreizējā plānošanas periodā, tomēr norāda, ka šajā īstenošanas posmā darbības programmās nevajadzētu ieviest radikālas izmaiņas;

36. atbalsta paziņojumā "ES budžeta pārskatīšana" ⁽³⁾ pausto aicinājumu lietderīgāk izmantot ES fondu līdzekļus un pilnveidot ES fondu sinerģiju, lai palīdzētu sasniegt "Jaunu prasmju un darba vietu programmas" mērķus. Tomēr uzskata, ka to vislabāk var panākt ar šādiem paņēmieniem:

vietēja līmeņa pieeja — uzlabot nozaru un teritoriālās politikas koordināciju, izveidojot kopēju sistēmu visiem ES fondiem (kopēju stratēģisku satvaru) un īpaši stiprinot Eiropas Sociālā fonda teritoriālo dimensiju (tikai dažās dalībvalstīs īsteno plašas valsts līmeņa programmas šā fonda līdzekļu apgūšanai). Dalībvalstīm un reģioniem jāļauj saglabāt pietiekamu elastību, lai tie varētu paši noteikt prioritātes un veidot atbilstošāko politisko instrumentu kopumu, kas pielāgots valsts/reģionālajām īpatnībām;

daudzlīmeņu pārvaldības pieeja — lai nodrošinātu lielāku saskaņu starp stratēģijas "Eiropa 2020" mērķiem un kohēzijas politikas uzdevumiem, vēlams veidot attīstības un ieguldījumu partnerattiecību līgumus. Līgumi jāizstrādā kopīgi visiem pārvaldības līmeņiem, lai nodrošinātu, ka reģionālā plānošana nav tikai instruments valsts prioritāšu īstenošanai;

uz rezultātiem vērsta pieeja — attīstības uzraudzība, vērtējot kvantitatīvus un kvalitatīvus rādītājus, lai palīdzētu veikt novērtēšanu un veidot politiku. Tas palīdzētu pasākumus vairāk orientēt uz prioritātēm un arī veidot saikni ar ieteikumiem konkrētām valstīm stratēģijas "Eiropa 2020" ietvaros (LESD 148. pants). Lai to īstenotu, ES līmenī ir jāizstrādā vienota sistēma ietekmes novērtēšanai;

37. atzinīgi vērtētu ciešāku saikni starp obligātajiem ziņojumiem par kohēzijas politiku un obligātajiem ziņojumiem par stratēģijas "Eiropa 2020" un valstu reformu programmu īstenošanu, lai izvairītos no pārklāšanās un sasniegtu efektīvākus rezultātus;

38. atzīst, ka, veicot reformas nodarbinātībā, izglītībā un apmācībā, ES fondu līdzekļi ir jāizmanto lietderīgāk, taču nepiekrīt priekšlikumiem līgumiski pastiprināt līdzekļu piešķiršanas nosacījumus, jo reģionu tiesības saņemt kohēzijas politikas līdzekļus nevajadzētu atvasināt no dalībvalsts iestāžu un makroekonomikas politikas efektivitātes;

39. pamatojoties pieredzē, kas gūta, īstenojot dažus fondus, piemēram, Eiropas Globalizācijas pielāgošanas fondu, ierosina vairāk saskaņot visu ar prasmēm un darba vietām saistīto ES fondu darbību;

⁽³⁾ COM(2010) 700, 19.10.2010.

40. vēlas palīdzēt Eiropas Komisijai uzraudzīt stratēģijas “Eiropa 2020” un tās pamatiniciatīvu īstenošanu vietējā un reģionālajā līmenī, izmantojot Reģionu komitejas izveidoto stratēģijas “Eiropa 2020” īstenošanas uzraudzības forumu.

Briselē, 2011. gada 1. jūlijā

*Reģionu komitejas
priekšsēdētāja*
Mercedes BRESSO

Reģionu komitejas atzinums “ES valsts atbalsta noteikumu reforma attiecībā uz vispārējās tautsaimnieciskās nozīmes pakalpojumiem”

(2011/C 259/08)

REĢIONU KOMITEJA

- vēlreiz atgādina, ka valsts atbalsta tiesību aktu paketes pārskatīšanā attiecībā uz kompensāciju par sabiedriskajiem pakalpojumiem stingri jāievēro subsidiaritātes princips un jānodrošina, ka vietējās un reģionālās pašvaldības var brīvi izvēlēties, kā organizēt, finansēt un īstenot to prerogatīvas sabiedrisko pakalpojumu jomā;
- uzsver, ka, lai nodrošinātu vietējām un reģionālajām pašvaldībām Lisabonas līgumā noteikto lielo rīcības brīvību, ir vajadzīgs sekundārajos tiesību aktos ietverts juridiskais pamats, kas, pamatojoties uz virkni definīciju, vietējām un reģionālajām pašvaldībām nodrošina pēc iespējas elastīgāku konkurences tiesību piemērošanu attiecībā uz vispārējās tautsaimnieciskās nozīmes pakalpojumiem;
- iebilst pret Komisijas ierosināto saimnieciskās efektivitātes prasības ieviešanu attiecībā uz kompensāciju par vispārējās tautsaimnieciskās nozīmes pakalpojumu sniegšanu;
- uzskata, ka jāņem vērā arī citi objektīvi kritēriji, kuri *a priori* neitralizē jebkuru risku saistībā ar ietekmi uz ES iekšējo tirdzniecību, konkurences traucējumiem un šķērssubsidēšanu; šādi kritēriji ir, piemēram, ierobežota teritoriāla kompetence attiecībā uz dažiem publiskā vai privātā sektora uzņēmumiem, kuriem piemēro atļauju izsniegšanas režīmus un kuri izveidoti ar mērķi sniegt konkrētu sabiedrisko pakalpojumu konkrētā teritorijā un neveic nekādu komercdarbību tirgū, bezpeļņas statuss attiecībā uz atsevišķiem sociālās jomas uzņēmumiem;
- ierosina Komisijai, lai regulā noteiktā *de minimis* robežvērtība tiktu palielināta līdz 800 000 euro gadā attiecībā uz kompensāciju par sabiedriskā pakalpojuma sniegšanu, nepiemērojot tādējādi valsts atbalsta kontroli tiem vietējās nozīmes sabiedriskajiem pakalpojumiem, kurus sniedz, piemēram, vietējās apvienības un dzīvojamo rajonu sociālās jomas mikrouzņēmumi.

Galvenais ziņotājs Karl-Heinz LAMBERTZ kgs (BE/PSE), Beļģijas vācu valodas kopienas ministru prezidents

Atsauces dokuments Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai "ES valsts atbalsta noteikumu reforma attiecībā uz vispārējās tautsaimnieciskas nozīmes pakalpojumiem"

COM(2011) 146 galīgā redakcija

I. IETEIKUMI POLITIKAS JOMĀ

REĢIONU KOMITEJA

1. atzinīgi vērtē Komisijas lēmumu sākt debates ar ieinteresētajām pusēm un iestādēm par valsts atbalsta tiesību aktu paketes pārskatīšanu attiecībā uz kompensāciju par sabiedriskajiem pakalpojumiem, balstoties uz EK izstrādātā novērtējuma ziņojuma secinājumiem, kas sagatavots pēc plašas apspriešanās ar dalībvalstīm un daudzām ieinteresētajām pusēm;

2. uzskata, ka pārskatīšana ir vietējām un reģionālajām pašvaldībām un iedzīvotājiem nozīmīga politiska iniciatīva, jo tās mērķim ir jābūt jaunu, precīzu un samērīgu noteikumu izstrāde attiecībā uz sabiedrisko pakalpojumu finansēšanas metožu atbilstību iekšējam tirgum, nodrošinot tādējādi juridisko noteiktību un paredzamību, kas vajadzīga sabiedrisko pakalpojumu attīstībai Savienībā un Eiropas iedzīvotāju pamatvajadzību efektīvai apmierināšanai;

3. ar interesi atzīmē, ka šīs tiesību aktu paketes pārskatīšana saistīta ar plašākiem Komisijas mērķiem sabiedrisko pakalpojumu un iekšējā tirgus jomā; piemēram, paziņojumā "Ceļā uz aktu par vienoto tirgu" ⁽¹⁾ (25. priekšlikumā) Komisija apņēmas līdz 2011. gadam pieņemt paziņojumu un virkni ar to saistītu pasākumu vispārējās nozīmes pakalpojumu jomā, uzsverot, ka Eiropas Savienībai un tās dalībvalstīm ir jāgādā par to, lai sabiedriskie pakalpojumi būtu attiecīgajā līmenī vienkāršāk sniedzami, lai tie atbilstu skaidriem finansējuma noteikumiem, lai tiem būtu augsta kvalitāte un lai tie faktiski būtu pieejami visiem;

4. vēlreiz atgādina, ka šā tiesību akta kopuma pārskatīšanā stingri jāievēro subsidiaritātes princips un jānodrošina, ka vietējās un reģionālās pašvaldības var brīvi izvēlēties, kā

organizēt, finansēt un īstenot to prerogātas sabiedrisko pakalpojumu jomā atbilstīgi valstu vai reģionālo tiesību aktu noteikumiem;

5. uzsver, ka vietējām un reģionālajām pašvaldībām ir likumīgas tiesības aktīvi piedalīties tiesību aktu paketes pārskatīšanā, jo tās ir iedzīvotājiem tuvākais līmenis, un tās ikdienā ir iesaistītas sabiedrisko pakalpojumu definēšanā, organizēšanā, finansēšanā un sniegšanā, lai nodrošinātu mainīgās un daudzveidīgās vietējo iedzīvotāju pamatvajadzības tādās jomās kā nodarbinātība, mājoklis, transports, izglītība, veselības aprūpe, pirmsskolas vecuma bērnu un veco ļaužu aprūpe, kā arī kultūra, sports, atpūta u.c.;

6. atzinīgi vērtē to, ka Komisija atzīst sabiedrisko pakalpojumu svarīgo nozīmi Savienības kopīgo vērtību sistēmā saskaņā ar LESD 14. pantu. Ir būtiski, lai dalībvalstis, kā arī vietējās un reģionālās pašvaldības spētu nodrošināt saviem iedzīvotājiem vispārējās nozīmes pakalpojumus ar pieņemamiem nosacījumiem. Šie pakalpojumi nostiprina sociālo un teritoriālo kohēziju, sekmē iedzīvotāju labklājību, nodrošina pārdales, nevienlīdzības apkarošanas un sociāla taisnīguma funkciju un būtiski sekmē Savienības attīstību atbilstoši stratēģijai "Eiropa 2020"; šajā sakarā ES politika sabiedrisko pakalpojumu jomā ir sasiņta arī ar LESD 9. panta īstenošanu;

7. tādēļ atgādina, ka kvalitatīvu vispārējās tautsaimnieciskas nozīmes pakalpojumu attīstībai jābūt pastāvīgai un transversālai Komisijas prioritātei; šajā sakarā uzskata, ka saistībā ar stratēģiju "Eiropa 2020" Komisijai vajadzēja nepārprotami uzsvērt vispārējās tautsaimnieciskas nozīmes pakalpojumus un jo sevišķi vispārējās nozīmes sociālos pakalpojumus, jo tiem ir būtiska nozīme izvīzīto mērķu sasniegšanā; turklāt pauž nožēlu, ka Komisija nevēlējās tos iekļaut starp 12 galvenajām prioritātēm vienotā tirgus darbības atveseļošanai, kaut gan tā atzinusi šo pakalpojumu būtisko nozīmi, lai mazinātu iedzīvotāju atturīgo attieksmi pret vienoto tirgu;

8. piekrīt Komisijas viedoklim, ka valsts atbalsta noteikumu reforma attiecībā uz vispārējās tautsaimnieciskas nozīmes pakalpojumiem jāveic ar mērķi palielināt šo pakalpojumu nozīmi ES ekonomikas atveseļošanā un sociālās struktūras atjaunošanā;

⁽¹⁾ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai "Ceļā uz aktu par vienoto tirgu. Par augsti konkurētspējīgu tirgus sociālo ekonomiku. 50 priekšlikumi, lai uzlabotu mūsu darbu, darījumus un savstarpējo apmaiņu", COM (2010) 608 galīgā redakcija.

9. atgādina, ka pašlaik iedzīvotājiem vairāk kā jebkad ir vajadzīgi kvalitatīvi un pieejami vispārējas tautsaimnieciskas nozīmes pakalpojumi, lai pārvarētu krīzes ekonomiskās un sociālās sekas; tādēļ uzskata, ka reformu programmu īstenošana un cīņa ar budžeta deficītu, ko sākušas dalībvalstis, nedrīkst samazināt to pakalpojumu apjomu un kvalitāti, kas sniegti vai finansēti kā vispārējas tautsaimnieciskas nozīmes pakalpojumi;

10. aicina pieņemt līdzsvarotākus noteikumus, kas pielāgoti sabiedrisko pakalpojumu būtībai, to vietējai, pārrobežu vai Kopienas dimensijai, organizatoriskajai un dalībnieku daudzveidībai, un kas nerada konkurences traucējumus iekšējā tirgū un nekaitē ES iekšējai tirdzniecībai;

Valsts atbalsta noteikumu pārskatīšanā ņemt vērā Lisabonas līguma jaunus noteikumus par sabiedriskajiem pakalpojumiem

11. atbalsta Komisijas izvēlēto pieeju Lisabonas līguma jauno noteikumu izvērtēšanā, ar kuru saskaņā sabiedriskie pakalpojumi ir daļa no Savienības kopīgajām vērtībām: augsts kvalitātes, drošības un pieejamības līmenis, vienlīdzīga attieksme un vispārējās piekļuves un patērētāju tiesību veicināšana, kā arī valsts, reģionālo un vietējo iestāžu [...] lielā rīcības brīvība, nodrošinot, pasūtot un organizējot sabiedriskus pakalpojumus;

12. uzsver, ka LESD 14. pantā, kas attiecas uz Līguma vispārēji piemērojamiem noteikumiem, noteikts jauns juridiskais pamats, lai Parlaments un Padome pieņemtu regulas, kurās paredz – jo īpaši ekonomikas un finanšu – principus un nosacījumus, kas ļautu īstenot vispārējas tautsaimnieciskas nozīmes pakalpojumu uzdevumus;

13. atgādina Komisijai, ka tai ir monopoltiesības ierosināt Parlamentam un Padomei īstenot šo LESD 14. pantu, kas ir Lisabonas līguma būtisks solis demokrātijas virzienā, un ka tā nes pilnu politisku atbildību šo tiesību neīstenošanas gadījumā;

14. šajā sakarā pauž nožēlu, ka nevis Komisija, bet Eiropas Savienības Tiesa, balstoties uz konkrētiem gadījumiem, pieņem lēmumu par jautājumiem, kuri saskaņā ar demokrātiskas atbildības principu un Lisabonas līguma būtību būtu jāskaidro likumdevējam;

15. norāda, ka 26. protokolā par vispārējas nozīmes pakalpojumiem vienlaikus atzīta sabiedrisko pakalpojumu specifika un daudzveidība, kā arī dalībvalstu un vietējo un reģionālo pašvaldību prioritārā kompetence sniegt, īstenot, finansēt un organizēt minētos pakalpojumus;

16. taču uzsver, ka, lai nodrošinātu vietējām un reģionālajām pašvaldībām Lisabonas līgumā noteikto lielo rīcības brīvību, ir vajadzīgs sekundārajos tiesību aktos ietverts juridiskais pamats, kas, pamatojoties uz virkni definīciju, vietējām un reģionālajām pašvaldībām nodrošina pēc iespējas elastīgāku konkurences tiesību piemērošanu attiecībā uz vispārējas tautsaimnieciskas nozīmes pakalpojumiem;

17. norāda, ka saskaņā ar LESD 106. panta 2. punkta noteikumiem uz uzņēmumiem, kam uzticēta sabiedrisko pakalpojumu pārvaldība, attiecas, piemēram, konkurences noteikumi un noteikumi par valsts atbalsta aizliegumu un kontroli, tikai tad, ja šo noteikumu piemērojums *de iure* vai *de facto* netraucē veikt konkrētos uzdevumus, ko tiem uzticējušas valstu, reģionālās un vietējās iestādes;

18. apstiprina, ka nosacījumi, ko piemēro par sabiedrisko pakalpojumu pārvaldību atbildīgajiem uzņēmumiem, lai tie saņemtu kompensāciju par sabiedrisko pakalpojumu sniegšanas neto izmaksām, ir vajadzīgais saimnieciskais un finansiālais nosacījums, lai efektīvi īstenotu valsts pārvaldes iestāžu uzticētos konkrētos uzdevumus, jo īpaši pašreizējās ekonomikas un finanšu krīzes apstākļos, kad sabiedriskajiem pakalpojumiem ir svarīga automātiskā stabilizatora un neaizsargātāko Eiropas iedzīvotāju aizsardzības funkcija, kas ierobežo krīzes sociālo ietekmi;

Valsts līdzekļu efektīva piešķiršana, sabiedrisko pakalpojumu sniegšanas saimnieciskā efektivitāte un sabiedrisko pakalpojumu produktivitāte ekonomikas un finanšu krīzes apstākļos

19. vēlas atgādināt Komisijai, ka vietējās un reģionālās pašvaldības vienmēr ir centušās apmierināt vietējo iedzīvotāju vajadzības un pielāgoties šo vajadzību pārmaiņām laika gaitā; tāpēc ikdienas pārvaldībā tās cenšas pēc iespējas efektīvāk izmantot valsts līdzekļus, lai nodrošinātu attiecīgajā teritorijā sabiedrisko pakalpojumu kvalitāti, drošību un nepārtrauktību; pašreizējā krīze ir pastiprinājusi šo prasību pēc efektivitātes, par kuru tās ir politiski atbildīgas iedzīvotāju-vēlētāju priekšā;

20. šajā sakarā vēlas uzsvērt, ka publiskā sektora dalībnieku sadarbībai, apvienojot līdzekļus, ir liels potenciāls valsts līdzekļu efektivitātes palielināšanā un sabiedrisko pakalpojumu modernizēšanā, ņemot vērā vietējo iedzīvotāju jaunās vajadzības;

21. ieibilst pret Komisijas ierosināto saimnieciskās efektivitātes prasības ieviešanu attiecībā uz kompensāciju par vispārējas tautsaimnieciskas nozīmes pakalpojumu sniegšanu; RK uzskata, ka ne 106. pants, ne vienpusējs Komisijas lēmums vai direktīva, kā tas noteikts minētā panta 3. punktā, nav pietiekams juridiskais pamats šādi likumdošanas iniciatīvai;

22. šajā sakarā pauž pārliecību, ka jebkurā gadījumā kompensāciju par sabiedriskajiem pakalpojumiem saimnieciskās efektivitātes rādītājs varētu būt viens no komponentiem vispārējā sabiedrisko pakalpojumu kvalitātes novērtēšanas sistēmā, kurā jāiekļauj izteikti kvalitatīvi kritēriji (pieejamība, pakalpojumu nepārtrauktība, atbilžu termiņi, lietotāju apmierinātība), nevis jāaprobežojas tikai ar ekonomiskajiem rādītājiem; saimnieciskās efektivitātes rādītājs nebūs pietiekams, lai pamatotu sniegtā pakalpojuma apjoma samazināšanu;

23. nepārprotami norāda, ka Komisijas – Eiropas konkurences iestādes – pilnvaras neattiecas uz dalībvalstu pārvaldes iestāžu līdzekļu efektīvas piešķiršanas nosacījumiem, ne arī nosacījumiem par sabiedrisko pakalpojumu efektīvu ieguldījumu Savienības ekonomiskajā, sociālajā un teritoriālajā kohēzijā, izaugsmē un nodarbinātībā, jo minētās jomas ir daudz plašākas nekā aizlieguma principa piemērošana attiecībā uz jebkādu pārmērīgu kompensāciju, kas var radīt konkurences traucējumus iekšējā tirgū;

24. atgādina, ka šīs ekskluzīvās pilnvaras, ko Komisija īsteno ES Tiesas uzraudzībā, attiecas tikai uz Komisijas pienākumu pārbaudīt kompensācijas atbilstību attiecībā uz sabiedriskajiem pakalpojumiem, kuri neatbilst *Altmark* spriedumā minētajām prasībām un kuriem līdz ar to piemēro valsts atbalsta aizlieguma un kontroles režīmu;

Turpināt uzsāktu procesu, lai precizētu galvenos jēdzienus, kas ļauj klasificēt kompensācijas par sabiedriskajiem pakalpojumiem kā valsts atbalstu

25. pauž gandarījumu, ka Komisija uzskata par nepieciešamu turpināt un formalizēt galveno jēdzienu precizēšanu attiecībā uz valsts atbalsta kontroles režīma piemērošanu sabiedriskajiem pakalpojumiem; jau vairākus gadus šo procesu īsteno neformāli (jo Komisijai nebija saistību), publicējot “darba dokumentus” ar atbildēm uz bieži uzdotajiem jautājumiem ⁽²⁾, Rokasgrāmatu par vispārējās tautsaimnieciskās nozīmes pakalpojumiem ⁽³⁾, un izveidojot Interaktīvo informācijas dienestu par vispārējās nozīmes pakalpojumiem ⁽⁴⁾; lūdz Komisijai formalizēt to galveno jēdzienu precizēšanu, kuri nav definēti Līgumā, atbilstīgi LESD 14. panta noteikumiem izstrādājot priekšlikumu Padomes un Eiropas Parlamenta regulai, nevis sagatavojot skaidrojošu paziņojumu, kas uzliek saistības tikai Komisijai;

⁽²⁾ Visbiežāk uzdotie jautājumi saistībā ar Komisijas 2005. gada 28. novembra Lēmumu par EK līguma 86. panta 2. punkta piemērošanu valsts atbalstam, ko piešķir kā kompensāciju par sabiedrisko pakalpojumu sniegšanu uzņēmumiem, kam uzticēti pakalpojumi ar vispārēju tautsaimniecisku nozīmi, un Kopienas shēmas piemērošanu valsts atbalstam, ko piešķir kā kompensāciju par sabiedrisko pakalpojumu sniegšanu. Dokuments, kas pievienots paziņojumam “Vispārējās nozīmes pakalpojumi, tostarp vispārējās nozīmes sociālie pakalpojumi. Jauns Eiropas uzdevums”, COM(2007) 725 galīga redakcija, SEC(2007) 1514.

⁽³⁾ SEC(2010) 1545, 07.12.2010.

⁽⁴⁾ http://ec.europa.eu/services_general_interest/index_fr.htm

26. pauž bažas, ka iekšējā tirgū leģislatīvi konsolidētu sabiedrisko pakalpojumu definīciju trūkuma dēļ Komisija sarunās par Vispārējo vienošanos par pakalpojumu tirdzniecību (GATS) *a priori* iekļauj sarunās visus pakalpojumus, neņemot vērā to pakalpojumu īpatnības, kas tiek uzskatīti par vispārējās nozīmes pakalpojumiem;

27. ierosina paredzēt Interaktīvajā informācijas dienestā par vispārējās nozīmes pakalpojumiem informatizētu modelējošu ierīci, kas ļautu vietējām un reģionālajām pašvaldībām pārbaudīt atbalsta klasifikāciju;

28. uzskata, ka papildus darījumu izmaksām vēl viens iemesls, kāpēc vietējās un reģionālās pašvaldības nepietiekami īstenoja Komisijas 2005. gada lēmumu, bija grūtības piemērot konkrētās teritorijas situāciju šajā lēmumā minētajām koncepcijām un jēdzieniem, piemēram, “saimnieciskā darbība”, “uzņēmumi”, “ietekme uz ES iekšējo tirdzniecību”, “ekonomiskais izdevīgums”, “pilnvaras”, “labi strādājošs” uzņēmums” vai “samērīga peļņa”;

29. uzsver, ka grūtības, ar ko saskaras vietējās un reģionālās pašvaldības šo jēdzienu piemērošanā, ir vēl jo lielākas tāpēc, ka to piemērošana vienam konkrētam sabiedriskajam pakalpojumam ir nevienmērīga un tieši atkarīga no līgumslēgšanas kārtības un noteikumiem, kas dažādās pašvaldībās, arī vienas dalībvalsts robežās, ir atšķirīgi;

30. aicina Komisiju ar pārskatītā lēmuma projektu iesniegt indikatīvu un nesaistošu Eiropas reģistru, kurā iekļauti sabiedriskie pakalpojumi, kādus tos definējušas dalībvalstis un vietējās un reģionālās pašvaldības; ierosina šajā reģistrā, ko varētu izstrādāt sadarbībā ar Reģionu komiteju, precizēt sabiedrisko pakalpojumu saimnieciskās, kā arī ar ekonomiku nesaistītas darbības veidu, ņemot vērā to organizēšanas kārtību, un aktualizēt šo reģistru katru gadu, lai konkrēti norādītu vietējām un reģionālajām pašvaldībām, kas ir attiecināms uz minētajiem jēdzieniem, kādi ir objektīvie kritēriji, pēc kuriem sabiedriskais pakalpojums klasificēts kā saimnieciska darbība vai ar ekonomiku nesaistīta darbība, un kritēriji šīs klasifikācijas pārskatīšanai laika gaitā;

31. aicina Komisiju paplašināt šo precizēšanas procesu, iekļaujot tajā Lisabonas līgumā noteiktās Savienības kopīgās vērtības sabiedrisko pakalpojumu jomā, proti, augsts kvalitātes, drošības un pieejamības līmenis, vienlīdzīga attieksme un vispārējās piekļuves un patērētāju tiesību veicināšana, un jo īpaši Savienības kopīgo vērtību – vispārēju piekļuvi sociālās jomas sabiedriskajiem pakalpojumiem; šajā sakarā pauž nožēlu

par Komisijas ierobežojošo skatījumu, kas vērojams nesen pieņemtajos lēmumos jautājumā par sociālā mājokļa struktūrām piešķirtā valsts atbalsta atbilstību, bet jo sevišķi lietās E 2/2005 un N 642/2009 par sociālajiem mājokļiem Nīderlandē, kurās Komisija, pamatojoties vienīgi uz ļoti zemu ienākumu kritēriju, apšaubā sociālās daudzveidības principu sociālajos mājokļos. Aicina Komisiju pārskatīt savu nostāju saistībā ar pašlaik Eiropas Savienības Tiesā iesniegto pārsūdzību;

32. šajā sakarā pauž pārliecību, ka dalībvalstīm un vietējām un reģionālajām pašvaldībām ir jādefinē sociālās jomas sabiedrisko pakalpojumu īpašie uzdevumi, kā arī sabiedrisko pakalpojumu sniegšanas pienākumu veids un saturs, un ka tādejādi Komisija nav kompetenta noteikt, ar kādiem nosacījumiem šos sociālos pakalpojumus nodrošina mājsaimniecībām, ne arī noskaidrot tās mājsaimniecību kategorijas, kuru sociālās pamatvajadzības nevar nodrošināt tikai ar tirgus konjunktūras palīdzību;

33. aicina Komisiju iekļaut ar pārskatīšanu saistītajās pārdomās un priekšlikumos visa veida kompensācijas par sabiedriskajiem pakalpojumiem, ņemot vērā vietējo un reģionālo pašvaldību lielo rīcības brīvību sabiedrisko pakalpojumu finansēšanā, tai skaitā kompensācijas, ko piešķir kā atbalstu ilgtermiņa investīcijām sabiedrisko pakalpojumu vietējās infrastruktūras finansēšanai (slimnīcas, sociālie mājokļi, izmitināšanas centri, kultūras centri utt.) un neierobežot atbilstības kritērijus tikai ar ekspluatācijas mērķiem paredzētajām ikgadējām dotācijām, kuras pārmērīgas kompensācijas gadījumā var pārnest no viena gada uz otru, kā arī precizēt novērtēšanas kritērijus attiecībā uz pārmērīgas kompensācijas neesamību saistībā ar atbalstu ilgtermiņa investīcijām, īpaši nekustamā īpašuma un zemes infrastruktūrā;

Skatīt atsevišķi jautājumu par iespējamās pārmērīgas kompensācijas nepieļaušanu un kontroli un jautājumu par procedūras izvēli, ko uzņēmuma atlasei piemēro valsts pārvaldes iestāde

34. aicina Komisiju atsevišķi skatīt jautājumu par iespējamās pārmērīgas kompensācijas nepieļaušanu, kontroli un atlīdzināšanu, jo tas saistīts ar valsts atbalsta aizlieguma principu un godīgas konkurences ievērošanu, un jautājumu par līguma slēgšanas nosacījumiem un valsts pārvaldes iestāžu veikto atlasi, lai izraudzītos uzņēmumus, kuriem būs uzticēta sabiedrisko pakalpojumu pārvaldība, jo atkarībā no valsts pārvaldes iestādes organizatoriskās izvēles šie jautājumi būs saistīti vai nu ar Līguma vispārējiem principiem (diskriminācijas aizliegums, prasība par vienlīdzīgu attieksmi un pārredzamību), kā tas ir, piemēram, pakalpojumu koncesijas vai ekskluzīvo un īpašo tiesību piešķiršanas gadījumā, vai ar publiskā iepirkuma direktīvas noteikumiem;

35. vēlreiz atgādina, ka piedāvājuma konkursa procedūra, lai izraudzītos vienu vai vairākus uzņēmumus, kuriem tiks uzticēta

sabiedrisko pakalpojumu pārvaldība, ir viena no organizatoriskām iespējām, proti, ārējo pakalpojumu publiskais iepirkums sabiedrisko pakalpojumu jomā par attiecīgu samaksu, nevis ekskluzīvs nosacījums, lai izvairītos no valsts atbalsta kvalificēšanas;

36. aicina Komisiju skaidri noteikt, ka piedāvājuma konkursa procedūras izpildē atbilstīgi ES tiesību normām netiek pieļauta pārmērīga kompensācija, kas varētu būt saistīta ar noteikumiem par valsts atbalstu; vienlaikus norāda, ka dažos gadījumos piedāvājuma konkursā nav ņemtas vērā laika gaitā iespējamās izmaiņas sabiedrisko pakalpojumu sniegšanas neto izmaksās, jo cenu veido spēku samērs un tirgus situācija konkrētajā brīdī. Atkarībā no stratēģijām, ko uzņēmumi īsteno, lai piekļūtu atsevišķiem tirgiem, cenu veidošanas nosacījumi katram konkrētajam piedāvājumu konkursam var radīt nepietiekamu struktūrālu kompensāciju, kas turpmāk var apdraudēt sabiedriskā pakalpojuma finansiālās nepārtrauktības principus un tā pieejamību cenas ziņā;

37. norāda, ka piedāvājumu konkurss rada papildu izmaksas vietējām un reģionālajām pašvaldībām un ka dažiem sabiedriskajiem pakalpojumiem nevar piemērot piedāvājuma konkursa stingrās prasības šādu iemeslu dēļ: pakalpojuma mainīgais raksturs, finansiālā nepārtrauktība, uzņēmumiem piemērojama atļauju režīms gadījumos, ja rodas informācijas asimetrija starp pakalpojuma sniedzēju un lietotāju, jo sevišķi nolūkā nodrošināt neaizsargātākajām personām sociālās pamatvajadzības, piemēram, veselības aprūpi, mājokli vai nodarbinātību, īpašo vai ekskluzīvo tiesību piešķiršana, vai vienkārši tādēļ, ka trūkst pārrobežu ieinteresētības īstenošanai vietējos un sociālos sabiedrisko pakalpojumus;

38. tāpēc ierosina Komisijai līdztekus tiesību aktu kopuma pārskatīšanai sagatavot priekšlikumu skaidrojošam paziņojumam, kas būtu vietējām un reģionālajām pašvaldībām paredzēts "instrumentu komplekts", kurā precīzi norādīts, kādas tiesības piemērojamas dažādiem sabiedrisko pakalpojumu īstenošanas veidiem, t.i., tieša īstenošana; publiskā sektora dalībnieku sadarbībā, apvienojot līdzekļus; tieša īstenošana, izmantojot iekšējo struktūru; sabiedriskā pakalpojuma publiskais iepirkums no ārējā pakalpojumu sniedzēja par samaksu; ar pakalpojumu sniegšanu saistītā riska nodošana ārējam pakalpojumu sniedzējam ar vai bez samaksas; ekskluzīvu vai īpašu tiesību piešķiršana, izmantojot atļauju izsniegšanas sistēmas, finansiāls atbalsts vispārējas nozīmes projektam, kas sagatavots pēc bezpeļņas apvienības iniciatīvas;

39. pauž gandarījumu, ka Tiesa ir vienkāršojusi un precizējusi nosacījumus par pakalpojumu tiešu īstenošanu, kā arī, pavisam nesen, nosacījumus par publiskā sektora dalībnieku sadarbību vietējo un reģionālo pašvaldību līmenī; tādēļ aicina Komisiju ierosināt grozījumu tiesību aktos par publisko iepirkumu, lai noteiktu tiešas pārvaldības definīciju, kas pielāgota vietējās autonomijas apstākļiem un prasībai par valsts resursu efektīvu izmantošanu ekonomikas un finanšu krīzes situācijā;

40. atgādina, ka publiskā sektora dalībnieku sadarbībai vietējo un reģionālo pašvaldību līmenī ir liels potenciāls, lai nodrošinātu saimniecisko efektivitāti, valsts līdzekļu lietderīgu piešķiršanu un modernizētu sabiedriskos pakalpojumus, ņemot vērā vietējo iedzīvotāju galveno vajadzību attīstību;

41. prasa Komisijai, lai administratīvā sadarbība starp vietējām un reģionālajām pašvaldībām un publisko tiesību subjektiem tiktu uzskatīta par vienas valsts iekšēju organizatorisku lēmumu, uz kuru neattiecas noteikumi par publisko iepirkumu;

Diferencēta un samērīga pieeja atkarībā no ietekmes uz ES iekšējo tirdzniecību

42. atbalsta Komisijas apņemšanos mazināt vietējo un reģionālo pašvaldību un uzņēmumu, kuriem uzticēta sabiedrisko pakalpojumu pārvaldība, administratīvo un finanšu slogu saistībā ar regulāru kontroli par pārmērīgām kompensācijām, kas šobrīd ir pamats atbrīvojumam no paziņošanas pienākuma un kompensācijas par sabiedriskajiem pakalpojumiem *a priori* atbilstību;

43. atbalsta Komisijas ierosināto metodi, kas atbilst Līgumā noteiktajam proporcionalitātes principam, lai dažādotu iespējamās pārmērīgās kompensācijas kontroles noteikumus, izstrādātu piemērotāku risinājumu atsevišķiem sabiedriskajiem pakalpojumiem, ko sniedz vienīgi vietējā līmenī, piemēram, sociālajiem pakalpojumiem, kuriem pašreizējos iekšējā tirgus apstākļos nav ietekmes uz ES iekšējo tirdzniecību vai arī šī ietekme ir nebūtiska, kā arī veltītu lielāku uzmanību sabiedriskajiem pakalpojumiem ar Kopienas vai pārrobežu dimensiju, kuriem ir lielāka ietekme uz iekšējo tirgu, jo uz tiem attiecas nozaru direktīvas par pakalpojumu sniedzēju liberalizāciju un struktūrēšanu Savienības un pārrobežu līmenī;

44. tāpēc uzskata, ka jānošķir: 1) gadījumi, kad kompensācija par sabiedrisko pakalpojumu *de minimis* neietekmē ES iekšējo tirdzniecību un tāpat to nevar pielīdzināt valsts atbalstam; 2) kompensācija par vietējas nozīmes sabiedrisko pakalpojumu, kas pārsniedz *de minimis* robežvērtību, tomēr organizatorisko īpatnību dēļ un iekšējā tirgus attīstības pašreizējā posmā neietekmē ES iekšējo tirdzniecību tik lielā mērā, lai tas kaitētu Savienības interesēm, 3) kompensācija par citiem sabiedriskiem pakalpojumiem ar Kopienas vai pārrobežu dimensiju, uz kuriem attiecas nozaru direktīvas un regulas vai arī paredzēta šo pakalpojumu sniedzēju strukturēšana starptautu līmenī;

45. uzskata, ka jāņem vērā arī citi objektīvi kritēriji, kuri *a priori* neitralizē jebkuru risku saistībā ar ietekmi uz ES iekšējo tirdzniecību, konkurences traucējumiem un šķērssubsidēšanu; šādi kritēriji ir, piemēram, ierobežota teritoriāla kompetence

attiecībā uz dažiem publiskā vai privātā sektora uzņēmumiem, kuriem piemēro atļauju izsniegšanas režīmus un kuri izveidoti ar mērķi sniegt konkrētu sabiedrisko pakalpojumu konkrētā teritorijā un neveic nekādu komercdarbību tirgū, bezpeļņas statuss attiecībā uz atsevišķiem sociālās jomas uzņēmumiem, kuri savas darbības rezultātus atkārtoti iegulda to sniegto sabiedrisko pakalpojumu finansēšanā, un šī ieguldījumu summa tiek atskaitīta no turpmākās kompensācijas. Šie objektīvie kritēriji, kas saistīti ar uzņēmuma specifiku un vietējo raksturu, neitralizē jebkuru konkurences traucējumu risku un jebkuru ietekmi uz ES iekšējo tirdzniecību;

46. aicina Komisiju jautājumā par pārmērīgas kompensācijas regulāru kontroli, kas šobrīd ir pamats atbrīvojumam no pienākuma ziņot par kompensācijām, kas piešķirtas par sabiedriskā pakalpojuma sniegšanu, un iespējamās pārmērīgas kompensācijas nepieļaušanu pieņemt elastīgāku lēmumu, lai iesaistītās valsts pārvaldes iestādes būtu kompetentas noteikt preventīvo pasākumu īstenošanas konkrētos nosacījumus un kontroles biežumu un konstatētas pārmērīgas kompensācijas gadījumā uzņēmumiem būtu vienkāršota piekļuve tiesiskās aizsardzības līdzekļiem;

47. aicina īpaši ņemt vērā to vietējas nozīmes un sociālo sabiedrisko pakalpojumu īpatnības, kurus vietējās un reģionālās pašvaldības organizē salīdzinoši mazā un ierobežotā teritorijā un kuri neietekmē tirdzniecību starp dalībvalstīm; aicina paredzēt šādiem gadījumiem vienkāršotas procedūras un noteikumus par atbrīvojumu no valsts atbalsta noteikumu piemērošanas, ņemot vērā minēto sabiedrisko pakalpojumu vietējo un ierobežoto nozīmi, it sevišķi visizolētākajos un tālākajos reģionos, piemēram, nomaļos reģionos, salās vai kalnu reģionos; uzskata, ka vietējas un ierobežotas nozīmes pārbaudi nevar veikt, pamatojoties tikai uz attiecīgās pašvaldības iedzīvotāju skaita kritēriju. Tās pamatā jābūt rādītāju kopumam, kurā ņemts vērā pašvaldības ģeogrāfiskais stāvoklis un attiecīgo sabiedrisko pakalpojumu potenciālo saņēmēju loks;

48. norāda, ka divi pirmie kritēriji spriedumā *Altmark* lietā, proti, pienākums skaidri definēt publiskā pakalpojuma uzdevumu, par kura īstenošanu ir atbildīgs atbalsta saņēmējs, un iepriekš objektīvi un pārredzami izstrādāt kritērijus, uz kuru pamata tiek aprēķināts kompensācijas maksājums, uzliek vietējām un reģionālajām pašvaldībām pienākumu skaidrot sabiedriskā pakalpojuma uzdevumus; norāda, ka prasības par pakalpojuma uzdevumu nedrīkst radīt nevēlamas apgrozījuma nodokļu saistības vietējām un reģionālajām pašvaldībām; tāpēc ierosina saskaņot kritērijus ar Eiropas Savienības PVN direktīvas noteikumiem;

49. uzskata, ka šāds pienākums, ja tas ir samērīgs un pamatots, ja tas būtiski nepalielina administratīvo slogu valsts pārvaldes iestādēm un uzņēmumiem un ja tas nekavē sabiedrisko pakalpojumu pielāgošanu sabiedrības vajadzību attīstībai, var sekmēt lielāku pārredzamību un demokrātisku atbildību sabiedrisko pakalpojumu pārvaldības jomā. Ierosina, lai saskaņā

ar Līgumā noteikto pārredzamības principu un nepieciešamību sabiedriskos pakalpojumus padarīt saprotamākus iedzīvotājiem Komisija jebkuru lēmumu par kompensāciju saistībā ar sabiedriskā pakalpojuma sniegšanu balstītu uz "sabiedriskā pakalpojuma līgumu", nevis pašreiz spēkā esošajām "pilnvarām", kas vietējo un reģionālo pašvaldību un iedzīvotāju skaitījumā ir diezgan neskaidrs jēdziens;

Konstruktīvi un samērīgi priekšlikumi, lai saskaņā ar Līgumā noteiktajiem proporcionalitātes un pārredzamības principiem nodrošinātu Savienībā valsts pārvaldes iestādēm un uzņēmumiem, kas sniedz sabiedriskos pakalpojumus, un iedzīvotājiem, kas izmanto šos pakalpojumus, tiesisko noteiktību sabiedrisko pakalpojumu attīstības jomā.

50. vēlas iesniegt Komisijai konkrētus, konstruktīvus un samērīgus priekšlikumus ar mērķi vienkāršot un precizēt pašreiz spēkā esošos noteikumus, panākt šo noteikumu efektīvu piemērošanu reģionālajās un vietējās pašvaldībās tiesiskās noteiktības un pārredzamības nodrošināšanai; turklāt šie priekšlikumi balstīti uz Līgumā noteiktajiem proporcionalitātes un pārredzamības principiem;

51. ierosina Komisijai, lai regulā⁽⁵⁾ noteiktā *de minimis* robežvērtība, līdz kurai publiskais atbalsts netiek uzskatīts par valsts atbalstu, t.i., 200 000 *euro* uz trim gadiem, tiktu palielināta līdz 800 000 *euro* ⁽⁶⁾ gadā attiecībā uz kompensāciju par sabiedriskā pakalpojuma sniegšanu, nepiemērojot tādējādi valsts atbalsta kontroli tiem vietējas nozīmes sabiedriskajiem pakalpojumiem, kurus sniedz, piemēram, vietējās apvienības un dzīvojamo rajonu sociālās jomas mikrouzņēmumi tādās jomās kā vietējā sociālā attīstība, sociālā integrācija, atstumtības apkarošana, vietējās dzīves aktivizēšana, kā arī kultūras, sporta un sociāli izglītojošu pasākumu veicināšana. Šā priekšlikuma pamatā ir apsvērums, ka šādi vietējas nozīmes sabiedriskie pakalpojumi neietekmē ES iekšējo tirdzniecību un ka vietējās un reģionālās pašvaldības fiziski nevar piemērot valsts atbalsta kontroles sistēmu šiem vietējas nozīmes dalībniekiem to blīvās struktūras dēļ;

52. ierosina Komisijai, lai uz kompensācijām, kas pārsniedz 800 000 *euro* gadā un ko vietējās un reģionālās pašvaldības piešķir uzņēmumiem, kuriem uzticēta vietējas nozīmes sabiedrisko pakalpojumu, tai skaitā sociālo pakalpojumu pārvaldība, tiktu attiecināts jauns, vienkāršots lēmums par *a priori* atbilstību valsts atbalsta režīmam, kas pašreizējos iekšējā tirgus attīstības apstākļos balstīts uz ļoti vāju risku, ka minētie pakalpojumi varētu ietekmēt ES iekšējo tirdzniecību. Vājš risks izskaidrojams ar to, ka šie sabiedriskie pakalpojumi ir vietējas nozīmes pakalpojumi, ka tos organizē pa nozarēm un jo īpaši – ar

pakalpojumu sniedzēju specifiku, t.i., tie darbojas vienīgi vietējā mērogā, un tiem nav Kopienas vai pārrobežu dimensijas;

53. uzskata, ka vienkāršota lēmuma piemērošana jābalsta uz šādiem objektīviem kritērijiem: kompensāciju piešķir vietējā un/vai reģionālā pašvaldība, vietējo un/vai reģionālo pašvaldību grupa vai cita struktūra, ko šim mērķim pilnvarojusi vietējā un/vai reģionālā pašvaldība; jo minētie kritēriji pašreizējos iekšēja tirgus attīstības apstākļos nodrošina, ka risks ietekmēt ES iekšējo tirdzniecību ir ļoti vājš; kompensāciju piešķir par reģionālas vai vietējas nozīmes sabiedrisko pakalpojumu, ko sniedz konkrētajā teritorijā un kas atbilst vietējo iedzīvotāju vajadzībām, un to piešķir uzņēmumiem, kuriem ir juridiska vai faktiskā kompetence konkrētajā teritorijā, kurā sniedz sabiedrisko pakalpojumu, vai uzņēmumiem, kuri sniedz tikai sabiedriskus pakalpojumus un neveic cita veida komercdarbību un izveidoti ar mērķi sniegt konkrētu sabiedrisko pakalpojumu konkrētā teritorijā vai savas darbības rezultātus atkārtoti iegulda sabiedrisko pakalpojumu finansēšanā, atskaitot šā ieguldījuma summu no turpmākās kompensācijas;

54. ierosina, lai saskaņā ar Līgumā noteiktajiem subsidiaritātes un proporcionalitātes principiem vienkāršotajā lēmumā par vietējas un/vai reģionālas nozīmes sabiedrisko pakalpojumu kompensācijas *a priori* atbilstību būtu paredzēts, ka valsts pārvaldes iestādes, kas piešķir kompensācijas, var veikt vajadzīgos pasākumus, lai nepieļautu, kontrolētu un novērstu jebkuru iespējamu pārmērīgas kompensācijas gadījumu, jo vietējās un reģionālās pašvaldības ir tieši ieinteresētas nepieļaut šādus pārmērīgas kompensācijas gadījumus. Vienlaikus jāvienkāršo uzņēmumu piekļuve tiesiskās aizsardzības līdzekļiem konstatētas pārmērīgas kompensācijas gadījumā;

55. ierosina, lai attiecībā uz sabiedriskajiem pakalpojumiem ar Kopienas vai pārrobežu dimensiju, uz kuriem attiecas Kopienas direktīvas un regulas, piemēram, regula par sabiedriskā pasažieru transporta pakalpojumiem, izmantojot dzelzceļu un autoceļus⁽⁷⁾, un citiem sabiedriskiem pakalpojumiem, kurus nereglamentē Kopienas tiesības, bet kuru raksturīgās iezīmes neatbilst jaunajā vienkāršotajā lēmumā minētajiem kritērijiem tāpēc, ka pakalpojumu sniedzēji tiek strukturēti Kopienas vai pārrobežu līmenī, jautājumi par sabiedrisko pakalpojumu kompensācijas atbilstību, tai skaitā pakalpojumu sniegšanas neto izmaksu apmērs, pakalpojumu sniedzēju efektivitāte un iespējamās pamatnostādnes par samērīgu peļņu, tiktu izskatīti, piemērojot nevis horizontālu, bet gan nozaru pieeju, kas pielāgota katra sabiedriskā pakalpojuma organizēšanas īpatnībām, un lēmumu šajos jautājumos pieņemtu Eiropas Parlaments un Padome koplēmuma procedūras ietvaros. Kamēr nav pārskatītas pašreizējās direktīvas un regulas un nav pieņemtas jaunas nozaru direktīvas un regulas, jāīsteno spēkā esošās Kopienas pamatnostādnes, ņemot vērā ierosināto vienkāršošanu attiecībā

⁽⁵⁾ Komisijas Regula (EK) Nr. 1998/2006 (2006. gada 15. decembris) par Līguma 87. un 88. panta piemērošanu *de minimis* atbalstam.

⁽⁶⁾ Šī summa atbilst vidējam neto izmaksām par vietējas nozīmes sabiedriskā pakalpojuma sniegšanu, neskaitot samērīgu peļņu, ko gūst apvienība, kurā ir 20 līdz 25 algoti darbinieki.

⁽⁷⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes 2007. gada 23. oktobra Regula (EK) Nr. 1370/2007 par sabiedriskā pasažieru transporta pakalpojumiem, izmantojot dzelzceļu un autoceļus, un ar ko atceļ Padomes Regulu (EEK) Nr. 1191/69 un Nr. 1107/70.

uz sabiedriskā pakalpojuma kompensācijas *de minimis* robežvērtību un lēmuma par vietējas nozīmes sabiedrisko pakalpojumu atbilstību pārskatīšanu;

56. ierosina Komisijai, lai saskaņā ar Līgumā noteikto pārredzamības principu, LESD 14. pantu un 106. panta 2. punktu trīs minēto noteikumu piemērošana būtu balstīta, pirmkārt, uz

“sabiedriskā pakalpojuma līgumu”⁽⁸⁾, t.i., jebkuru oficiālu dokumentu, kurā: 1) atzīta pakalpojumu sniedzēja uzdevuma vispārēja nozīme un tā atbilstība LESD 14. panta, 106. panta 2. punkta un 26. protokola 2. panta noteikumiem, 2) precizēti ar pakalpojumu sniegšanu saistītie konkrētie pienākumi un konkrētā teritorija, 3) noteikti kompensācijas aprēķina parametri un, otrkārt, uz šāda “sabiedriskā pakalpojuma līguma” publicēšanu ES Oficiālajā Vēstnesī, šim mērķim izveidotā īpašā reģistrā.

Briselē, 2011. gada 1. jūlijā

Reģionu komitejas
priekšsēdētāja
Mercedes BRESSO

⁽⁸⁾ Saskaņā ar iepriekšminēto Regulu (EK) Nr. 1370/2007.

Reģionu komitejas atzinums “Enerģētikas infrastruktūras prioritātes 2020. gadam un pēc tam”

(2011/C 259/09)

REĢIONU KOMITEJA

- prasa, lai visās Eiropas līmenī apstiprinātajās infrastruktūras iniciatīvās tiktu ņemta vērā minēto jautājumu risināšana reģionālajā un vietējā līmenī;
- aicina enerģētikas infrastruktūras izbūves projektos ņemt vērā vietējo un reģionālo pašvaldību nozīmi un vajadzības un rūpīgi izvērtēt šādu projektu izmaksu un ieguvumu attiecību vietējā, reģionālajā vai makroreģionālajā līmenī;
- uzskata, ka enerģētikas infrastruktūras vērtējumā jānoskaidro šo projektu ietekme gan energoapgādes drošības, gan vides, ainavu saglabāšanas un sociāli ekonomiskās attīstības ziņā;
- ļoti atzinīgi vērtē, ka EK piešķirusi prioritāti ar viedo tīklu izveidi saistīto tehnoloģiju attīstībai. Šiem tīkliem būs svarīga nozīme, lai ar resursu efektīvu un racionālu izmantošanu panāktu enerģētikas tirgus efektīvu darbību;
- pauž bažas, ka Eiropas Komisija nav iesniegusi pilnīgu un sīki izstrādātu enerģētikas infrastruktūras izbūves programmas finansēšanas plānu;
- vēlas, lai tiktu uzklaussīta Komitejas viedoklis tādos svarīgos jautājumos kā enerģētikas infrastruktūrai paredzētās investīciju programmas ietveršana budžetā, paredzētie finansēšanas veidi, ieguldījumu apjoms, kas attieksies uz katru no dalībniekiem, konkrēti, uz vietējām un reģionālajām pašvaldībām, kā arī uz patērētājiem kopumā.

Ziņotājs	Beļģijas Franču valodas kopienas parlamenta deputāts <i>Michel LEBRUN</i> kgs (BE/PPE)
Atsauces dokuments	Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai "Enerģētikas infrastruktūras prioritātes 2020. gadam un pēc tam. Projekts integrētam Eiropas enerģētikas tīklam" COM(2010) 677 galīgā redakcija

I. IETEIKUMI POLITIKAS JOMĀ

REĢIONU KOMITEJA

1. pozitīvi vērtē Eiropas Savienības apņemšanos pilnībā iesaistīties šajā vērienīgajā un svarīgajā projektā – Eiropas enerģētikas supertīkla, efektīvu savienojumu un decentralizētu viedo tīklu vienlaicīgā izbūvē. Reģionu komiteja pauž gandarījumu, ka šajā iniciatīvā beidzot pienācīgi ņemtas vērā un minētajos tīklos iekļautas perifērijā esošās vietējās un reģionālās pašvaldības. Tādu struktūru izveide stiprinās teritoriālo kohēziju un reģionu savstarpējo solidaritāti, ja vien tiks ievērots obligāts nosacījums, ka šo projektu izstrādes procesā tiek uzklaustītas un pilnībā ņemtas vērā visu pušu bažas un intereses;

2. tāpēc atzinīgi vērtē, ka paziņojumā "Enerģētikas infrastruktūras prioritātes 2020. gadam un pēc tam" Eiropas Komisija norādījusi, ka ir svarīgi iesaistīt vietējās un reģionālās pašvaldības visā lēmumu pieņemšanas procesā saistībā ar Eiropas enerģētikas infrastruktūras modernizāciju un plānotā integrētā supertīkla izbūvi. Reģionu komiteja uzsver, ka iesaiste jāparedz jau no pašiem pirmajiem izpētes posmiem;

3. norāda, ka vietējām un reģionālajām pašvaldībām ir būtiska nozīme, lai Eiropas Komisijas izvirzītie projekti izdotos, jo tās ir atbildīgas par daudziem pasākumiem saistībā ar plānošanu, atļauju izsniegšanu, ieguldījumiem, publisko iepirkumu, ražošanu, transportu, sadali un patēriņa regulēšanu enerģētikas jomā un energoefektivitātes uzlabošanu, kā arī enerģētikas atkritumu apsaimniekošanu un uzglabāšanu. Tāpēc visās Eiropas līmenī apstiprinātajās infrastruktūras iniciatīvās vajadzētu ņemt vērā minēto jautājumu risināšanu reģionālajā un vietējā līmenī;

4. īpaši atzinīgi vērtē reģionālo puduru darbības mehānismiem velītoto uzmanību. Specializētu reģionālo platformu sistematiska izveide ne tikai sekmēs un paātrinās iecerēto projektu plānošanas, finansēšanas, īstenošanas, pārraudzības un kontroles procedūras, bet arī nodrošinās visu to reģionālo un vietējo dalībnieku, kurus skars jaunās enerģētikas infrastruktūras izbūve, ciešu sadarbību un atbalstu;

5. prasa īpašu uzmanību pievērst sistemātiskai un savlaicīgai iedzīvotāju informēšanai par jaunās infrastruktūras ierīkošanu. Ir svarīgi, lai vietējām un reģionālajām pašvaldībām, kas ir tieši

kontaktā ar iedzīvotājiem, būtu pieejami līdzekļi un struktūras, ar kuru palīdzību tās varētu pienācīgi informēt sabiedrību un uzzināt tās viedokli, lai nodrošinātu tās atbalstu projektam un iesaisti tajā. Komisijai arī jānodrošina lielāka pārredzamība attiecībā uz modelēšanu, ar kuras palīdzību nosaka enerģētikas infrastruktūras vajadzības; Komisijai jāraugās, lai dažādi modelēšanas veidi savstarpēji konkurētu un lai vietējās un reģionālās pašvaldības varētu izprast modelēšanā pielietotos parametrus un aprēķina metodes;

Svarīgākās atziņas

6. piekrist Eiropas Komisijas viedoklim, ka Eiropas Savienība varēs sasniegt atjaunojamu energoresursu, siltumnīcefekta gāzu emisijas samazināšanas, enerģijas patēriņa samazināšanas un energoapgādes drošības jomā izvirzītos mērķus tikai tad, ja tā veiks nozīmīgus ieguldījumus, lai izveidotu energoefektīvāko ekonomiku; šajā nolūkā jāmodernizē Eiropas tīkli, jāizbūvē savienojumi un par prioritāti jāizvirza atjaunojamu energoresursu iekļaušana minētajos tīklos, tostarp plaši attīstot zema un vidēja sprieguma tīklus, kas ir priekšnosacījums decentralizētai enerģijas ražošanai no atjaunojamiem energoresursiem;

7. vērš Komisijas uzmanību uz Reģionu komitejas neseno pieņemto rezolūciju "Japānā notikušo dabas katastrofu un kodolkatastrofas sekas: secinājumi Eiropas Savienībai", konkrēti, tās 14. un 16. punktu, un prasa turpmākās enerģētikas infrastruktūras plānošanā ņemt vērā šo viedokli. Turklāt arī prasa pievērst pienācīgu uzmanību siltumnīcefekta gāzu emisijas samazināšanai līdz 2050. gadam. Īpaši svarīgi ir rūpīgi uzraudzīt, lai visas valstis sasniegtu vai pārsniegtu izvirzītos mērķus attiecībā uz emisijas samazināšanu no tādiem fosilā kurināmā avotiem kā ogles, nafta un dabasgāze;

8. uzsver, ka atkarībā no to svarīguma pakāpes jānosaka, kur pašreizējo infrastruktūru varētu uzlabot vai modernizēt un kur ir vajadzīga jauna, vērienīga infrastruktūra;

9. uzsver, ka jānosaka papildpasākumi pieprasījuma pārvaldībai un 2020. gadam izvirzīto energotaupības un energoefektivitātes mērķu sasniegšanai vajadzīgie pasākumi. Pieprasījums pēc enerģētikas infrastruktūras būs atkarīgs no mūsu spējas racionalizēt patēriņu;

10. norāda, ka vienīgi ar piemērotām valstu un Eiropas politikām varēs panākt, ka jaunais supertīkls kļūst par virzītājspēku Eiropas iekšējā elektroenerģijas un dabas gāzes tirgus izveides pabeigšanai, tādējādi ieviešot konkurenci šajā jomā. Reģionu komiteja uzskata, ka veiksmīga vienotā tirgus projekta pabeigšana, kā arī efektīva integrēta Eiropas enerģētikas tīkla izveide ir obligāts nosacījums, lai nodrošinātu stratēģijā "Eiropa 2020" izvirzītos labklājības un kohēzijas mērķus;

11. atzīst, ka ir svarīgi nodrošināt efektīvu gāzes infrastruktūru, lai veicinātu apgādes diversifikāciju un apgādes drošību un samazinātu atsevišķu reģionu enerģētisko atkarību, un uzsver: lai daži reģioni vairs nebūtu atkarīgi no viena vienīga piegādes avota, gāzes infrastruktūras jomā jāievieš elastīgumu palielinoši noteikumi, konkrēti, tādi, kas pieļautu plūsmu atpakaļvirzienā. RK uzskata, ka gāzes infrastruktūras izveidē ir svarīgi pienācīgi ņemt vērā sašķidrinātas dabasgāzes un saspīestas dabasgāzes termināļus;

12. uzskata, ka Eiropas Komisijas paziņojumā ierosinātie pasākumi papildina trešo tiesību aktu kopumu, jo to mērķis ir nodrošināt pieprasījumu pēc ieguldījumiem enerģijas ražošanas un transporta jomā;

13. šajā saistībā atzīst enerģijas tirgus regulatīvo aģentūru nozīmi, jo tās nodrošina enerģētikas infrastruktūrā gan centralizēti, gan decentralizēti veikto ieguldījumu lietderību un efektivitāti;

14. ļoti pozitīvi vērtē, ka prioritāte piešķirta ar viedo tīklu izveidi saistīto tehnoloģiju izstrādei. Tādi tīkli būs ļoti svarīgi enerģijas tirgus sekmīgai darbībai, jo nodrošinās resursu efektīvāku un lietderīgāku izmantošanu. Reģionu komiteja vēlas, lai tiktu izveidots apspriešanās, informācijas un viedokļu apmaiņas forums par plānoto viedo tīklu;

15. uzskata, ka energoefektivitāte ir spēcīgs un rentabls instruments, kas ļauj izveidot enerģijas ziņā ilgtspējīgu nākotni, un ka ar tās palīdzību varētu daļēji samazināt nepieciešamību ieguldīt enerģētikas infrastruktūrā;

16. pauž bažas, ka Eiropas Komisija nav iesniegusi pilnīgu un detalizētu enerģētikas infrastruktūras izveides programmas finansēšanas plānu. Komiteja pauž nožēlu, ka šā iemesla dēļ tā nevar paust savu viedokli par tik svarīgiem jautājumiem kā programmas ietveršana budžetā, paredzētie finansēšanas veidi, finansēšanas apjoms, kas attieksies uz katru no dalībniekiem, konkrēti, uz vietējām un reģionālajām pašvaldībām, kā arī uz patērētājiem kopumā;

17. atbalsta Eiropas Komisijas ieceri izveidot Eiropas infrastruktūras fondu, ar kura starpniecību finansēs visus svarīgākos Eiropas nozīmes infrastruktūras projektus enerģētikas, platjoslas un transporta jomā, tostarp TEN tīklus;

18. pauž nožēlu, ka nav noteikti kvantitatīvi mērķi saistībā ar paredzamajiem ieguvumiem no šīs stratēģijas;

19. tāpēc stingri prasa, lai cik vien iespējams ātri tiktu sagatavota un darīta zināma pilnīga un detalizēta informācija par Komisijas izvērtētajiem finansēšanas veidiem un avotiem un lai Komitejai tiktu dota iespēja nākotnē paust savu viedokli par šiem jautājumiem;

20. prasa ņemt vērā vietējo un reģionālo pašvaldību nozīmi un vajadzības, izvērtējot ikvienu enerģētikas infrastruktūras izbūves projektu. Svarīgi ir sistemātiski un sīki izvērtēt izmaksu un ieguvumu samēru, proti, kāda varētu būt šo projektu realizācijas ietekme vietējā, reģionālajā vai makroreģionālajā mērogā. Minētajā vērtējumā jānoskaidro šo projektu ietekme gan energoapgādes drošības, gan vides, ainavu saglabāšanas un reģionu sociāli ekonomiskās attīstības ziņā. Zināms, ka sabiedrības protesti ir galvenais šķērslis enerģētikas infrastruktūras izbūvei. Skaidrojot vietējai sabiedrībai potenciālos ieguvumus no minēto infrastruktūru izbūves, kā arī attiecīgo projektu ietekmi uz vidi, varētu ievērojami samazināt šos šķēršļus;

21. atzīst, ka arī turpmāk būs vajadzīga valsts līmeņa iesaiste, lai koordinētu tīklos un savienojumos veiktos ieguldījumus. Tomēr Reģionu komiteja vēlreiz norāda, ka tieši vietējā un reģionālajā līmenī īstenotu iniciatīvu ietvaros saražoto ievērojamu daļu atjaunojamās enerģijas, kā arī samazina enerģijas patēriņu, it sevišķi ēkās;

22. secina, ka elektroenerģijas pārvades infrastruktūras izbūve starp ES un trešām valstīm var palielināt vai dažos gadījumos radīt oglekļa emisijas pārvirzes risku, un tāpēc aicina Komisiju tuvākajā laikā noskaidrot, kādas izmaiņas jāievieš Eiropas emisijas kvotu tirgū, lai nepieļautu šādu oglekļa emisiju pārvirzi. Būtu jāparedz dažādi risinājumi, piemēram, oglekļa iekļaušanas mehānisms;

Reģionālo un vietējo pašvaldību nozīme

23. atzīst, ka Eiropas enerģētikas infrastruktūras modernizācijas projektam ir gan saimnieciska, gan vides aizsardzības, gan sociāla nozīme, jo tas pavērs iespēju piesaistīt rūpniecības uzņēmumus un izveidot jaunus uzņēmumus enerģētikas jomā, kā arī sekmēs daudz jaunu darba vietu izveidi šajā nozarē. Tieši reģioni un vietējās pašvaldības varētu būt pirmās, kas gūs labumu no minētā pozitīvā blakusefekta;

24. uzsver, cik svarīgi ir vietējo un reģionālo tīklu atjaunojamās enerģijas ražošanas uzņēmumus iekļaut Eiropas mēroga enerģētikas tīklos; tādējādi minētie uzņēmumi varēs izmantot transporta un sadales iespējas un paplašināt uzņēmējdarbību;

25. īpaši aicina īstenot viedo tīklu izveidei vajadzīgās pārmaiņas infrastruktūras jomā, lai mazie un vidējie uzņēmumi un kooperatīvi varētu paši ražot "zaļo" enerģiju un to pārvadīt partneriem citos reģionos; aicina Eiropas Komisiju rīkot īpašu

konferenci ar vietējām un reģionālajām pašvaldībām un attiecīgajiem ieinteresētajiem dalībniekiem, lai uzsāktu Eiropas enerģijas ražošanas pārveidi;

26. uzskata, ka ir jāuzsver tehnoloģiskās inovācijas un izstrādes iespējas, ko stratēģija piedāvā saistībā ar Eiropas uzņēmumu vadošo lomu un konkurētspēju iekārtu ražošanas nozarē (jo īpaši elektroenerģijas jomā, piemēram, atjaunojamās enerģijas ražošana, ļoti efektīvi viedie tīkli, jaunas elektroenerģijas uzkrāšanas sistēmas un elektrisko transportlīdzekļu ražošanas veicināšana), un aicina stiprināt Eiropas energotehnoloģiju stratēģiju un pētniecības un izstrādes pamatprogrammas šajā jomā;

27. secina, ka bez efektīvākas un viedākas tīklu infrastruktūras nav sagaidāma situācijas uzlabošanās patēriņa cenu, jauninājumu un energoapgādes drošības ziņā, it īpaši reģionos, kas uzņēmumiem ir ekonomiski mazāk izdevīgi, piemēram, tālākajos, mazapdzīvotos vai saimnieciski mazāk attīstītos reģionos;

28. atgādina, ka centralizētai enerģijas ražošanai lielaudas spēkstacijās arī turpmāk būs svarīga nozīme ES iekšējā enerģētikas tirgus darbībā. Tomēr līdztekus tām ir jāizmanto gan iekārtas decentralizētai enerģijas ražošanai, gan arī viedas vadības un transporta sistēmas. Tāpēc Reģionu komiteja uzsver, ka pilsētas un reģioni aktīvāk jārosina izstrādāt sistēmas un tehnoloģijas decentralizētai enerģijas ražošanai, jo šāda pieeja kavē monopolu veidošanos enerģētikas nozarē un var sekmēt ciešāku sabiedrības iesaistīšanu un līdz ar to arī lielāku atbalstu ilgtspējīgākai enerģētikas nozarei;

29. norāda, ka enerģijas ražošanas decentralizācija, ierīkojot mazus, vietējā un reģionālā mēroga ražošanas centrus vidi nepiesārņojošās vietās ir efektīvs pasākums pilsētām un reģioniem, kā arī tam, lai attīstītu nepiesārņojošus atjaunojamus energoresursus un veicinātu vides aizsardzību un klimata pārmaiņu seku apkarošanu;

30. piebilst, ka decentralizētu ražošanas avotu attīstīšana ļautu Eiropas Savienībai pakāpeniski atbrīvoties no enerģētiskās atkarības no ārpusaules un stiprināt tās energoapgādes drošību;

31. aicina iesaistīt Komiteju tādas metodoloģijas izstrādē, ko pieņems, lai apzinātu konkrētus projektus, kurus pasludinās par Eiropas nozīmes projektiem, un lai noteiktu vajadzīgos līdzekļus minēto prioritāšu elastīgai īstenošanai atbilstīgi vietējām un reģionālajām īpatnībām tirgus apstākļu un piedāvāto tehnoloģijas iespēju ziņā;

32. atbalsta nodomu izveidot makroreģionālajā līmenī specializētas platformas, kuru mērķis ir sekmēt noteikto prioritāšu īstenošanu. Šīm platformām būtu jāsaikā darboties no projektu izvērtēšanas brīža, un tās būtu jāiesaista visos īstenošanas posmos, tostarp finansēšanas plānu izstrādē un iekļaušanā budžetā;

33. šai sakarā ļoti atzinīgi vērtē Ziemeļjūras piekrastes ES dalībvalstu un Norvēģijas izstrādāto piekrastes tīkla iniciatīvu, kuras mērķis ir labāk koordinēt jūras vēja enerģijas un infrastruktūras attīstīšanu ziemeļu jūrās, jo vēja enerģijai būs izšķiroša nozīme ES izvirzīto mērķu sasniegšanā enerģētikas un klimata pārmaiņu jomā;

34. mudina būtiski pastiprināt reģionālo iniciatīvu nozīmi enerģētikas jomā — specializētām struktūrām jāuzņemas tehniskās un finanšu plānošanas pienākumi, kā arī projektu ietekmes novērtējums. Ļoti vēlams ir arī izveidot reģionālas *ad hoc* struktūras, ja vien tās nodrošinātas ar iedarbīgiem un efektīviem darbības režīmiem un lēmumu pieņemšanas mehānismiem;

35. atzinīgi vērtē ļoti pozitīvos rezultātus, kas gūti, izveidojot augsta līmeņa grupas šajā starpreģionālās un starptautiskās sadarbības jomā. Tomēr Reģionu komiteja ir ļoti nobažījies, vai šādā darbības formātā ir iespējams konkrēti uzklaut mazāk ietekmīgo vietējo un reģionālo pašvaldību viedokli;

36. līdz ar Komisiju pauž nožēlu, ka pašreizējās atļauju izsniegšanas procedūras enerģētikas infrastruktūras jomā ir ļoti garas, un prasa tās racionalizēt, labāk saskaņot un uzlabot. Tomēr būtu nepieņemami, ja no atļauju piešķiršanas procedūras atstumtu vietējās un reģionālās pašvaldības, kuras vistiešāk saskaras ar konkrētu enerģētikas projektu iespējamo ietekmi uz iedzīvotājiem un kuras par to ir atbildīgas;

37. pozitīvi vērtē priekšlikumu izveidot kontaktiestādi (vienas pieturas aģentūru), kas darbotos kā kontaktpunkts starp projekta īstenošanai un iesaistītajām kompetentajām iestādēm valsts, reģionālajā un/vai vietējā līmenī. Reģionu komiteja uzsver, ka nekādā ziņā nedrīkst skart vietējo un reģionālo pašvaldību kompetenci;

38. prasa ieviest piemērotus atļauju izsniegšanas maksimālos termiņus, kas nodrošinātu gan pareizu un pilnīgu projektu izvērtēšanu, gan ieinteresēto pušu iesaisti, kā arī sekmētu infrastruktūras plānošanu un izbūvi;

39. vēlreiz atkārtoti savu vēlmi, lai sabiedrība būtu iesaistīta lēmumu pieņemšanas procesā no pašiem pirmajiem projektu izvērtēšanas posmiem. Tādai iesaistei jābūt skaidrai, atklātai un konkrētai, nodrošinot nepieciešamo pārredzamību, lai sabiedrība varētu iesaistīties kopējā projektā. Informācija par grafiku būtu jāizpauž iespējami plaši, lai ikviens varētu paust savu viedokli un saņemt atbildes uz jautājumiem;

40. vēlas aktīvi piedalīties vadlīniju izstrādē par to, kā atļauju izsniegšanas procesu padarīt pārredzamāku un prognozējamāku, lai pārliecinātos, ka vadlīnijas ir piemērotas, lai pienācīgi īstētu izvirzītos mērķus — informēšana par projektu negatīvajām un pozitīvajām sekām, pārredzamība, pausto viedokļu apsvēršana, projektu pārraudzība un sekošana sabiedrības viedoklim;

41. prasa īpašu uzmanību pievērst sabiedrības informēšanai par to, kādu labumu apgādes drošības, siltumnīcefekta gāzu emisijas samazināšanas un energoefektivitātes ziņā patērētāji un iedzīvotāji var gūt no infrastruktūras un viedo tīklu izbūves. Taču šai informācijai jābūt līdzsvarotai, neslēpjot neērtības, ar kurām nāksies saskarties iedzīvotājiem. Vienīgi tad, ja būs pieejama pilnīga un pārredzama informācija, sabiedrība varēs izprast projekta nozīmīgumu un vieglāk pieņemt tā negatīvās puses. Informācijai jābūt arī pielāgotai katrai konkrētajai situācijai, lai sniegtu ikvienam precīzu un noderīgu informāciju;

42. aicina ieviest efektīvas, pieejamas un taisnīgas kompensāciju sistēmas iedzīvotājiem, kurus visvairāk skar projektu īstenošanas negatīvās sekas. Tādam atlīdzinājumam jābūt pietiekamam, lai vietējās un reģionālās pašvaldības varētu kompensēt šo negatīvo ietekmi un nodrošināt ja ne sabiedriskās domas atbalstu, tad vismaz situācijas pieņemšanu;

43. atbalsta ideju paredzēt priekšrocības un stimulus reģioniem, kas atvieglo atļauju ātru piešķiršanu Eiropas nozīmes projektiem, taču nemudinot tos pārkāpt pienācīgos piesardzības noteikumus, piemēram, ietekmes novērtējumu izstrādi un apspriešanos ar iedzīvotājiem. Reģionu komiteja prasa minēto stimulu piešķiršanu attiecināt arī uz vietējām pašvaldībām;

44. piekrīt Komisijas viedoklim, ka būtu noderīgi šo stimulu sistēmu paplašināt, iekļaujot tajā visus vietējā līmenī uzsāktos projektus no atjaunojamiem energoresursiem iegūtas enerģijas ražošanas, transportēšanas un sadales jomā;

45. vēlas būt iesaistīta tāda projektu atbalsta instrumenta izstrādē, ko reģioni un valsts līmeņa iestādes var izmantot infrastruktūras plānošanā un projektu attīstīšanā. Šajā saistībā ļoti svarīgi būs ņemt vērā novērtējumu par projektu ietekmi uz vidi, kā arī sociālo un saimniecisko ietekmi reģionālajā un vietējā mērogā;

46. ir norūpējusies, ka Eiropas Komisijas aplēsēs par vajadzīgajiem ieguldījumiem EUR 200 milj. apmērā joprojām trūkst vairāk nekā EUR 60 milj.

47. stingri atbalsta privāto investīciju avotu piesaistīšanu, pieņemot tiesību aktus, kas atrisinātu jautājumu par izmaksu sadali vērīnīgu, tehnoloģiski sarežģītu vai pārrobežu projektu gadījumā. No tādām jaunām tiesību normām tieši ieguvēji būtu vairāki makroreģionāli projekti, kuriem patlaban trūkst finansējuma;

48. atbalsta Komisijas iniciatīvu optimizēt publisko un privāto investīciju avotu sviras efektu, mazinot investoru riska līmeni. Tādējādi ieguvumu optimizēšana, ieguldījumu drošums

un pozitīvā ietekme uz sabiedrību mudinās vietējās un reģionālās pašvaldības ieguldīt, viņuprāt, vispiemērotākajos projektos;

49. pauž nožēlu, ka trūkst precīzas un konkrētas informācijas par budžetu un finanšu shēmām, ko varētu piešķirt šim veicināšanas pasākumam. Reģionu komiteja aicina nodrošināt, lai izvērtējamie finanšu instrumenti atbilstu elastīguma kritērijiem, būtu pielāgoti dažādiem riska veidiem un lai tajos būtu ņemtas vērā katra projekta specifiskās finanšu vajadzības;

50. īpaši aicina Komisiju apsvērt noteikumus par dažādu iesaistīto pušu, tostarp vietējo un reģionālo pašvaldību, finansālo ieguldījumu enerģētikas infrastruktūras izbūvē. Tas būtiski veicinātu attiecīgo projektu uzsākšanu un īstenošanu. Turklāt no infrastruktūras turpmākās izmantošanas gūtās peļņas perspektīva varētu būt faktors, kas sekmē sabiedrības atbalstu projektam;

51. prasa prioritāti piešķirt ieguldījumiem projektos, kas sekmētu mērķu "20-20-20" sasniegšanu, piemēram, viedo tīklu izveide, atjaunojamu energoresursu iekļaušana Eiropas supertīklā, visu tālāko reģionu un vietējo pašvaldību pievienošana supertīklam un savienojumiem;

52. norāda, ka viedie tīkli var ievērojami sekmēt iedzīvotāju atbildīgu attieksmi pret enerģijas patēriņu. Viedie tīkli, viedie elektrības skaitītāji un attiecīgas ierīces, kas spētu piegādāt ne tikai enerģiju, bet arī informāciju par patēriņa līmeni un modeli, var nodrošināt energotaupības potenciālu, un šie tīkli varētu sekmēt SEG emisijas samazināšanu un energoefektivitātes uzlabošanu. Tāpēc ir jāsekmē attiecīgo tehnoloģiju izstrāde un ieviešana. Komiteja uzsver, ka vietējām un reģionālajām pašvaldībām ar valsts plānu un Eiropas programmu atbalstu līdz 2020. gadam jāīsteno viedo tīklu izmēģinājuma projekti, īpašu uzmanību pievēršot pierobežas reģionu kopīgajiem projektiem;

53. prasa, lai prioritātes enerģētikas infrastruktūras modernizācijas projektu finansēšanas un atbalsta jomā tiktu noteiktas, pamatojoties uz šādiem kritērijiem: vietējas izcelsmes un atjaunojamu energoresursu ražošanas un sadales attīstīšana, elektroenerģijas un dabas gāzes vienotā tirgus izveide, atbalsts patērētājiem, lai palīdzētu viņiem aktīvāk piedalīties tirgū, ne tikai uzlabojot viņu patēriņa efektivitāti, bet arī sniedzot viņiem iespējas kļūt par vietēja mēroga vai individuāliem enerģijas ražotājiem un pārdot potenciālo saražotās enerģijas pārpalikumu. Lai sasniegtu mērķi "20-20-20", būtiski ir arī veikt ieguldījumus enerģētiskās uzlabošanā, aizstājot un pilnveidojot esošos tīklus, lai samazinātu pārveidošanas un pārvades rezultātā radušos zudumus.

54. aicina sniegt atbalstu uz atjaunojamas enerģijas avotiem un augstas efektivitātes koģenerāciju balstītām sistēmām, kuras ražo enerģiju pašapgādes nolūkā, un pārveidot enerģētikas tīklus tā, lai nodrošinātu prioritāti šāda veida sistēmām.

Briselē, 2011. gada 1. jūlijā

*Reģionu komitejas
priekšsēdētāja*
Mercedes BRESSO

Reģionu komitejas atzinums “ES programma LIFE. Turpmākā virzība”

(2011/C 259/10)

REĢIONU KOMITEJA

- apstiprina, ka *LIFE* programma jau vairākkārt apliecinājusi savu lietderību, tāpēc programmas darbības termiņš būtu jāpagarina arī uz nākamo finanšu periodu, īpašu uzmanību pievēršot programmas sadaļai “Bioloģiskā daudzveidība”;
- prasa vienkāršot administratīvās procedūras, palielināt maksimālo līdzfinansējuma likmi, paredzēt iespēju projektu sagatavošanas izmaksas finansēt no *LIFE* līdzekļiem, ja projektu apstiprina, un atkal atļaut vietējām un reģionālajām pašvaldībām personāla izmaksas pilnībā iekļaut pašu kapitālā;
- rosina nākamās *LIFE* programmas sadaļā “Bioloģiskās daudzveidība” paredzēt plašāku bioloģiskās daudzveidības koncepciju. Lai programmai *LIFE* būtu liela nozīme *Natura 2000* finansēšanā, tajā būtu jāparedz finansējums regulāriem dabas objektu apsaimniekošanas pasākumiem;
- ierosina, ka vides komponents jaunajā *LIFE* programmā jā saglabā kā nozīmīgs stimuls vietējām un reģionālajām pašvaldībām, sekmējot augšupēju atbilstību pirms stājas spēkā ES vides tiesību akti, kā arī centienus iet tālāk par tiesību aktu prasībām un izmantot novatoriskas tehnoloģijas un ekoloģiskus risinājumus; tāpēc projektiem jābūt ar augstu reprodukcijass potenciālu, lai veicinātu uz publisko sektoru orientētu ekoinovāciju;
- atbalsta Komisijas priekšlikumu palielināt *LIFE* efektivitāti un paredzēt iespēju īstenot lielāka mēroga “integrētus *LIFE* projektus”, kas ir efektīvs veids, kā maksimāli izmantot *LIFE* katalītisko vērtību, veidojot strukturētu saikni ar citiem ES fondiem;
- uzsver, ka arī jaunā *LIFE* programma ļauj atbalstīt komunikācijas un informācijas projektus un tajā īpaša uzmanība pievērsta izglītībai un tādu projektu sekmēšana, kuros iesaistītas vietējās un reģionālās pašvaldības un kuriem ir būtiska ietekme ES līmenī.

Ziņotāja	Daiva MATONIENĒ (LT/EA), Šauļu pilsētas domes locekle
Atsauces dokuments	Komisijas paziņojums "LIFE+ regulas vidusposma pārskats", COM(2010) 516 galīgā redakcija

I. IETEIKUMI POLITIKAS JOMĀ

REĢIONU KOMITEJA

A. Vispārīgas piezīmes

1. uzskata, ka vides aizsardzība un bioloģiskās daudzveidības saglabāšana ir svarīgs dzīves kvalitātes priekšnoteikums Eiropā, un tādēļ tas nav tikai valstu valdību, vietējo un reģionālo pašvaldību (turpmāk — VRP) vai ES iestāžu uzdevums, bet arī jautājums, kas rūp visiem eiropiešiem;

2. uzsver, ka viens no Eiropas Savienības uzdevumiem, ņemot vērā vides aizsardzības jomā izvirzītos mērķus, ir sekmēt ilgtspējīgu, nevis sasteigtu izaugsmi, ko var negatīvi ietekmēt bioloģiskās daudzveidības samazināšanās; vides aizsardzības jomā ES ir piešķirtas arvien plašākas pilnvaras, kas ir atspoguļotas LESD 192. pantā, kurš nosaka ES kompetenci šajā jomā;

3. atzīst, ka ar Regulu (EEK) Nr.1973/92 ieviestā un turpmāk atjauninātā LIFE programma ir īpašs ES vides aizsardzības finansēšanas instruments, ar kura palīdzību līdz šim finansēti 3 115 vides projekti kopsummā par 2,2 miljardiem *euro* ⁽¹⁾, un tāpēc tā ir svarīgs līdzeklis, lai palīdzētu vietējām un reģionālajām pašvaldībām finansēt vides politikas pasākumus un projektus ar Eiropas pievienoto vērtību ⁽²⁾;

4. apzinās un atzīst LIFE programmas nozīmību, tomēr brīdina, ka nedrīkst pārvērtēt tās iespējas. Ar aptuveni 340 miljoniem *euro*, kas katru gadu pieejami LIFE programmai, iespējams atbalstīt virkni projektu, no kuriem daudzi lielā mērā var kļūt par labiem piemēriem un stimuliem pozitīvu pieeju īstenošanai vides politikā. Tomēr ar šiem līdzekļiem, kas veido apmēram 0,2 % no ES gada budžeta, nepietiek, lai atrisinātu visas problēmas, kuras rodas nepietiekamā finansējuma dēļ citās vides aizsardzības programmās vai ES fondos;

5. atzīmē, ka LIFE+ programma ir būtiski veicinājusi vides pārvaldības plānu pieņemšanu un īstenošanu, vērtīgu dzīvotņu un nozīmīgu sugu populācijas atjaunošanu un *Natura 2000* tīkla paplašināšanu. LIFE+ programma arī palīdzēja izveidot partnerattiecības un līdz ar to arī stiprināt sadarbības struktūras, kas savukārt atviegloja dažādu interešu grupu un politisko lēmumu pieņēmēju pieredzes un informācijas apmaiņu;

⁽¹⁾ Pašreizējais vides aizsardzības finansēšanas instruments (LIFE+) ieviests ar Regulu (EK) Nr. 614/2007, OV L 149, 09.06.2007.

⁽²⁾ Eiropas Komisijas Vides ĢD 2010. gada pārskats "LIFE un vietējās pašvaldības".

6. aicina veidot vietējā līmeņa partnerības, jo tās ir vislabākais veids, kā apvienot LIFE programmas resursus ar citiem valsts iekšējiem un ES līmeņa finanšu līdzekļiem;

7. uzsver, ka jaunie uzdevumi vides aizsardzības jomā, aizvien progresējošā bioloģiskās daudzveidības samazināšanās un ES attīstība rada jaunas, ar Eiropas vides aizsardzību saistītas problēmas, kurām iespējami drīz jārod efektīvi un jaunā finanšu plāna ietvaros īstenojami risinājumi;

8. uzskata, ka Eiropas VRP ir neatsverama nozīme, īstenojot ES tiesību aktus vides jomā un informējot plašāku sabiedrību par ekoloģiskiem jauninājumiem un labas prakses piemēriem;

9. iesaka, ka bioloģiskās daudzveidības saglabāšanai jābūt visu ES vides aizsardzības politikas nozaru augstākajai prioritātei. Tā kā bioloģiskās daudzveidības aizsardzība ir transversāls jautājums, jānodrošina arī, ka tas tiek ņemts vērā visās svarīgākajās politikas jomās;

10. aicina ES vides aizsardzības politikā ņemt vērā jaunās problēmas, kas saistītas ar ģenētiski modificētu organismu (ĢMO) straujo attīstību un to vēl nepietiekami plaši izpētīto ietekmi uz vietējām sugām;

11. atzīmē, ka noteiktos apstākļos rodas pretrunas starp bioloģiskās daudzveidības saglabāšanas un citu ilgtspējīgas attīstības elementu mērķiem. Tāpēc, ņemot vērā šādu pretrunu rašanās iespēju, ir ļoti svarīgi jaunajā plānošanas periodā panākt dažādu ar ilgtspējīgu attīstību saistīto vides mērķu elastīgāku saskaņošanu un nodrošināt visu īstenojamo pasākumu saskaņību, lai noteikumi un pasākumi vienā jomā neizraisītu stāvokļa pasliktināšanos citā jomā vai pat nemazina vispārējo risinājumu kvalitāti;

12. uzsver, ka LIFE projekti, kaut gan tie ir skaidri vērsti uz vides mērķiem, var sniegt sociālu un ekonomisku labumu vietējiem iedzīvotājiem, tostarp ekosistēmu pakalpojumus, ko nodrošina LIFE sadaļā "Daba un bioloģiskās daudzveidība" īstenojamie projekti. RK atzinīgi vērtē šādu iespējamo ieguvumu aprakstu iekļaušanu LIFE projektu pieteikumu veidlapās jau kopš šā gada. Eiropas Komisijas būtu jāturpina iesāktais un, pamatojoties uz visaptverošiem rādītājiem, jā sagatavo ziņojums par visas LIFE programmas sociālo un ekonomisko ietekmi;

13. uzskata, ka *LIFE+* programmas sadaļa “Daba un bioloģiskā daudzveidība” būtiski sekmēja Putnu un Biotopu direktīvu ieviešanu un, pateicoties tai, arī izdevās izpildīt vismaz dažus no paziņojumā “Bioloģiskās daudzveidības samazināšanās apturēšana līdz 2010. gadam” izvirzītajiem mērķiem. Tomēr *LIFE+* programmas darbības jomā ietilpst tikai daļa no Putnu un Biotopu direktīvās paredzētajiem pasākumiem, un bioloģiskās daudzveidības samazināšanās ierobežošana vēl aizvien ir jautājums, kam jāvelta īpaša uzmanība;

14. prasa, lai tādēļ *LIFE+* programma arī turpmāk būtu ES vides aizsardzības politikas svarīga sastāvdaļa, īpašu uzmanību pievēršot programmas sadaļai “Bioloģiskā daudzveidība”, un visas iespējamās pūles jāvelta tam, lai līdz 2020. gadam izdotos izpildīt šim laikposmam izvirzītos mērķus ierobežot bioloģiskās daudzveidības samazināšanos;

15. vērš uzmanību uz tālāko reģionu īpašo stāvokli: to neto ieguldījums bioloģiskajā daudzveidībā ir vislielākais visā ES un tajos ir vairāk nekā 200 Natura 2000 tīklā iekļautu ES nozīmes teritoriju; šiem reģioniem ir ļoti būtiska nozīme mērķa apturēt bioloģiskās daudzveidības samazināšanos īstenošanā;

16. atzinīgi vērtē Komisijas priekšlikumu ieviest “*Natura 2000* prioritārās rīcības pamatprogrammas” (*PAF*) *Natura 2000* finansēšanai, un tās būs makropārvaldības plāni reģionālā vai valstu līmenī, nodrošinot skaidru un saistošu sistēmu citiem ES un valstu finanšu līdzekļiem, kas paredzēti *Natura 2000* objektu un prioritāro sugu saglabāšanai attiecīgajās teritorijās ⁽³⁾.

B. Ieteikumi *LIFE+* programmas vidusposma pārskatam

17. uzsver, ka nesēnā ekonomikas un finanšu krīze ir radījusi arī virkni problēmu vietējām un reģionālajām pašvaldībām un ietekmējusi to plānus piešķirt līdzfinansējumu dažādām iniciatīvām, tostarp bioloģiskās daudzveidības jomā. Tāpēc RK aicina valstu un ES iestādes īstenot pieredzes apmaiņu un ieviest labāko praksi šajā jomā, piemēram, Polijas labas prakses modeli, kur valsts valdība ir izveidojusi valsts fondu, kas garantē līdzfinansējumu sekmīgiem *LIFE* projektu pieteikumiem ⁽⁴⁾;

18. atzinīgi vērtē to, ka ar *LIFE+* ir ieviesti valstu indikatīvie piešķirumi, jo īpaši, ja šim pasākumam ir pagaidu raksturs un tā mērķis ir palielināt apstiprināto pieteikumu skaitu no jaunajām ES dalībvalstīm; vienlaikus atzīmē, ka ir skaidri jānorāda uz šo pasākumu pagaidu raksturu, un aicina Eiropas Komisiju arī turpmāk atbalstīt apmācības programmas valstu kontaktpunktiem un dalībvalstīm, kurās programmu izmanto mazāk.

⁽³⁾ Saskaņā ar Dzīvotņu direktīvas 8. pantu. Eiropas Komisija, 2010. gada informatīvs materiāls “*LIFE* dabas un bioloģiskās daudzveidības programmas: kāda ir to kopīgā nākotne?”

⁽⁴⁾ Eiropas Komisija, 2010. gada informatīvs materiāls “*LIFE* dabas un bioloģiskās daudzveidības programmas: kāda ir to kopīgā nākotne?”

Komiteja rosina šīs dalībvalstis palielināt valsts un reģionālo kontaktpunktu veiktspēju, lai tie aktīvi atbalstītu pieteikumu iesniedzējus;

19. uzsver, ka pietiekama uzmanība noteikti ir jāvelta vietējo un reģionālo pašvaldību interesēm, kuras skar minētā regula, jāsiglabā pietiekams elastīgums, nosakot *PAF* prioritātes, un jāsniedz iespēja reģionālajām pašvaldībām pārvaldīt *PAF* programmas, lai pašvaldības gūtu labumu no šā jaunā pasākuma;

20. rosina Eiropas Komisiju arī turpmāk uzlabot sniegumu *LIFE+* sadaļā “Vides politika un pārvaldība”, finansējot projektus, kas veicina tiesību aktu izpildi un pirms likumdošanas procesa ļauj apzināt, kādi finanšu līdzekļi ir vajadzīgi, lai īstenotu jaunus ES tiesību aktus, izmēģinājuma projektus “zaļā” iepirkuma jomā, ar kuriem pārbauda iespējas pilsētās vai reģionos īstenot liela mēroga “zaļā” iepirkuma programmas, kā arī demonstrējumu projektus tādās jomās kā resursu izmantošanas efektivitāte, videi draudzīga izaugsme un ilgtspējīgu ražošana;

21. uzsver, ka būtu jārod papildu iespējas finansēt NVO iniciatīvas vides aizsardzības jomā, tā nodrošinot pilsoniskās sabiedrības efektīvu līdzdalību vides aizsardzības jomā pieņemto ES tiesību aktu izpildē, sabiedrību aktīvāk iesaistot jaunu mērķu izvirzīšanā un palielinot tās izpratni par vides aizsardzības jautājumiem un apkopojot paraugprakses piemērus un zinātību;

22. vērš uzmanību uz faktu, ka vairums programmas sadaļā “Daba” īstenoto projektu bija paredzēti tikai dažu apdraudēto sugu, kurām draud izzušana (piemēram, brūnā lāča — *Ursus arctos*, sarkanvēdera ugunskrupja — *Bombina bombina* vai skabiozu pļavraibeņa — *Euphydryas aurinia*), aizsardzībai, par ko sabiedrība saņēma plašu informāciju. Turpretī daudzas citas apdraudētās sugas tika pilnībā ignorētas. Pilnveidojot *LIFE+* programmu, būtu jārosina to izmantot arī citu — varbūt mazāk populāru — sugu aizsardzībai;

23. atgādina, ka saskaņā ar pašlaik spēkā esošajām prasībām ar programmas sadaļas “Daba” atbalstu īstenojamajiem projektiem jāatbilst paraugprakses kritērijiem un/vai jābūt novatoriskiem. Tomēr daudzos gadījumos, lai aizsargātu bioloģisko daudzveidību, nav vajadzīgas inovācijas, bet gan jāturpina jau sāktais darbs un jāapkopo un jāizpilda laba prakse. Tādēļ būtu ļoti svarīgi paredzēt iespēju uz projektiem, kas īstenojami ar minētās programmas sadaļas atbalstu, mazāk attiecināt prasību par atbilstību paraugprakses un novatorisma kritērijiem, bet pievērst lielāku uzmanību *Natura 2000* teritoriju īpašajām vajadzībām un bioloģiskās daudzveidības saglabāšanas jautājumiem noteiktā ģeogrāfiskajā apgabalā. Būtu pietiekami, ja šie projekti būtu balstīti uz paraugpraksi, kuru var ieviest arī citos reģionos;

24. uzsver: ņemot vērā tās problēmas, ar kurām jaunajās dalībvalstīs jāsaskaras VRP un sabiedrībai, cenšoties izpildīt nosacījumus dalībai Eiropas Savienībā, ir svarīgi šajās valstīs aktīvi veicināt *LIFE+* programmas un citu īpašu programmu īstenošanu;

25. uzsver: lai panāktu iespējami lielāku sinerģijas efektu, jau pašreizējā finanšu periodā būtu jācenšas *LIFE+* programmu pēc iespējas vairāk saskaņot ar citām ES programmām, kuras tieši vai netieši ir saistītas ar vides aizsardzību, piemēram, ar Septīto pētniecības pamatprogrammu, Konkurētspējas un jauninājumu pamatprogrammu, Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai (ELFLA), struktūrfondi un Kohēzijas fondu;

26. atzīmē, ka ir lietderīgi sekmēt privātā sektora līdzdalību bioloģiskās daudzveidības aizsardzības iniciatīvu īstenošanā un nostiprināt pārliecību par to, ka *LIFE+* programmas mērķi veicina ilgtspējīgu un sociāli atbildīgu ekonomikas attīstību;

27. norāda uz ieguvumiem, ko sniedz akadēmisko aprindu plašāka iesaistīšana *LIFE* pasākumos, un aicina minētās aprindas sadarboties ar galvenajiem programmas izmantotājiem, jo zinātnieki iniciatīvas var papildināt ar jaunām zinātniskām atziņām, ļaujot kopīgās problēmas risināt jaunā skatījumā;

C. *LIFE* programma jaunajā finanšu periodā

28. uzsver, ka jaunajā finanšu periodā vides aizsardzības iniciatīvu īstenošanai Eiropā jāparedz pietiekami līdzekļi, lai varētu nodrošināt bioloģiskās daudzveidības aizsardzību, Eiropas iedzīvotājiem saglabāt kvalitatīvi augstvērtīgu dzīves vidi un visā pasaulē uzlabot cilvēku izpratni par vides aizsardzību;

29. atgādina, ka vides problēmu skaits ir praktiski neierobežots un parasti trūkst līdzekļu to risināšanai. Tādēļ īpaši efektīviem jābūt visiem tiem pasākumiem, kuri paredzēti vides un bioloģiskās daudzveidības aizsardzībai. Viens no svarīgākajiem priekšnoteikumiem Eiropas efektīvai darbībai atbilstoši devīzei "vienotība daudzveidībā" ir atbalsta līdzekļu elastīgs izlietojums, lai atšķirīgās valstīs un reģionos iesaistītās personas, ievērojot vietējos nosacījumus, varētu nodrošināt pēc iespējas lielāku ES finansējuma pievienoto vērtību;

30. atkārtoti pauž pārliecību, ka Eiropas iedzīvotāju kvalitatīvi augstvērtīgas un ar bioloģisko daudzveidību bagātinātas dzīves vides nodrošināšanā īpaša nozīme ir un arī turpmāk būs vietējām un reģionālajām pašvaldībām. Tāpēc vispirms jā rūpējas par to, lai VRP patiešām izmantotu dažādos vides aizsardzības instrumentus un tās varētu pēc iespējas plašāk piedalīties šo instrumentu izstrādāšanā un pilnveidošanā;

31. apstiprina, ka 1992. gadā ieviestā *LIFE* programmas jau vairākkārt apliecinājusi savu lietderību. Tāpēc programmas

darbības termiņš būtu jāpagarina arī uz nākamo finanšu periodu, iespējami plaši izmantojot pašreizējā finanšu periodā gūto pozitīvo un arī negatīvo pieredzi;

Prioritātes jaunās *LIFE* programmas izstrādāšanā

32. ņem vērā rezultātus, kas iegūti konsultācijā par nākamās *LIFE* programmas ietekmes novērtējumu⁽⁵⁾ un kas norāda uz to, ka vietējās un reģionālās pašvaldības ir noteikušas divus visefektīvākos veidus vietējās vides politikas uzlabošanai un īstenošanai, proti, palielināt dažādo dalībnieku izpratni par vides problēmām un par nepieciešamību rast risinājumus, kā arī sekmēt inovāciju attiecībā uz metodēm, kas ļauj uzlabot (īpaši kompetentu iestāžu veikto) vides pārvaldību; tādēļ aicina Komisiju jebkādas *LIFE* programmas reformās vietējo un reģionālo pašvaldību administratīvās veikspējas stiprināšanu un sabiedrības izpratnes sekmēšanu paturēt kā galvenās prioritātes;

33. pauž stingru pārliecību, ka arī jaunajā plānošanas periodā *LIFE* programma jā saglabā kā galvenais finanšu instruments, kas paredzēts dabas un bioloģiskās daudzveidības aizsardzībai un ko raksturo izmaksu efektivitāte un augsta projektu un programmu kvalitāte. Tāpēc programmas turpmākai pilnveidošanai vienmēr jābūt vērstai uz piemērošanas un administratīvo procedūru vienkāršošanu un tās atvērtību plašam piemērotu pieteikumu iesniedzēju lokam;

34. aicina jaunajā *LIFE+* programmas finanšu periodā atkal atļaut vietējām un reģionālajām pašvaldībām, kā arī citām publisko tiesību struktūrām personāla izmaksas pilnībā iekļaut pašu kapitālā, lai tās vēl labāk spētu izmantot *LIFE* programmu;

35. uzsver, ka *LIFE* programmas mērķu pilnīgu sasniegšanu, iespējams, kavē arī lēnās administratīvās procedūras un zems līdzfinansējuma apmērs (parasti 50 %, ar iespējamiem izņēmumiem *LIFE+* sadaļā "Daba"). Tādēļ programmā būtu jāparedz, kā vienkāršot administratīvās procedūras (piemērošanu, ieviešanu, mazāka apjoma projektu atbilstību), un vajadzētu palielināt maksimālo līdzfinansējuma likmi;

36. atkārtoti norāda uz joprojām pastāvošajām atšķirībām informēšanas līmeņa un finansiālo iespēju ziņā starp vecajām un jaunajām dalībvalstīm un tāpēc, lai nodrošinātu programmas pieejamību, iesaka izveidot attiecīgus mehānismus, kas ļautu īpaši atbalstīt pieteikumu iesniedzējus un finansējuma saņēmējus no jaunākajām dalībvalstīm. Šai palīdzībai jābūt vērstai uz projektu priekšlikumu izstrādi un administratīviem jautājumiem, un to varētu organizēt, pastiprinot valstu kontaktpunktu sistēmu vai arī izveidojot reģionālus kontaktpunktus vietās, kur tie vēl nedarbojas;

⁽⁵⁾ Ziņojums "Assessment of Territorial Impacts of the EU Life+ instrument" [ES instrumenta *Life+* teritoriālās ietekmes novērtējums], sagatavojis Reģionu komiteja sekretariāts, 2011. gada maijs.

37. ierosina pieteikuma procedūrās ņemt vērā rūpes par ilgtspējību un izmantot pieejamās IT iespējas, proti, jāizstrādā tiešsaistes procedūras projektu pieteikumu pieņemšanai, vērtēšanai, saziņai starp pārvaldības struktūrām un pieteikumu iesniedzējiem, tostarp, izmantojot tiešsaistes sistēmu pieteikumu iesniedzēju reģistrēšanai un datu apstrādei;

38. rosina pievērst pienācīgu uzmanību projektu pieteikumu vērtēšanas procesam, kas šobrīd aizņem aptuveni pusotru gadu kopš uzaicinājuma iesniegt priekšlikumus un projekta uzsākšanas. Šajā sakarā varētu izmantot efektīvāko teritoriālās sadarbības programmu "apvienoto tehnisko sekretariātu" labākās vadības piemērus;

39. norāda: atvieglinot pieteikšanās procedūras un vadoties no teritoriālās sadarbības programmu prakses, jāparedz iespēja projektu sagatavošanas izmaksas finansēt no LIFE līdzekļiem vai kompensēt vienreizēja maksājuma veidā (piemēram, atkarībā no projekta kopējā budžeta), ja projektu apstiprina;

40. atzīmē, ka būtu maksimāli jāvienkāršo jaunās LIFE īstenošanas procedūras, lai nodrošinātu, ka ar programmas palīdzību finansētajos projektos galveno uzmanību varētu veltīt nevis grāmatvedības jautājumiem, bet gan mērķtiecīgai vides aizsardzībai un informatīvai darbībai;

41. atgādina, ka ne mazāk būtiska nozīme vides un bioloģiskās daudzveidības aizsardzības iniciatīvu īstenošanā arī turpmāk būs pilsoniskās sabiedrības organizācijām. Tāpēc jaunajā LIFE programmā īpaša uzmanība būtu jāvelta nevalstiskajām organizācijām un sabiedrības informēšanai. Vienlaicīgi būtu jānodrošina arī mazāku vietējo NVO un zinātnieku iespējas gūt labumu no minētās programmas;

42. uzsver: ieviešot izmaiņas LIFE+ programmā, ir svarīgi arī pievērsties būtiskajām pretrunām starp bioloģiskās daudzveidības aizsardzības pasākumiem un faktiskajiem rezultātiem; šīs pretrunas skaidrojamas ar to, ka projekti bieži vien izstrādāti īsam laika posmam, savukārt rezultāti kļūst pamanāmi tikai pēc ilgāka laika. Tādēļ jāizmanto atbilstošas vērtēšanas metodes;

43. rosina definēt LIFE+ programmu, pamatojoties uz vieglāk atpazīstamiem un sasniedzamiem mērķiem. Tas nozīmē, ka uzmanība vairāk jāpievērš rezultātiem, nevis jāvērtē, cik pareizi ir bijuši izdevumi;

44. ierosina: tā kā programma ir orientēta uz ilgtermiņa mērķiem, pieteikumu iesniedzēji būtu jāmotivē īstenot un/vai finansēt darbības, kas vajadzīgas, lai nodrošinātu efektīvu pārraudzību pēc projekta pabeigšanas, kura ietver projekta ilgtermiņa ietekmes monitoringu. Šāds stimulants varētu būt papildu novērtējuma punktu piešķiršana pretendentiem, kas pieteikumos paredzējuši attiecīgu pārraudzības sistēmu, kuru apņemas finansēt ar pašu līdzekļiem;

45. norāda, ka jaunajā LIFE+ programmā jāiekļauj arī tādi projekti, kuru mērķi, iespējams, atbilst reģionālajās stratēģijās, piemēram, Baltijas jūras stratēģijā, izvirzītajiem mērķiem;

46. balstoties uz praktisku pieredzi, ir pārliecināta, ka visefektīvākais mehānisms ir projektu finansēšana (darbības nodrošināšanas dotācijas) un tam arī turpmāk jābūt galvenajam LIFE atbalsta instrumentam, kas ļauj palīdzēt vietējām un reģionālajām pašvaldībām veikt vides politikas pasākumus un attiecīgus ieguldījumus. Varētu apsvērt novatorisku finanšu instrumentu izmantošanu, it īpaši LIFE programmas vides aizsardzības daļā, taču šie instrumenti būtu izmantojami tikai kā papildu līdzekļi, nevis kā tiešās projektu finansēšanas aizstājēji;

Programmas pārvaldība

47. uzskata, ka LIFE programmas pašreizējā centralizētā pārvaldība ir pierādījusi savu efektivitāti, ko raksturo tas, ka administrēšanas vajadzībām ir paredzēta relatīvi neliela programmas finansējuma daļa; tāpēc RK, atkārtojot jau iepriekš izteiktos iebildumus pret šā instrumenta "renacionalizāciju" ⁽⁶⁾, iesaka arī turpmākajā LIFE programmā izmantot centralizētu vadības sistēmu, ko nodrošina Eiropas Komisija;

48. norāda: ņemot vērā, ka projekta īstenošanas gaitā var būt ļoti sarežģīti sasniegt konkrētus rezultātus kādas ekosistēmas kontekstā, jaunajā ES finanšu periodā būtu jāparedz arī ar LIFE+ programmas palīdzību īstenoto projektu izvērtēšana, izmantojot atšķirīgus kritērijus. Tomēr lielākā uzmanība būtu jāvelta nevis ziņojumu iesniegšanas laikā sasniedzamajiem rezultātiem, bet gan iecerētajiem pasākumiem, to apjomam un projektu iespējamajai ilgtermiņa ietekmei;

49. uzskata, ka jaunajai LIFE programmai jābūt pietiekami elastīgai un arī saskaņotai ar citiem tādiem atbalsta instrumentiem, kuriem katrā ziņā nav jābūt saistītiem ar vides aizsardzību, taču kuros ir iekļauti atsevišķi vides aspekti;

50. uzskata, ka ir jāsekmē kopīga un saskaņota stratēģija, ietverot tajā gan dabas saglabāšanas, gan lauku attīstības aspektus, jo īpaši Natura 2000 tīkla reģionos, kuriem ir būtiska nozīme zemes izmantošanā lauksaimniecībā un lopkopībā, kā arī uzsver nepieciešamību nodrošināt efektīvu saskaņošanu ar turpmākajiem instrumentiem Kopējā lauksaimniecības politikā, kuras mērķis, visticamāk, būs konkurētspēja vides risinājumu ziņā.

51. atzinīgi vērtē ideju, ka par "Natura 2000 prioritārās rīcības pamatprogrammām" (PAF) atbild reģionālās pašvaldības, kā arī uzsver nepieciešamību nodrošināt pietiekamas rīcības iespējas turpmāku izmaiņu ieviešanai PAF;

⁽⁶⁾ CdR 253/2004 fin.

Jaunās LIFE programmas struktūra

52. piekrīt Padomei, kas uzsver to, cik nozīmīga ir LIFE+ regula un cik "vajadzīgas ir visas tās sastāvdaļas", un tāpēc ir svarīgi to atspoguļot ES finanšu shēmā, "paturot prātā sinerģijas ar citiem ES finanšu instrumentiem, kas palīdz sasniegt ES mērķus vides jomā" (7);

53. rosina noteikt, ka LIFE programmai jābūt vismaz formāli saistītai ar jauno kopējo stratēģisko sistēmu;

54. rosina nākamās LIFE programmas struktūru saglabāt līdzīgu pašreizējai, paredzot tajā 3 sadaļas: LIFE Bioloģiskā daudzveidība (iekļaujot pašreizējo sadaļu LIFE+ Daba un bioloģiskā daudzveidība), LIFE Vide un LIFE Pārvaldība (iekļaujot pašreizējo sadaļu LIFE+ Informācija un komunikācija);

LIFE Bioloģiskā daudzveidība

55. rosina nākamās LIFE programmas sadaļu "Bioloģiskās daudzveidība" neierobežot tikai ar Natura 2000, bet gan ietvert plašāku bioloģiskās daudzveidības koncepciju. Bioloģiskā daudzveidība ir plašs jēdziens, kas aptver tādus aspektus kā ekosistēmas pakalpojumi, zaļā infrastruktūra, invazīvas svešzemju sugas u.c. Kaut gan daudzi no šiem aspektiem attiecas uz Natura 2000, kas arī turpmāk paliek pamatkonceptija, ir aspekti, kuri tikai daļēji ir vai nemaz nav iekļauti, kas norāda uz nepieciešamību izmantot plašāku bioloģiskās daudzveidības koncepciju;

56. norāda: lai programmai LIFE būtu liela nozīme Natura 2000 finansēšanā, LIFE būtu arī jāparedz finansējums regulāriem dabas objektu apsaimniekošanas pasākumiem, neaprobežojoties ar paraugpraksi vai novatoriskiem projektiem, kā minēts LIFE+ regulas 3. pantā; taču, lai nodrošinātu atbalstāmo projektu un pasākumu augstu kvalitāti, LIFE programmā būtu jānosaka obligātie standarti attiecībā uz ierosinātajiem projektiem, to uzraudzības kārtība un prasība, kas sabiedrība ir jāinformē par to rezultātiem;

LIFE Vide

57. ierosina, ka vides komponents jaunajā LIFE programmā jāsavienā kā nozīmīgs stimuls vietējām un reģionālajām pašvaldībām, kuras vēlas iet tālāk par tiesību aktu prasībām un izmantot novatoriskas tehnoloģijas un ekoloģiskus risinājumus. Šis komponents varētu ietvert sākotnējo finansējumu, tādējādi paverot ceļu ilgtermiņa ieguvumiem (8);

58. atgādina: tā kā finansējums ir ierobežots, LIFE atbalstu var turpināt tikai ierobežotam skaitam vietējo un reģionālo pašvaldību, savukārt *acquis* īstenošanas uzdevums attiecas uz

lielāko daļu pašvaldību un reģionu. Tāpēc turpmākajiem LIFE projektiem jābūt ar augstu reprodukcijas potenciālu, lai veicinātu uz publisko sektoru orientētu ekoinovāciju (9); vēl viena prioritāte ir LIFE Vides komponenta atpazīstamības palielināšana;

59. uzsver, ka nākotnē LIFE Vides komponents ir jākoncentrē ne tikai uz dažiem tematiskiem jautājumiem (10), tā sekmējot atvērtību unikāliem uzdevumiem un iespējām tajās vietās, ko šī programmas sadaļa aptver. Piešķiršanas kritēriji jānosaka, ievērojot programmas stratēģiskos mērķus un iespējamo atbalsta saņēmēju vietējās prioritātes. Lai saglabātu ilgtspējību, katrā LIFE sadaļā varētu noteikt divgadu prioritātes, kas saistītas ar ES prioritātēm;

60. rosina LIFE Vide ietvaros atbalstīt vietējo un reģionālo pašvaldību īstenotus vides integrētas pārvaldības projektus, kā arī augšupēju atbilstības veicināšanu pirms ES vides tiesību aktu spēkā stāšanās;

61. norāda uz notiekošajām debatēm par to, cik efektīvi būtu saglabāt divus atsevišķus ekoinovāciju finansēšanas instrumentus (11), kurus abus pārvalda Vides ģenerāldirektorāts. Tāpēc Komiteja aicina Eiropas Komisiju turpmākās LIFE programmas ietekmes novērtējumā izvērtēt šo aspektu, ņemot vērā, ka patlaban abi instrumenti kalpo dažādiem mērķiem un ir vērsti uz dažādiem atbalsta saņēmējiem (12). Tādēļ jebkuram pēc šīm debatēm pieņemtam lēmumam būtu jānodrošina, ka vietējās un reģionālās pašvaldības arī turpmāk būs atbalsta saņēmēju vidū, jo tām, esot ciešā kontaktā ar sabiedrību, ir īpaši liela nozīme vides jomas labākās prakses popularizēšanā plašākai auditorijai, tādējādi palielinot informētību un veicinot attieksmes maiņu;

LIFE Pārvaldība

62. rosina nākamās LIFE programmas sadaļā "Pārvaldība" paredzēt zināšanu apmaiņas veicināšanu par ES vides tiesību aktu īstenošanu un piemērošanu, atbalstot tīklu, apmācības un paraugprakses apmaiņas projektus Eiropas līmenī, piemēram, IMPEL vai LIFE + Eiropas galvaspilsētu bioloģiskās daudzveidības projektu (13);

63. rosina LIFE sadaļā "Pārvaldība" pārskatīt finansējumu nevalstiskajām organizācijām, kas darbojas vides jomā; tas jādara, lai efektīvāk atbalstītu to centienus veicināt ieinteresēto personu līdzsvarotu iesaisti ES politiskajos procesos. Šis ieteikums ietver arī pāreju no ikgadējām uz daudzgadu darbības dotācijām, kā arī paredz palielināt to dalībvalstu skaitu, kuras iekļautas konkrētā projekta partnerībā, tādējādi nodrošinot nepieciešamās tīklu struktūras un praktisko pieredzi;

(7) Vides Padomes secinājumi (2010. gada 20. decembris) "Vides politikas instrumentu uzlabošana" (5302/11).

(8) CdR 164/2010 fin.

(9) CEMR 02/2011: Atbilde konsultācijā par turpmāko ES finanšu instrumentu vides jomā.

(10) CdR 253/2004 fin.

(11) Ekoinovācijas sadaļa Konkurētspējas un jauninājumu pamatprogrammā (CIP) un LIFE+ sadaļa "Vides politika un pārvaldība".

(12) Eiropas Komisija, 2010. gada informatīvs materiāls "LIFE-Vides atbilstība: pagātne, tagadne un nākotne".

(13) CdR 164/2010 fin, CdR 112/2010 fin.

64. atkārtoti rosina Eiropas Komisiju izvērtēt, vai Pilsētas mēru pakta koncepciju "var attiecināt uz citām galvenajām ES vides politikas jomām, piemēram, bioloģisko daudzveidību, atkritumu un ūdens resursu apsaimniekošanu, trokšņu un gaisa piesārņojumu, zemes izmantošanu" (¹⁴), proti, no nākamās LIFE programmas finansēt Pilsētas mēru pakta paplašināšanu, lai energoefektivitātes mērķi papildinātu ar resursu izmantošanas ziņā efektīvu un videi draudzīgu pilsētu koncepciju;

Plašāka mēroga programmas

65. atbalsta Komisijas priekšlikumu palielināt LIFE efektivitāti un samazināt administratīvās izmaksas, paredzot iespēju īstenot lielāka mēroga "integrētus LIFE projektus" vai "LIFE rīcības programmas", kas būtu jaunas LIFE projektu kategorijas. Šāda veida projektus varētu izmantot, lai risinātu ļoti daudzas problēmas, jo īpaši tādās jomās kā saldūdens resursu apsaimniekošana, daba un bioloģiskās daudzveidības saglabāšana, kā arī resursu ilgtspējīga izmantošana un atkritumu apsaimniekošana (¹⁵). Tomēr līdz šim īstenotie atsevišķie LIFE projekti būtu jāsauglabā, jo tie ļauj mazākām NVO, kas darbojas vietējā līmenī, ieinteresētajām personām un pašvaldībām kļūt par atbalsta saņēmējiem;

66. uzskata, ka integrētajos projektos varētu paredzēt iespēju atbalstīt kādu noteiktu tematu vai attiecīgā reģiona vai dalībvalsts teritorijas lielu daļu (piemēram, mitrāju atjaunošanas projektus upju baseinos, pasākumus apdraudēto sugu saglabāšanai to migrācijas maršrutos, dabas objektu apsaimniekošanas plānu izstrādi un īstenošanu visos vai līdzīgos Natura 2000 objektos attiecīgajā reģionā saskaņā ar Natura 2000 prioritārās rīcības pamatprogrammu);

67. ierosina, ka integrētajos projektos varētu būt iekļauta pamatstruktūra un vadlīnijas atsevišķu LIFE projektu un citu projektu izstrādei, tostarp plāns, kā apvienot citus ES, valsts, reģionālā, vietējā un privātā finansējuma veidus, lai finansētu ierosinātos pasākumus; šo projektu ietvaros varētu izveidot arī pastāvīgas darba grupas, kurās iesaistītas dažādu valstu komandas un kuru uzdevums būtu analizēt vidusposma un ilgtermiņa rezultātus, kas gūti jau īstenotajos LIFE projektos. Šādas grupas var veidot tīklus, izmantojot sanāksmes, konferences, tiešsaistes forumus un citus saziņas veidus;

68. aicina nodrošināt iespēju publiskajām iestādēm, NVO un ieinteresētajām personām, kuras darbojas reģionālā vai vietējā līmenī, kā arī minēto grupu partnerībām pretendēt uz atbalstu integrētu projektu īstenošanai. Minēto projektu ilgumam vajadzētu būt lielākam (piemēram, 5–10 gadi), un šajā laikposmā varētu izstrādāt un īstenot atsevišķus saistītus LIFE projektus;

69. atzīmē šādu integrēto projektu pievienoto vērtību un, jo īpaši, nozīmīgo lomu, kas tajos paredzēta reģionālajām pašvaldībām kā potenciālajiem galvenajiem atbalsta saņēmējiem; tās arī bieži vien ir kompetentās iestādes, kuras atbild par lauku attīstības finansējumu, struktūrfondu darbības programmām

un nākamajām Natura 2000 prioritārās rīcības pamatprogrammām. Turklāt šādi projekti ir efektīvs veids, kā veicināt papildināmību un maksimāli izmantot LIFE katalītisko vērtību: tie veido strukturētu saikni un projektu finansēšanas kanālus citiem ES fondiem, tādējādi veicinot to ieguldījumu vides jomā izvirzīto mērķu sasniegšanā. Tā varētu arī novērst ES struktūrfondu pašreizējo nepietiekamo izlietojumu bioloģiskās daudzveidības un vides jomā — problēmu, kurai RK jau ir pievērsusies iepriekšējos atzinumos (¹⁶);

Jaunās LIFE programmas teritoriālā dimensija

70. rosina jaunajā LIFE+ programmā ievērot, ka ar bioloģiskās daudzveidības aizsardzību saistītās problēmas ir aktuālas arī ārpus ES ārējām robežām. Tāpēc atsevišķos gadījumos varētu paredzēt iespēju noteiktus pasākumus īstenot ES tuvākajās kaimiņvalstīs;

Informēšanas, izplatīšanas un veicināšanas pasākumi

71. uzskata, ka LIFE+ termiņa vidusposma novērtējuma rezultāti ir apmierinoši; novērtējums liecina, ka publiskās iestādes un attīstības aģentūras bija vislielākā atbalsta saņēmēju grupa visās trīs LIFE+ sadaļās (42 % nozīmīgāko atbalsta saņēmēju 2007. un 2008. gadā, turklāt šie rādītāji pieaug līdz 51 % sadaļā "Daba un bioloģiskā daudzveidība") (¹⁷); uzsver, ka jāveicina VRP aktīva līdzdalība vides aizsardzībā un bioloģiskās daudzveidības saglabāšanā;

72. aicina uzlabot valstu īstenoto informēšanas politiku, lai sekmētu potenciālo dalībnieku informētību par LIFE+ programmas sniegtajām iespējām. Tāpēc, ievērojot subsidiaritātes principu un konkrēto dalībvalstu dabīgās atšķirības, būtu nepieciešama informācijas politikas decentralizācija, valstīs pilnveidojot informācijas centrus un atsevišķos gadījumos informācijas kampaņas par minēto programmu finansējot arī reģionālajā līmenī;

73. aicina nākamajā LIFE programmā paredzēt darbības dotācijas vietējo un reģionālo pašvaldību tīkliem, kas aktīvi darbojas LIFE popularizēšanā pašvaldību un reģionu vidū (¹⁸);

74. uzsver, ka arī jaunā LIFE programma ļauj atbalstīt komunikācijas un informācijas projektus un tajā īpaša uzmanība pievērsta izglītībai un tādu projektu sekmēšana, kuros iesaistītas vietējās un reģionālās pašvaldības un kuriem ir būtiska ietekme ES līmenī;

75. atzīmē: lai komunikācija sniegtu papildu pievienoto vērtību, programmā jāliek lielāks uzsvars uz mērķtiecīgiem un tādējādi efektīvākiem veidiem, kā īstenot komunikācijas pasākumus katrā LIFE projektā. Jo īpaši, šādām darbībām jābūt galvenokārt vērstām uz veikspējas palielināšanu un apmācību, kā arī galveno ieinteresēto personu iesaistīšanu, nevis tikai uz sabiedrības informēšanu ar bukletu vai plakātu palīdzību;

(¹⁴) CdR 164/2010 fin.

(¹⁵) Ziņojums "Assessment of Territorial Impacts of the EU Life+ instrument", skat. iepriekš.

(¹⁶) CdR 112/2010 fin.

(¹⁷) SEC(2010) 1120 final

(¹⁸) CEMR 02/2011.

76. atgādina, ka nevalstisko organizāciju īstenotās iniciatīvas, kas saistītas ar informēšanu par *LIFE+* programmu, līdz šim bija vērstas tikai uz Briselē esošo Eiropas NVO finansēšanu. 2007. gadā visā Eiropas Savienībā šādā veidā finansējumu piešķīra 30, 2008. gadā — 33 un 2009. gadā — 32 nevalstiskajām organizācijām. Lai arī lielāko daļu no tām veido savstarpēji saistītas struktūras, nav šaubu, ka tas ir nepietiekami. Tādēļ ir ļoti svarīgi sniegt lielāku atbalstu organizācijām, kuras darbojas dalībvalstīs, sevišķi vietējā līmenī, jo tieši tās parasti ir vislabāk informētas par vietējām vajadzībām;

77. iesaka: lai nodrošinātu NVO īstenoto informatīvo kampaņu patiesu efektivitāti, šīm organizācijām jābūt iespējai

pievērsties faktiskai darbībai vides aizsardzības un informēšanas jomā, nevis finansēšanas pieteikumiem un grāmatvedībai. Būtu arī lietderīgi, ja Komisija piekristu noslēgt ilgtermiņa vienošanās, kuru darbības termiņš būtu vismaz divi līdz trīs gadi;

78. apņemas arī turpmāk izplatīt informāciju par *LIFE+* programmas sniegtajām iespējām, veicināt vietējo pieteikumu iesniedzēju līdzdalību minētajā programmā, apkopot Eiropas VRP viedokļus un, pamatojoties uz praktisko pieredzi, sniegt Komisijai ieteikumus par programmas pilnveidošanu un ES iespēju izstrādāt papildinstrumentu dabas un bioloģiskās daudzveidības atbalstam paralēli jaunajai *LIFE* programmai.

Briselē, 2011. gada 1. jūlijā

*Reģionu komitejas
priekšsēdētāja*
Mercedes BRESSO

Reģionu komitejas atzinums “Paplašināšanās stratēģija un galvenie uzdevumi 2010.–2011. gadā”

(2011/C 259/11)

REĢIONU KOMITEJA

- uzsver, ka viena no Reģionu komitejas svarīgākajām politiskajām prioritātēm ir nodrošināt sekmīgu ES tālāko paplašināšanu;
- uzskata, ka vīzu režīma ar dažām Rietumbalkānu reģiona valstīm liberalizācija labi parāda to, cik daudz var sasniegt, ja vienlaikus ar stingriem nosacījumiem tiek piešķirtas arī konkrētas priekšrocības;
- norāda tomēr, ka vairumā valstu vēl pastāv daudzas problēmas, kuras — daļēji — tiek risinātas ļoti lēni un nesteidzīgi, un uzskata, ka ir vajadzīgas reformas, īpaši šādās jomās: valsts izveides principi; tiesiskums; pārvaldes spējas attīstīšana visos līmeņos, īpaši reģionālajā un vietējā līmenī; labāka pārvaldība; tiesu sistēmas reforma; cīņa pret korupciju un organizēto noziedzību visos valsts līmeņos;
- uzsver, ka kandidātvalstu centieni arī turpmāk jāatbalsta ar pirmspievienošanās instrumenta (*IPA*) līdzekļiem un Eiropas Investīciju bankas u.c. starptautisko finanšu institūciju aizdevumiem;
- pauž pārliecību, ka paplašināšanas process nebūs veiksmīgs, ja reģionālajā un vietējā līmenī trūks pietiekami sagatavotu un izglītotu politiķu un administratīvo darbinieku.

Ziņotājs	Franz SCHAUSBERGER kgs (AT/PPE), Zalcburgas federālās zemes delegāts Reģionu komitejā
Atsauces dokuments	Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam un Padomei "Paplašināšanās stratēģija un galvenie uzdevumi 2010.–2011. gadā" COM(2010) 660 galīgā redakcija

I. IETEIKUMI POLITIKAS JOMĀ

REĢIONU KOMITEJA

Paziņojuma nozīme vietējām un reģionālajām pašvaldībām un Reģionu Komitejā

1. uzsver, ka viena no Reģionu komitejas svarīgākajām politiskajām prioritātēm ir nodrošināt sekmīgu ES tālāko paplašināšanu;

2. īpaši uzsver, ka vietējām un reģionālajām pašvaldībām, ko pārstāv Reģionu komiteja, ir svarīga nozīme dialogā ar kandidātvalstīm un iespējamajām kandidātvalstīm — tajās visās ir ļoti atšķirīgi, vēstures un kultūras ietekmē veidojušies decentralizācijas modeļi;

3. norāda, ka reģionālajā un vietējā līmenī ir jāsteno decentralizēta informācijas un saziņas politika paplašināšanas jautājumos, un pauž gatavību atbalstīt reģionālās un vietējās pašvaldības šajā jomā, lai tās varētu sagatavoties turpmākajiem uzdevumiem un lai sekmētu to sadarbību ar partneriestādēm Eiropas līmenī;

4. īsteno ārējo attiecību stratēģiju, lai sekmētu politisko dialogu un ekonomisko un kultūras sadarbību starp kandidātvalstu, iespējamo kandidātvalstu un ES dalībvalstu vietējām un reģionālajām pašvaldībām;

5. iegulda ievērojamas pūles, lai, sekmējot tiešu sadarbību starp iestādēm un organizējot publiskus pasākumus, konferences un izveidojot darba grupas, uzlabotu vietējo un reģionālo pašvaldību veiktspēju tiesību, finanšu un pārvaldības jomā;

6. pateicas Eiropas Padomes Vietējo un reģionālo pašvaldību kongresam par viedokļa izteikšanu un informācijas sniegšanu, kā arī kandidātvalstu delegācijām, to pašvaldību apvienībām un dažādajām NVO par nozīmīgo ieguldījumu;

Vispārīgas piezīmes un norādes

7. atzinīgi vērtē to, ka — kā Komisija norāda paziņojumā — kopš pēdējo progresu ziņojumu pieņemšanas ES paplašināšanās process, neraugoties uz daudzām citām problēmām un finanšu un ekonomikas krīzi, ir guvis jaunu impulsu, un tādējādi ar Lisabonas līguma stāšanās spēkā ir nodrošināts, ka var saglabāt Eiropas integrācijas procesa dinamiku;

8. atzinīgi vērtē to, ka sekmīgi norit pievienošanās sarunas ar Horvātiju un 2010. gada jūlijā sāktas pievienošanās sarunas ar Islandi, un tāpēc sestā paplašināšanās kārtā vairs ilgi nebūs jāgaida;

9. uzsver tomēr, ka nākamo valstu pievienošanās ir pienācīgi jāsaprot, nodrošinot kritēriju konsekventu izpildi;

10. pauž pārliecību, ka pievienošanās process kandidātvalstīm sniedz vienreizēju iespēju veikt politiskas un ekonomiskas reformas, lai tās varētu sasniegt Eiropas standartus un pārvarēt finanšu un ekonomikas krīzi, kā arī īstenot stratēģijas "Eiropa 2020" reformu plānus;

11. norāda, ka kandidātvalstīs, īpaši Rietumbalkānu valstīs — daļēji arī reģionālā un vietējā līmenī — ir ļoti atšķirīgas politiskās un administratīvās struktūras un tradīcijas, šo valstu attīstības līmenis ir ļoti atšķirīgs, un šiem faktoriem paplašināšanas procesā ir jāvelta pietiekama uzmanība;

12. aicina īstenot īpašus pasākumus, lai Rietumbalkānu valstīs reģionālajā un vietējā līmenī stiprinātu MVU un tādējādi radītu darba vietas, lai savukārt mazinātu galvenokārt gados jaunu cilvēku vēlmi izceļot no maz attīstītiem nomaļiem reģioniem;

13. uzskata, ka vīzu režīma ar dažām Rietumbalkānu reģiona valstīm liberalizācija labi parāda to, cik daudz var sasniegt, ja vienlaikus ar stingriem nosacījumiem tiek piešķirtas arī konkrētas priekšrocības;

14. atzinīgi vērtē to, ka kopš pēdējā progresu ziņojuma vērojama daudz lielāka apņēmība atrisināt senus divpusējus strīdus un tajos iesaistītās puses ir varējušas sākt sarunas, jo kandidātvalstīs ir sākušas uzņemties lielāku atbildību par sadarbību reģionālajā līmenī;

15. norāda tomēr, ka vairumā valstu vēl pastāv daudzas problēmas, kuras — daļēji — tiek risinātas ļoti lēni un nesteidzīgi, un uzskata, ka ir vajadzīgas reformas, īpaši šādās jomās: valsts izveides principi; tiesiskums; pārvaldes spējas attīstīšana visos līmeņos, īpaši reģionālajā un vietējā līmenī; labāka pārvaldība; tiesu sistēmas reforma; cīņa pret korupciju un organizēto noziedzību visos valsts līmeņos;

16. uzsver, ka kandidātvalstu centieni arī turpmāk jāatbalsta ar pirmspievienošanās instrumenta (IPA) līdzekļiem un Eiropas Investīciju bankas u.c. starptautisko finanšu institūciju aizdevumiem;

17. norāda, ka vairumā Rietumbalkānu reģiona valstu un Turcijā jāīsteno konkrēti pasākumi, lai izskaustu jebkāda veida diskrimināciju un uzlabotu cilvēktiesību, īpaši sieviešu, bērnu un romu tiesību aizsardzību; attiecībā uz Turciju Komiteja uzskata, ka jāpanāk visu Kipras iedzīvotāju cilvēktiesību atjaunošana, nāvēssoda aizliegums un jāatdod Famagustas sektors tā likumīgajiem iedzīvotājiem saskaņā ar Apvienoto Nāciju Organizācijas Drošības padomes rezolūcijām un piemērojot Ankaras protokolu, kas ir ES izvirzīts nosacījums;

18. pauž pārliecību, ka paplašināšanas process nebūs veiksmīgs, ja reģionālajā un vietējā līmenī trūks pietiekami sagatavotu un izglītotu politiķu un administratīvo darbinieku;

19. aicina kandidātvalstis turpināt decentralizācijas un reģionalizācijas centienus; tas atvieglos arī nepieciešamo decentralizēto informācijas un saziņas politiku, kā arī pilsonisko un politisko dialogu starp Eiropas Savienību un kandidātvalstu iedzīvotājiem;

20. norāda, ka jāuzlabo vietējo un reģionālo iestāžu veikspēja tiesību, finanšu un administratīvajā jomā, un saskaņā ar subsidiaritātes principu pēc iespējas vairāk jomu jānodod reģionālo un vietējo pašvaldību kompetencē un jānodrošina to finansējums;

21. pauž gandarījumu, ka Eiropas makroreģionālās stratēģijas ir nozīmīgi instrumenti, kas, palielinot arī vietējo un reģionālo pašvaldību nozīmi, ļauj paātrināt integrācijas procesu, un uzskata, ka ES stratēģija Donavas reģionam, kā arī gaidāmā stratēģija Adrijas-Jonijas jūras makroreģionam paver jaunas iespējas reģionālajai sadarbībai, kā arī kandidātvalstīm;

22. pieņem zināšanai, ka Adrijas-Jonijas jūras reģiona iniciatīva, kas izveidota 2000. gadā, ir virzīta uz to, lai nodrošinātu mieru, drošību, attīstību un sadarbību ES un Rietumbalkānu teritorijā; norāda, ka Adrijas-Jonijas jūras reģiona padome ir apņēmusies sadarbībā ar valstu, reģionālajām un vietējām iestādēm un iesaistot Eiropas iestādes atbalstīt ES stratēģiju Adrijas-Jonijas jūras reģionam;

23. aicina attiecīgās dalībvalstis un Eiropas Komisiju izpētīt, kādu mijiedarbību un sinerģiju var izveidot starp dažādajām ES makroreģionālajām stratēģijām;

24. aicina Eiropas Savienību izskatīt iespējas, kā izmantot Rietumbalkānu un Vidusjūras reģionā izveidoto Eiropas teritoriālās sadarbības grupu (ETSG) potenciālu, lai Rietumbalkānu reģiona valstu un Turcijas vietējās un reģionālās pašvaldības pielāgotos *acquis communautaire*;

25. rosina, jo īpaši Rietumbalkānu reģiona valstis un Turciju, īstenot piemērotus pasākumus, lai reģionālajās un vietējās pārstavības struktūrās ievērojami palielinātu sieviešu skaitu;

26. iesaka Komisijai turpmākajos ziņojumos par paplašināšanās stratēģiju, ņemot vērā pašvaldību svarīgo nozīmi ES politikas īstenošanā, vairāk uzmanības veltīt reģionālās un vietējās pašpārvaldes stāvoklim un attīstības līmenim attiecīgajā valstī, tā kandidātvalstīm arī skaidrāk norādot uz nepieciešamajām reģionalizācijas un decentralizācijas reformām;

Ieteikumi katrai valstij

A) Kandidātvalstis

Horvātija

27. atzinīgi vērtē to, ka Horvātija 2010. un 2011. gadā ir guvusi labus panākumus pievienošanās sarunās ar ES un ka tās 2011. gada 30. jūnijā oficiāli varēja noslēgt. Tādējādi iespējams, ka Horvātija 2013. gada 1. jūlijā pievienosies ar ES kā 28 dalībvalsts;

28. uzskata tomēr, ka Horvātija tagad noteikti vairs nedrīkst kavēties un tai steidzami jācenšas panākt atbilstība 23. sadaļas kritērijiem, jo īpaši tādiem kā neierobežota sadarbība ar Starptautisko Kara noziegumu tribunālu bijušajai Dienvidslāvijai, mērķtiecīga korupcijas un organizētās noziedzības apkarošana augstākajos valsts pārvaldes līmeņos, tiesu sistēmas neatkarība un efektivitāte, cieņa pret mazākumtautībām un to aizsardzība, kā arī bēgļu repatriācija;

29. norāda, ka jāturpina reformēt valsts pārvalde, noteikti arī reģionālā un vietējā pārvalde, lai novērstu apgrūtinātās administratīvās procedūras un pārlikto politizāciju un visos pārvaldes līmeņos uzlabotu kompetenci un palielinātu efektivitāti, neatkarību un uzticamību;

30. aicina nekavējoties īstenot jauno likumu par vietējās reģionālās pašpārvaldes iestādēs strādājošo darbinieku atalgojumu un "Valsts vietējo un reģionālo pašvaldību ierēdņu un darbinieku tālākizglītības stratēģiju 2009.–2013. gadam", lai uzlabotu decentralizētu pakalpojumu sniegšanu iedzīvotājiem un izveidotu mūsdienīgu un efektīvu publisko pārvaldi;

31. aicina, neraugoties uz progresu reģionālajā politikā un struktūrfondu koordinācijā, īstenot papildu pasākumus, lai reģionālo un vietējo līmeni vairāk iesaistītu ES kohēzijas politikas īstenošanā, un, iesaistot izglītotus un labi sagatavotus pārvaldes darbiniekus un reģionālos un vietējos politiķus, reģioniem un pašvaldībām dot iespēju izstrādāt piemērotus projektus, lai saņemtu līdzekļus no ES fondiem; tādējādi varētu risināt ar Horvātijas reģionu attīstības atšķirībām saistītos jautājumus, sekmējot teritoriālo kohēziju;

32. iesaka īstenot decentralizācijas stratēģiju, tostarp, lai uzlabotu reģionālo un vietējo pašvaldību finansiālo stāvokli un reģionālā un vietējā līmeņa pārstāvjiem dotu iespēju piedalīties likumdošanas procesā; aicina īstenot 2010. gada jūnijā pieņemtās pamatnostādnes par funkciju decentralizāciju un administratīvo iedalījumu;

33. atzinīgi vērtē reģionu un vietējo pašvaldību īstenotās daudzās neatkarīgās iniciatīvas investoru piesaistīšanai, piemēram, centienus mazināt birokrātiju un sniegt atbalstu, tādējādi palielinot vietējo uzņēmumu un jaunu darbvietu skaitu, un pauž cerību, ka juridisko nenoteiktību saistībā ar īpašumu varēs novērst, izstrādājot jaunus tiesību aktus;

34. norāda, ka, pateicoties reģionālā un vietējā līmeņa pārrobežu sadarbībai, ir izdevies ievērojami uzlabot Horvātijas divpusējās attiecības ar citām kandidātvalstīm, piemēram, Serbiju, un kaimiņos esošajām ES dalībvalstīm, piemēram, Slovēniju;

35. aicina panākt lielāku progresu mazākumtautību tiesību, kultūras tiesību, mazākumtautību aizsardzības un bēgļu atgriešanās jomā, vairāk iesaistot reģionālo un vietējo pārvaldes iestāžu atbildīgos darbiniekus un reģionālā līmenī īpaši veicinot bēgļu atgriešanos, galvenokārt tajos reģionos, kas kopš piespiedu izceļošanas bijušās Dienvidslāvijas kara laikā vēl patlaban ir reti apdzīvoti, un šajā sakarā atzinīgi vērtē to, ka ciešāka kļuvusi sadarbība ar Serbiju un Apvienoto Nāciju Organizācijas Augsto komisāru bēgļu jautājumos;

Bijusī Dienvidslāvijas Maķedonijas Republika

36. ar gandarījumu secina, ka Bijusī Dienvidslāvijas Maķedonijas Republika turpina ievērot politiskos kritērijus un arī 2010. gadā ir panākusi progresu, tomēr norāda, ka jāturpina īstenot pasākumus un jāaņem īstenot reformas lielākajā daļā jomu, kas saistītas ar politiskajiem kritērijiem, piemēram, tiesu sistēmas neatkarība, valsts pārvaldes iestāžu reforma, kā arī vārda brīvība plašsaziņas līdzekļos. Komiteja turklāt uzskata: lai Bijusī Dienvidslāvijas Maķedonijas Republika tuvinātos Eiropas Savienībai, tai ir svarīgi uzturēt labas kaimiņattiecības, tostarp pārrobežu sadarbību vietējā un reģionālajā līmenī. Tas attiecas arī uz prasību ANO pārraudzībā panākt abpusēji pieņemamu risinājumu par valsts nosaukumu;

37. uzsver, ka jāveido aktīvāks dialogs etnisko kopienu attiecību jautājumos, un aicina par šo jomu atbildīgo parlamenta komiteju rīkot regulāras sanāksmes, lai sasniegtu Ohridas nolīguma mērķus;

38. atzinīgi vērtē to, ka turpināts īstenot vienu no Ohridas pamatnolīgumu pamatprincipiem, proti, decentralizāciju, un ministriju darba grupa decentralizācijas jautājumos ir rīkojusi

regulāras sanāksmes, un ir atjaunināta programma un rīcības plāns decentralizācijas īstenošanai 2008.–2010. gadā;

39. atzinīgi vērtē to, ka vēl citās vietējās pašvaldības ir uzsākušas finanšu decentralizācijas procesa pēdējo posmu; tas nozīmē, ka šajā posmā ir 77 no 85 pašvaldībām;

40. atzinīgi vērtē arī to, ka ir grozīts likums par vietējās pašpārvaldes finansēšanu un pievienotās vērtības nodokļa daļa, ko saņems pašvaldības, pieaugs no 3 % līdz 4,5 % (2013. gadā), kas tomēr vēl joprojām nav pietiekami, lai pašvaldības varētu apmierinoši pildīt tām uzticētos uzdevumus;

41. pozitīvi vērtē to, ka ir pabeigts izstrādāt stratēģiju par valsts zemes īpašumu nodošanu pašvaldību pārvaldībā no 2011. gada, un aicina to pēc iespējas ātrāk īstenot;

42. atzīmē — neskatoties uz to, ka vairākas pašvaldības ir uzlabojušas finanšu kontroli, ir neieciešamas papildu programmas veiktspējas uzlabošanai, lai uzlabotu pašvaldību veiktspēju nodokļu administrācijas, personāla attīstības un finanšu kontroles jomā, un pauž nožēlu, ka sistemātiski un efektīvi netiek īstenotas reformas, par ko vienojās Augstā komiteja publiskās pārvaldes jautājumos (kas rīko sanāksmes reizi mēnesī);

43. aicina iesaistot atbildīgās ministrijas, paātrināt decentralizāciju un uzlabot veiktspēju finanšu un budžeta politikas jomā vietējā līmenī, un pauž nožēlu, ka ministriju darba grupa, kuras kompetencē ir pašvaldību finansēšanas uzraudzība, ir rīkojusi tikai vienu sanākumi un, valdībai finansējot pašvaldību projektus, nav pietiekamas pārredzamības un koordinācijas, lai sekmētu līdzsvarotu reģionālo attīstību;

44. pauž nožēlu, ka ļoti ir aizkavējusies reģionālās attīstības darba programmu īstenošana, un ministrijās un pašvaldībās pastāvīgi trūkst tehnisku spēju sagatavot un īstenot projektus;

45. aicina noteikt taisnīgus kritērijus, kas regulētu valsts ieguldījumu fondu līdzekļu sadali pašvaldībām, lai nerastos iespaids, ka līdzekļu sadali nosaka politiskās partijas vai etniski apsvērumi, un varētu novērst mazākumtautību diskrimināciju;

46. uzsver, ka ar likumu pilnībā jānodrošina mazākumtautību tiesības visos līmeņos un jāuzlabo etnisko kopienu, īpaši romu, integrācija, un aicina valdību ratificēt Eiropas Reģionālo vai mazākumtautību valodu hartu un stiprināt etnisko attiecību komiteju statusu;

47. atzīmē, ka ar likumu par vietējo pašpārvaldi būtiskas jomas nodotas pašvaldību kompetencē, taču minētā likuma darbību ierobežo citas tiesību normas un tā īstenošanai netiek piešķirti pietiekami līdzekļi;

Islande

48. atzinīgi vērtē to, ka Eiropadome 2010. gada jūnijā pieņēma lēmumu sākt pievienošanās sarunas ar Islandi, un ar gandarījumu secina, ka Islande atbilst politiskajiem kritērijiem, proti, tajā ir funkcionējoša parlamentāra demokrātija ar spēcīgām institūcijām, stabilu konstitucionālo un tiesību sistēmu, stabilu tiesu sistēmu un efektīvu publisko pārvaldi;

49. atzinīgi vērtē to, ka Islandē efektīvi darbojas vietējā līmeņa pašpārvaldes iestādes, taču saskaņā ar subsidiaritātes principu iesaka turpināt decentralizācijas procesu un deleģēt lielāku atbildību vietējām pašvaldībām;

50. uzskata, ka, īstenojot ar ES fondu atbalstu izstrādātus projektus reģionālās attīstības veicināšanai, iespējams apturēt iedzīvotāju skaita samazināšanos attālākajās mazajās pašvaldībās un izvairīties no iedzīvotāju koncentrācijas dažās pašvaldībās;

51. atzinīgi vērtē to, ka iestāšanās sarunu grupā ir iekļautas darba grupas reģionālās politikas jautājumos, un iesaka cieši iesaistīt vietējā līmeņa pārstāvjus;

52. atgādina, ka saskaņā ar ES līgumiem ikvienam ES pilsonim ir tiesības balsot un tiesības kandidēt pašvaldību vēlēšanās dalībvalstī, kurā viņš dzīvo, ar tādiem pašiem nosacījumiem kā attiecīgās valsts pilsoņiem (Pamattiesību hartas 40. pants) un aicina Islandi, lai tā tiesības piedalīties vietējo pašvaldību vēlēšanās saskaņotu ar šiem noteikumiem;

53. atzīmē, ka Islandes iedzīvotāji un dažādās politiskās grupas izrāda ievērojamu skepsi un/vai pretestību attiecībā uz pievienošanās ES un vēl ir jāvelta ievērojamas pūles, lai Islandes iedzīvotājiem sniegtu vispusīgu informāciju par ietekmi, kādu radīs dalība Eiropas Savienībā, un iesaka šajā procesā aktīvi iesaistīt vietējo pārvaldes līmeni;

54. iesaka, īstenojot atbilstošus likumdošanas pasākumus, saskaņā ar subsidiaritātes principu nodrošināt skaidru kompetences sadali starp centrālo valdību un vietējām pašvaldībām un izveidot tiesisku instrumentu, kas vietējām iestādēm dod iespēju apstrīdēt lēmumus, ja tie ir pretrunā vietējās pašpārvaldes principiem;

55. uzskata: tā kā 26 no 76 Islandes pašvaldībām ir mazāk nekā 500 iedzīvotāju un pašvaldības — dažkārt — tomēr atrodas tālu viena no otras, to skaita tālāka samazināšana būtu cēlonis tam, ka iedzīvotājiem būtu jāmēro tāls ceļš līdz pašvaldību iestādēm un pārstāvības struktūrām, un tādēļ iesaka intensīvi sekmēt sadarbību starp mazajām pašvaldībām, lai nodrošinātu to pastāvēšanu un tās varētu izstrādāt un īstenot kopējus projektus, ko atbalsta ES;

Turcija

56. pauž cerību, ka pašreizējo konstitūciju, ko izstrādāja 1980. gadā pēc *coup d'état*, aizstās ar pilsonisku konstitūciju,

kas izstrādāta, pamatojoties uz plašām konsultācijām ar dažādām sabiedrības grupām un līmeņiem, tostarp vietējo/reģionālo līmeni, kā arī visām etniskajām minoritātēm un reliģiskajām kopienām. Tāpēc atzinīgi vērtē konstitucionālās reformas paketes pieņemšanu un ar to saistītos demokratizācijas un liberalizācijas centienus un pauž cerību, ka tā palīdzēs uzlabot politisko klimatu, kā arī palielinās politisko partiju un politisko institūciju gatavību dialogam un kompromisam. Tāpēc aicina ātri īstenot konstitucionālo reformu un panākt, ka to plaši atbalsta politiskās partijas un pilsoniskā sabiedrība;

57. atzinīgi vērtē sāktās reformas un vēlmi īstenot citas reformas, kurām vajadzētu pozitīvi ietekmēt reģionālo un vietējo pārvaldes līmeni;

58. aicina Turcijas valdību, neskatoties uz atzinīgi vērtējamiem sasniegumiem turpmāk minētajās jomās, turpināt centienus, lai nodrošinātu reliģijas brīvību, sieviešu tiesības, un tādas pamattiesības kā vārda brīvība un preses brīvība; aicina Turciju palielināt centienus un vajadzības gadījumā pieņemt jaunus tiesību aktus, lai reliģiskajām kopienām, kas nav islāmticīgas, nodrošinātu savu tiesību brīvu īstenošanu un lai tās varētu darboties bez ierobežojumiem;

59. ar gandarījumu secina, ka ir panākts progress reģionālās politikas jomā un struktūrpolitikas instrumentu koordinēšanā un vietējā līmeņa dalībnieki ir bijuši ciešāk iesaistīti sagatavošanā, taču norāda, ka jāuzlabo to iestāžu darbība, kas valsts līmenī nodarbojas ar šiem jautājumiem, lai labāk varētu izmantot līdzekļus un Turcija visos līmeņos labi sagatavotos struktūrfondu izmantošanai;

60. pauž pārliecību, ka līdz šim neatrisinātajā kurdju jautājumā, kas ir aktuāls valsts austrumu un dienvidaustrumu reģionos, var sniegt ieguldījumu, stiprinot reģionālo un vietējo pašpārvaldi, un iesaka Turcijas iestādēm turpināt pūliņus, lai stiprinātu vietējo un reģionālo pašpārvaldi, īstenojot ilgtermiņa decentralizācijas stratēģiju; un rosina Turcijas iestādes piešķirt vairāk līdzekļu vietējai pašpārvaldei;

61. iesaka analizēt, cik lietderīgi būtu izmantot pastāvošo paraugpraksi un labus piemērus par reģionālajām/federālajām varas sadales struktūrām Eiropas Savienībā un piemērot subsidiaritātes un decentralizācijas principu, lai rastu problēmu risinājumus;

62. aicina Turciju pašreiz notiekošajās sarunās izrādīt vēlmi rast risinājumu Kīpras jautājumā un īstenot ANO Drošības padomes rezolūcijas attiecībā uz Kipru;

63. pauž nožēlu, ka nav pietiekami īstenots Asociācijas nolīguma otrais papildprotokols (t. s. Ankaras protokols), ar kuru 1996. gadā nodibinātā muitas savienība ar Turciju tiek paplašināta, tajā iekļaujot desmit jaunās dalībvalstis, tostarp Kīpras Republiku;

64. atbalsta 2010. gadā uzsāktos Eiropas Komisijas centienus izveidot projektu partnerības starp ES dalībvalstu un Turcijas pašvaldībām, lai atbalstītu Turcijas pašvaldību pūliņus nodrošināt attīstību, izaugsmi un uzlabojumus šādās jomās: atkritumu apsaimniekošana, vides aizsardzība, transports un satiksme, sociālie pakalpojumi, enerģija, tūrisms vai kultūra;

65. atzinīgi vērtētu to, ja pašvaldības un provinces varētu sākt sadarbību ar citu valstu reģioniem un pašvaldībām bez Iekšlietu padomes iepriekšējas atļaujas, un rosina ES valstu reģionālās un vietējās iestādes pastiprināt sadarbību ar Turcijas reģioniem un pašvaldībām;

66. norāda, ka reģionālais un vietējais līmenis savlaicīgi jāiesaista pievienošanās procesā, jo daudzus ES tiesību aktus jāīsteno vietējā un reģionālajā līmenī, un tāpēc uzskata, ka ir īpaši svarīgi uzlabot administratīvo spēju vietējā un reģionālajā līmenī;

67. pauž gatavību kopīgi ar Turcijas reģionālā un vietējā līmeņa pārstāvjiem izveidot padomdevēju komiteju, lai vairāk atbalstītu decentralizāciju Turcijā un sniegtu konkrētu ieguldījumu institūciju izveidē un administratīvās spējas uzlabošanā reģionālajā un vietējā līmenī;

68. iesaka pakāpeniski samazināt gubernatoru ietekmi uz reģionālās pašpārvaldes darbu;

69. aicina izveidot tiesisku struktūru, lai nodrošinātu, ka obligāti jāapspriežas ar reģionālajām un vietējām pašvaldībām, ja tiek ietekmētas to intereses un kompetence;

70. norāda, ka Turcijā vēl joprojām ir lielas reģionālas atšķirības un tāpēc jārisina daudzi problēmas reģionālās politikas un struktūru attīstības jomā, lai šīs atšķirības pakāpeniski samazinātu, un tāpēc aicina izstrādāt visaptverošu stratēģiju, lai mazinātu attīstības līmeņa atšķirības starp lauku un pilsētu teritorijām;

71. iesaka saistībā ar *acquis communautaire* pēc iespējas drīzāk atvērt sarunu 22. sadaļu "Reģionālā politika un struktūrpolitikas instrumentu koordinācija";

72. iesaka pēc iespējas ātrāk pieņemt likumu par provinču un pašvaldību finansējumu, lai pašvaldībām pietiktu līdzekļi tām uzticēto pienākumu un uzdevumu izpildei;

73. norāda uz Turcijas kā reģionālā dalībnieka svarīgo lomu saistībā ar ES Melnās jūras reģiona stratēģiju un iesaka Turcijai cieši iesaistīties šajā iniciatīvā, iesaistot reģionus, kas atrodas tieši pie Melnās jūras;

B) Potenciālās Kandidātvalstis

Albānija

74. atzinīgi vērtē Albānijas centienus panākt atbilstību ES politiskajiem kritērijiem, it sevišķi, īstenojot Stabilizācijas un asociācijas nolīguma nosacījumus;

75. atzīmē, ka reģionālās politikas jomā Albānijai vēl jāīsteno svarīgi pasākumi, lai panāktu atbilstību Eiropas standartiem; šai sakarā jo īpaši pieminams NUTS-2 atbilstošu teritoriālo vienību trūkums un nepieciešamība izstrādāt vienotus saskaņotus tiesību aktus reģionālās attīstības projektu īstenošanai;

76. pauž nožēlu par to, ka vēl aizvien nav izstrādāti atbilstoši noteikumi par vietējo pašvaldību finanšu pārvaldību, īpaši attiecībā uz iespēju palielināt finanšu resursus un ierobežotajām izdevumu iespējām, un ļoti lēni tiek īstenoti pasākumi, lai nodrošinātu decentralizāciju un pārvaldes autonomiju, un tādēļ kavējas kompetences nodošana vietējam līmenim;

77. norāda, ka visos līmeņos personāls vēl nav pietiekami apmācīts, lai efektīvi varētu īstenot ES programmas;

78. uzsver, ka jāstiprina Albānijas demokrātijas sistēma, īpaši politiskās institūcijas un partiju savstarpējais dialogs, lai valstī politiskā situācija kļūtu stabilāka un valdība varētu efektīvāk nodrošināt pārvaldību, jo bez tā nevar īstenot nepieciešamās reformas, un šajā sakarā norāda, ka obligāts nosacījums ir opozīcijas līdzdalība parlamenta darbā;

79. aicina ieviest tiešu vēlēšanu sistēmu reģionu padomju ievēlēšanai un izstrādāt jaunu likumu par vietējo pašpārvaldi;

80. norāda — lai stiprinātu vietējo un reģionālo līmeni, jāreformē prefektu loma ar mērķi ierobežot viņiem piešķirtās kontroles tiesības un skaidri definēt viņu kompetenci reģionālo padomju darbā;

81. uzsver, ka jāpieņem Eiropas Drošības un sadarbības organizācijas (EDSO) ieteiktā vēlēšanu tiesību reforma, lai vēlēšanas visos līmeņos varētu notikt atbilstoši Eiropas un starptautiskajiem standartiem, un norāda, ka ir iepazinies ar EDSO un Eiropas Padomes Vietējo un reģionālo pašvaldību kongresa ziņojumu, kurā norādīts, ka 2011. gada 8. maijā notikušās pašvaldību vēlēšanas noritēja pārredzami, taisnīgi un mierīgi, un īpaši rosina izstrādāt skaidrus noteikumus attiecībā uz nodoto biļetenu derīgumu, kā arī pauž cerību, ka politiskās partijas atgriezīsies pie atbilstošas politiskās darbības;

82. norāda uz nesenantiem vardarbīgajiem konfliktiem un pauž cerību, ka Albānija steidzami īsteno visus nepieciešamos pasākumus, lai valsts, reģionālajā un vietējā līmenī nodrošinātu politisko stabilitāti;

83. uzsver, ka visos sarunu ar ES posmos steidzami jāiesaista pašvaldību pārstāvji;

Bosnija un Hercegovina

84. pauž nožēlu par to, ka arī 2010. gadā Bosnija un Hercegovina reformu īstenošanā ir guvusi tikai nelielus panākumus un, neraugoties uz Eiropas Cilvēktiesību tiesas spriedumu, nav novērsusi pretrunas starp valsts konstitūciju un Eiropas Cilvēktiesību konvenciju;

85. tāpēc mudina steidzami pārstrādāt konstitūciju un uzlabot valsts iestāžu efektivitāti un darbību, lai valsts varētu pārņemt, īstenot un piemērot ES tiesību aktus un noteikumus;

86. uzskata — nav pieņemami, ka Bosnijas un Hercegovinas konstitūcijā vēl joprojām ir paredzēts, ka pilsoņi, kas nepārstāv nevienu no trim etniskajām grupām (bosnijieši, horvāti, serbi), nevar kandidēt uz prezidenta amatu un valsts parlamenta deputāta vietu, un īpaši norāda uz Eiropas Cilvēktiesību tiesas nolēmumu, ka šie noteikumi ir pretrunā vispārējiem cilvēktiesību principiem;

87. uzskata — ir svarīgi, ka ministru padome 2010. gada martā pieņēma rīcības plānu Eiropas Cilvēktiesību tiesas nolēmuma īstenošanai un izveidoja darba grupu, tomēr pauž nožēlu, ka šī darba grupa līdz šim vēl nav panākusi vienošanos;

88. pauž nožēlu, ka arī pēdējās vēlēšanās 2010. gadā atkal bija vērojami etniski un ar dzīvesvietu saistīti vēlēšanu tiesību ierobežojumi, kas ir pretrunā demokrātijas pamatprincipiem un vienlīdzības un nediskriminācijas tiesībām;

89. pauž nožēlu par to, ka vēl joprojām nav izpildīti priekšnoteikumi Augstā pārstāvja biroja aizvēršanai, piemēram, īpašuma sadale starp valsts un vietējo pārvaldības līmeni, un par to, ka izpildvaras un likumdošanas iestāžu darbs valsts līmenī vēl joprojām gandrīz pilnībā notiek atbilstoši etniskajai piederībai un ir ļoti vāji koordinēti;

90. pauž nožēlu par to, ka Bosnija un Hercegovina ir vienīgā valsts, kas nepiedalās 2011. gada tautas skaitīšanā, jo līdz šim vēl nav pieņemts atbilstošs likums;

91. secina, ka tiesu sistēmas jomā ir zināmi sasniegumi, tomēr federālo vienību un kantonu līmenī vēl ir jāpanāk uzlabojumi;

92. pauž nožēlu, ka cīņā ar korupciju gūti tikai nelieli panākumi, korupcijas gadījumu tiesvedība virzās uz priekšu lēni un tikai nedaudzos augsta līmeņa korupcijas gadījumos ir bijis

ierosināts tiesas process, un tas izskaidrojams arī ar tiesību aktu nepietiekamu īstenošanu un nepietiekamu koordināciju starp dažādām struktūrām;

93. atzinīgi vērtē to, ka ir samazinājies pēc etniskās piederības veidoto skolu skaits un vairumā skolu ir ieviests vienots 9 gadu apmācības cikls, tomēr kritiski vērtē to, ka skolās vēl joprojām pastāv etniskā dalīšana;

94. pauž nožēlu, ka Bosnija un Hercegovina, lai arī saņem IPA finansiālo atbalstu, līdz šim nav spējusi pietiekami attīstīt nepieciešamās struktūras ES fondu decentralizētai pārvaldībai;

95. norāda uz Bosnijas un Hercegovinas federācijā pastāvošajām īpašajām problēmām, proti, struktūru, kantonu un pašvaldību kompetence pārklājas, jo līdz šim nav saskaņota likumdošana dažādos līmeņos;

96. noraida galvenokārt *Republika Srpska* atkārtotos centienus apšaubīt valsts teritoriālo vienotību, tās institūcijas un kompetenci, ļoti kritiski vērtē *Republika Srpska* nesenos mēģinājumus, rīkojot referendumu, apšaubīt Augstā pārstāvja un valsts tiesu leģitimitāti, un uzskata, ka Bosnijā un Hercegovinā jāstiprina visas valsts kompetence noteiktās jomās un jāizveido vienota ekonomiskā telpa, un aicina šajā procesā iesaistīties teritoriālo vienību un kantonu līmeņa politiķus saskaņā ar pagaidu nolikumu;

97. atzīmē, ka vietējās pašpārvaldes resursi pašreiz ir ļoti ierobežoti, nav pietiekami atrisināts jautājums par publisko īpašumu un steidzami jāreformē etniskie kritēriji, kas regulē politisko tiesību īstenošanu reģionālajā un vietējā līmenī;

98. uzskata, ka visos līmeņos steidzami nepieciešama reforma publiskā īpašuma jautājumos;

99. rosina atbildīgās personas visos valsts līmeņos sekmēt ciešāku pārrobežu sadarbību ar kaimiņvalstīm;

Serbija

100. ar gandarījumu secina, ka Serbija ir turpinājusi īstenot politiskās reformas un sasniegusi ievērojamu progresu Stabilizācijas un asociācijas nolīgumā noteikto prasību izpildē; norāda tomēr, ka centieni ir jāturpina;

101. ar gandarījumu secina, ka Serbija arī spērusi svarīgus soļus samierināšanās virzienā visā Rietumbalkānu reģionā un turpina konstruktīvi sadarboties ar Starptautisko Kriminālo tribunālu bijušajai Dienvidslāvijai;

102. īpaši atzinīgi vērtē tiešu sarunu starp Serbiju un Kosovu uzsākšanu un to, ka jau ir notikusi neliela tuvināšanās, un rosina abas puses šīs sarunas konstruktīvi turpināt;

103. atzinīgi vērtē to, ka ar 2010. gada 1. janvāri Vojvodinas autonomā province ir ieguvusi jaunu statusu, tomēr aicina Serbijas valdību steidzami īstenot dažus ar jauno statusu saistītos, bet vēl neizpildītos nosacījumus, piemēram, par valsts īpašuma nodošanu Vojvodinas provincei;

104. īpaši atzinīgi vērtē 2010. gadā pastiprinātos centienus un iniciatīvas, lai decentralizētu pārvaldību Serbijā;

105. iesaka Serbijas komitejās, kas ved sarunas ar ES, iekļaut Vojvodinas autonomās provinces un Serbijas pilsētu un pašvaldību asociācijas pārstāvjus;

106. aicina izstrādāt noteikumus, lai nodrošinātu, ka valsts valdībai obligāti jāapspriežas ar reģionālajām un vietējām pašvaldībām, ja tiek ietekmētas to intereses un kompetence;

107. iesaka ar likumu radīt priekšnoteikumus un stimulus pašvaldību savstarpējās sadarbības sekmēšanai, lai palielinātu publisko iestāžu darbības efektivitāti un taupīgāk rīkotos ar pieejamajiem resursiem;

108. atzīmē, ka Serbijā vēl joprojām ir pārlietu daudz bēgļu, kuru liktenis nav skaidrs, un galvenokārt ir jāsteno vērienīgi pasākumi pašvaldību līmenī;

Melnkalne

109. atzinīgi vērtē to, ka Melnkalne ir guvusi labus panākumus gan politisko kritēriju, gan Stabilizācijas un asociācijas nolīguma nosacījumu izpildē, taču norāda, ka šie centieni ir jāturpina;

110. uzsver, ka vietējā līmeņa pārvaldes iestāžu darbībai jābūt pārredzamai un uzticamai un jāturpina kompetenču un finanšu resursu decentralizācija;

111. aicina pieņemt likumu par reģionālajām organizācijām un papildināt likumu par pašvaldību finansēm;

112. uzskata, ka jāuzlabo valdības sadarbība ar mazākumtautību padomēm, lai garantētu mazākumtautību pārstāvību valsts pārvaldē, valsts organizācijās un vietējā līmeņa pašpārvaldes iestādēs;

113. aicina Melnkalni tālāk attīstīt administratīvo spēju visās jomās, īpaši vietējā līmenī, un paaugstināt publiskā dienesta darbinieku profesionalitāti un depolitizēt publisko pārvaldi;

Kosova

114. ar gandarījumu secina, ka decentralizācijas procesā Kosovā noteikti ir panākts progress, ir pastiprināta sadarbība ar Eiropas Savienības tiesiskuma misiju (EULEX) un ir gūti arī zināmi panākumi Eiropas programmas un reformu politikas īstenošanā;

115. uzskata, ka precīzi un ātri jānoskaidro jautājums par Eiropas Padomes Parlamentārās asamblejas Rezolūcijā (kuras pamatā ir Marty kga ziņojums) izteiktajām apsūdzībām Kosovos Augstajiem pārstāvjiem;

116. ar bažām secina, ka lielā mērā vērojams dialoga trūkums un starp etniskajām kopienām nenotiek samierināšanās process, kā arī netiek nodrošināta pietiekama mazākumtautību, īpaši Kosovos serbu, integrācija;

117. pauž īpašu satraukumu par pēdējās vēlēšanās novērotajiem pārkāpumiem, nelikumīgajām darbībām un krāpšanu vēlēšanu laikā, kas atkārtojās arī papildvēlēšanās, kuras bija jāriko minēto pārkāpumu dēļ, un ar nožēlu secina, kas tas skaidri liecina par demokrātijas trūkumu valstī;

118. rosina Kosovos turpināt un pabeigt decentralizācijas procesu un vietējo pašvaldību reformu; atzinīgi vērtē Vietējās pašpārvaldes lietu ministrijā izveidoto darba grupu, kas īpaši paredzēta darbam ar Kosovos ziemeļdaļu, un norāda, ka decentralizācijas procesu iespējams pabeigt tikai ar vietējo iedzīvotāju līdzdalību;

119. pauž bažas par to, ka Kosovos ziemeļos esošajā Mitrovicas apgabalā sakarā ar vēlēšanām atkārtoti ir bijuši vardarbīgi starpgadījumi un līdz šim nav izdevies panākt šā reģiona iedzīvotāju samierināšanu.

Briselē, 2011. gada 1. jūlijā

Reģionu komitejas
priekšsēdētāja

Mercedes BRESSO

Reģionu komitejas atzinums “ES iekšējās drošības stratēģija”

(2011/C 259/12)

REĢIONU KOMITEJA

- cer, ka ES līmeņa stratēģijai salīdzinājumā ar līdzīgām dalībvalstu iniciatīvām būs konkrēta pievienotā vērtība, ņemot vērā šīs apkarojamās parādības arvien plašāku pārrobežu dimensiju;
- uzsver, ka paredzēto pasākumu īstenošanas posmā iekšējās drošības un iedzīvotāju drošības, un jo sevišķi privātās dzīves aizsardzības prasībām noteikti jāiet kopsolī ar prasību ievērot pamattiesības;
- ierosina, lai ES veicinātu arī iespēju reģionālajā līmenī veidot vienotas līgumslēdzējas struktūras, lai attiecīgajā teritorijā saskaņotu iepirkuma konkursa procedūras un tādējādi samazinātu to publisko struktūru skaitu, kurām ir pilnvaras rīkot iepirkuma konkursus saistībā ar būvdarbu, pakalpojumu un preču publiskā iepirkuma līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanu;
- atbalsta Komisijas ieceri tuvākajā laikā iesniegt tiesību akta priekšlikumu, ar kuru nostiprina ES tiesisko regulējumu konfiskācijas jomā, un iesaka izskatāmā tiesību akta priekšlikumā līdztekus citiem iespējamajiem risinājumiem prioritāri noteikt, ka vietējā administratīvā teritorija, kurā atrodas konfiscētie līdzekļi, ir attiecīgo īpašumtiesību pārņēmējs;
- atzinīgi vērtē paredzēto partnerību ar Reģionu komiteju, lai (jau šogad) izveidotu “ES radikalizēšanās apzināšanas tīklu”;
- pauž vēlmi piedalīties iekšlietu un drošības jomas finanšu instrumentu laikposmam pēc 2013. gada pārskatīšanā, kā arī aktīvi sadarboties iespējamo finansēšanas instrumentu ieviešanā.

Ziņotājs	Giuseppe VARACALLI kgs (IT/ALDE), Džeračes (<i>Gerace</i>) pilsētas mērs (Redžo di Kalabrijas province)
Atsauces dokuments	Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam un Padomei "ES iekšējās drošības stratēģija darbībā – pieci soļi pretim drošākai Eiropai" COM(2010) 673 galīgā redakcija

I. IETEIKUMI POLITIKAS JOMĀ

REĢIONU KOMITEJA

Vispārīgas piezīmes

- atzīmē, ka Komisijas paziņojumā Eiropas Parlamentam un Padomei "ES iekšējās drošības stratēģija darbībā" (¹), kas pieņemts saistībā ar 2009. gada Stokholmas programmu un piecgadu darba programmu tieslietu un iekšlietu jomā, ietverta iekšējās drošības vispārēja stratēģija un noteikta faktiskā darba kārtība četriem gadiem;
- uzskata, ka Eiropas iekšējās drošības stratēģijas izstrāde un īstenošana ir uzdevums, kas Eiropas iestādēm, dalībvalstīm, vietējām un reģionālajām pašvaldībām un pilsoniskajai sabiedrībai jārisina kopīgi, neraugoties uz to funkciju un kompetences jomu daudzveidību;
- norāda, ka Komisijas iniciatīva ir izstrādāta vēsturiskā brīdī, kad ir svarīgi nodrošināt Eiropas Savienības iestāžu pilnvaru līdzsvarotību, it īpaši, ņemot vērā ar Lisabonas līgumu nostiprinātās Eiropas Parlamenta pilnvaras, kā rezultātā tagad ir skaidrāk definēti dažādu iestāžu pienākumi iekšējās drošības jomā;
- kopumā ļoti pozitīvi vērtē paziņojuma vispārējo struktūru, kas ietver daudzo Eiropas iekšējās drošības problēmjaudājumu sīku un precīzu analīzi un vienlaikus atbilst prasībai, ka šāda veida dokumentam ir jābūt ļoti konkrētam;
- tomēr uzsver, ka, pateicoties vietējo un reģionālo pašvaldību konkrētai darbībai, iedzīvotājiem principā ir nodrošināts augsts drošības līmenis. Šo augsto drošības standartu jāturpina pilnveidot, ievērojot noteiktās pamattiesības un tiesiskuma nodrošinātās garantijas. Šajā sakarā īpaši svarīga ir privātās dzīves aizsardzība. Eiropas Savienībai šīs prasības jāievēro arī slēdzot nolīgumus ar trešām valstīm, jo tajos paredzēti īstenošanas pasākumi;
- norāda, ka piecus stratēģiskos mērķus, kas definēti, izmantojot objektīvi lietderīgu un pieņemamu metodoloģiju, papildina ar tiem saistītas konkrētas un izvērtējamas darbības, kuru skaits ir stingri ierobežots, un tāpēc tās ir vieglāk īstenojamas;
- apstiprina jau agrāk pieņemtajos atzinumos izteikto apņemšanos sekmēt visu institucionālo līmeņu saskaņotu pieeju šim jautājumam, sākot ar reģionālajām un vietējām pašvaldībām, kuras vistiešāk saskaras ar drošības problēmām attiecīgajā teritorijā;
- īpaši norāda, ka drošības problēmas analīzē jāņem vērā starptautiskā dimensija, jo pēdējos gados daudziem drošības apdraudējumiem raksturīgs pārrobežu aspekts;
- tādēļ uzsver, ka atsevišķu valstu drošības problēmas ir cieši saistītas ar Eiropas iekšējās drošības politiku, kas, respektējot valstu prerogatīvas, koordinē darbības, kuru īstenošanai pārvalstiska pieeju ir efektīvāka un piemērotāka;
- tādēļ cer, ka ES līmeņa stratēģijai salīdzinājumā ar līdzīgām atsevišķu dalībvalstu iniciatīvām būs konkrēta pievienotā vērtība, ņemot vērā apkarojamās parādības arvien plašāko pārrobežu dimensiju;
- norāda, ka līdztekus nepieciešamajiem pārvalstiskajiem pasākumiem lielāka nozīme jāpiešķir arī vietējā līmeņa pasākumiem, kas saskaņoti ar reģionālajām un vietējām pašvaldībām, jo tās pārstāv kopienas, kuras vistiešāk saskaras ar noziedzīgām darbībām;
- tomēr precīzē, ka pirms sākt jebkādu darbību saistībā ar stratēģijā iekļautajām konkrētajām iniciatīvām ir jāizvērtē spēkā esošais tiesiskais regulējums un sadarbībā ar Reģionu komiteju un valstu un reģionālajiem parlamentiem jāizvērtē atbilstība subsidiaritātes principam;
- kopumā pozitīvi vērtējot vispārējo stratēģiju, norāda, ka pagaidām to nepapildina paredzēto pasākumu vispārīgs ietekmes novērtējums; tāpēc ir jāparedz šāds novērtējums, iekļaujot tajā arī apspriešanos ar reģionālajām un vietējām pašvaldībām; Reģionu komiteja ir gatava sadarboties apspriešanās sagatavošanas posmā;

(¹) COM(2010) 673 galīgā redakcija.

14. norāda, ka paredzēto pasākumu īstenošanas posmā iekšējās drošības un iedzīvotāju drošības, jo sevišķi privātās dzīves aizsardzības prasībām noteikti jāiet kopšoli ar prasību ievērot pamattiesības un nostiprināt aizdomās turamo/apsūdzēto personu procesuālās tiesības, lai nodrošinātu tiesības uz taisnīgu tiesu, ņemot vērā arī Eiropas Savienības Pamattiesību hartas spēkā stāšanos un gaidāmo ES pievienošanās Eiropas Cilvēktiesību konvencijai, ar kuru saskaņā Eiropas Cilvēktiesību tiesas Strasbūrā judikatūra tiks attiecināta arī uz ES iestādēm;

15. tāpēc uzsver gatavību turpināt sadarbību ar Eiropas Savienības Pamattiesību aģentūru, lai nodrošinātu labāku pamattiesību aizsardzību un, it sevišķi, lai palīdzētu reģionālajām un vietējām pašvaldībām pildīt grūto uzdevumu — stratēģijas īstenošanā atrast pareizo līdzsvaru starp drošības palielināšanu, privātās dzīves aizsardzību un individuālo un kolektīvo pamattiesību ievērošanu;

16. ļoti atturīgi vērtē īpašo nozīmi, kas Komisijas paziņojumā piešķirta “saliedētai ES drošības nozarei”. Daudz svarīgāk ir uzsvērt, ka vienīgi valstij ir leģitīms spēka pielietošanas monopols. Izmantojot efektīvu pilnvarošanas un uzraudzības publisku sistēmu, pastāvīgi jānodrošina, ka tiek ievērotas tiesību normas, kas reglamentē privāto uzņēmumu darbību drošības jomā, kā arī iedzīvotāju pamattiesību ievērošana. Turklāt nedrīkst pieļaut privātā sektora izmantošanu, lai apietu tiesiskuma principus;

17. uzsver, ka paziņojumā ietvertie mērķi un darbības, kas kopumā skar reģionālo un vietējo pašvaldību vispārīgās intereses, tomēr tiešāk attiecas uz dažiem konkrētiem aspektiem;

Administratīvā pieeja

18. uzskata, ka 1. mērķa 2. darbība (ekonomikas aizsardzība pret noziedznieku iefiltrēšanos) īpaši attiecas uz vietējo un reģionālo pašvaldību veiktajiem pasākumiem. Šajā darbībā vēl lielāka nozīme ir politikai, kā arī finansējot “valsts pārvaldes un regulējošās struktūras, kas atbildīgas par licenču, atļauju, iepirkuma līgumu vai subsīdiju piešķiršanu (“administratīvā pieeja”);

19. šajā sakarā atzīmē, ka svarīgs ir Komisijas praktiskais atbalsts dalībvalstīm, izveidojot “valstu kontaktpunktu tīklu, lai izstrādātu labāko praksi”, kā arī finansējot “praktiskus izmēģinājuma projektus”; uzskata, ka ir nekavējoties jānodrošina reģionālo un vietējo pašvaldību oficiāla un sistemātiska tieša iesaistīšana šajās iniciatīvās, un norāda, ka līdztekus efektīviem drošības palielināšanas pasākumiem obligāti jāīsteno nemitīga un stingra kontrole attiecībā uz publisko finanšu līdzekļu izmantošanu attiecīgajos reģionos, jo minētie līdzekļi bieži vien piesaista organizētās noziedzības uzmanību;

20. attiecībā uz sensitīvo jautājumu par publiskā iepirkuma līgumu vai subsīdiju piešķiršanu ierosina, lai ES, plašāk un efektīvāk izvērstu valstu kontaktpunktu veidošanu, veicinātu arī iespēju reģionālā mērogā izveidot vienotas līgumslēdzējas struktūras, lai attiecīgajā teritorijā saskaņotu iepirkuma konkursa procedūras un tādējādi samazinātu to publisko struktūru skaitu, kurām ir pilnvaras rīkot iepirkuma konkursus saistībā ar būvdarbu, pakalpojumu un preču publiskā iepirkuma līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanu (2);

Līdzekļu konfiskācija

21. uzskata, ka attiecībā uz 1. mērķa darbībām vēl lielāka nozīme Eiropas iekšējās drošības jomā ir 3. darbībai saistībā ar noziedzīgi iegūto līdzekļu konfiscēšanu, kas neapšaubāmi ir jebkāda veida noziedzības apkarošanas (šajā gadījumā ar pilnīgi transversālām iezīmēm) neatņemama sastāvdaļa, jo nav šaubu un ir pierādīts, ka noziedzīgi iegūto līdzekļu reāla konfiskācija, iespējams, ir visefektīvākais preventīvais līdzeklis no dažādiem izmantotajiem apkarošanas pasākumiem;

22. šajā sakarā atbalsta Komisijas lēmumu izstrādāt tiesību aktu, ar kuru nostiprina ES tiesisko regulējumu konfiskācijas jomā; šajā saistībā sevišķi nozīmīgas ir precīzas norādes, kas paplašina minēto instrumentu, jo īpaši par trešām personām piemērojamu konfiskāciju, paplašinātu konfiskāciju un konfiskācijas rīkojumu, kas nav balstīti uz notiesāšanu, savstarpēju atzīšanu dalībvalstīs. Valsts iestāžu pilnvaru subjektīva un objektīva paplašināšana šajā jautājumā, pakāpeniski pilnveidojot piemērojamās procedūras, ļaus efektīvāk un konkrētāk cīnīties ar noziedzīgi iegūtiem līdzekļiem; tā rezultātā visi iestāžu īstenotie pasākumi kļūs par reālu saskaņotu sistēmu;

23. tomēr attiecībā uz savstarpējas atzīšanas principa piemērošanu konfiskācijas rīkojumiem pauž bažas par Padomes Pamatlēmuma 2006/783/TI (3) īstenošanas gaitu; Komisija uzskata, ka tā transponēšana dalībvalstu tiesību aktos ir acīmredzami neapmierinoša, it īpaši ņemot vērā to, ka 2010. gada februāra beigās, 15 mēnešus pēc noteiktā termiņa, instrumentu bija transponējušas tikai 13 dalībvalstis (4);

(2) Sk. kompetences saskaņošanas modeli iepirkuma piešķiršanas jomā, kas tika ieviests ar nesen (2010. gada 13. augustā) pieņemto Itālijas likumu Nr. 136 (“Ārkārtas plāns pret mafiju. Apkarošanas pasākumi iepirkuma līgumu jomā”, sk. it īpaši 13. pantu). Minētajā dokumentā citastarp paredzēts, ka, nosakot tiesību akta piemērošanas kārtību (sk. iepriekšminētā 13. panta pirmo daļu), vajadzīga arī Apvienotās konferences (tās sastāvā ir arī vietējo pašvaldību pārstāvji) piekrišana.

(3) Padomes Pamatlēmums 2006/783/TI (2006. gada 6. oktobris) par savstarpējas atzīšanas principa piemērošanu konfiskācijas rīkojumiem (OV L 328, 24.11.2006., 59.–78. lpp.).

(4) COM(2010) 428 galīgā redakcija — Komisijas ziņojums Eiropas Parlamentam un Padomei, pamatojoties uz 22. pantu Padomes 2006. gada 6. oktobra Pamatlēmumā 2006/783/TI par savstarpējas atzīšanas principa piemērošanu konfiskācijas rīkojumiem

24. šajā sakarā atbalsta Komisijas aicinājumu dalībvalstīm īstenot minēto lēmumu;

25. atbalsta to iniciatīvu grafiku, kuras Komisija vēlas īstenot konfiskācijas jomā; uzskata, ka ierosinātais četru gadu termiņš (no šā gada līdz 2014. gadam) ir piemērots atsaucē periods programmas īstenošanai;

26. saistībā ar iniciatīvu līdz 2014. gadam izveidot Līdzekļu atgūves dienestus uzskata, ka reģionālajām un vietējām pašvaldībām ar to pārstāvju līdzdalību aktīvi jāiesaistās jau struktūru veidošanas sākumposmā gan politiskajā, gan darbības līmenī, balstoties uz Eiropas līmenī noteiktiem saskaņotiem principiem un kritērijiem;

27. pauž stingru pārliecību, ka reģionālajām un vietējām pašvaldībām ir pienācīgi jāiesaistās arī abās informācijas apmaiņas iniciatīvās, kuras Komisija paredzējusi īstenot 2013. gadā; runa ir par "kopīgu rādītāju" izstrādi dienestu darbības un rezultātu novērtēšanai un "labākas prakses norādījumu" ierosināšanu, lai nepieļautu, ka noziedznieku grupējumi atgūst konfiscētos līdzekļus. Komiteja uzskata, ka vietējās iestādes, izmantojot oficiālas partnerattiecības, jau no paša sākuma ir jāiesaista abu minēto iniciatīvu īstenošanā;

28. iesaka izskatāmā tiesību akta priekšlikumā līdztekus citiem iespējamajiem risinājumiem prioritāri noteikt, ka vietējā administratīvā teritorija, kurā atrodas konfiscētie līdzekļi, ir attiecīgo īpašumtiesību pārņēmējs; tādējādi tiktu noteikts stingrs institucionāls pamats arī nākamajam posmam, līdzekļu atkārtotai izmantošanai; šajā sakarā Komiteja atbalsta iniciatīvas sabiedriskā labuma mērķiem, piemēram, līdzekļu nodošanu apvienībām un kooperatīviem, ņemot vērā arī to, ka no organizētās noziedzības darbības visvairāk cieš vietējās kopienas. Tādēļ konfiscēto līdzekļu sociālu izmantošanu var uzskatīt par kompensāciju kopienām, kuras skārusi šī nopietnā parādība. Uzsver stingra juridiska pamata nozīmi saistībā ar konfiscēto līdzekļu izmantošanu un norāda: ja tiktu īstenoti turpmāki pasākumi, lai nostiprinātu vai grozītu spēkā esošo tiesisko regulējumu, būtu jāņem vērā arī fakts, ka vietējās kopienas smagi cieš no organizētas noziedzības darbībām;

29. uzsver, ka saistībā ar visu konfiscēto līdzekļu konkrētu izmantošanu vienlaikus ir jāparedz iespējas, lai no minētajiem līdzekļiem varētu gūt efektīvu labumu, jo bieži vien tie ir strukturāli neizmantojamā stāvoklī;

Radikalizācija un teroristu vervēšana

30. ar gandarījumu atzīmē, ka 2. mērķa (novērst terorismu un risināt jautājumus saistībā ar vardarbīgu radikalizēšanos) 1. darbībā (iespēju radīšana kopienām novērst radikalizēšanos un vervēšanu) citastarp jau ir noteikts, ka ir "nepieciešama cieša sadarbība ar vietējām iestādēm". Šajā sakarā paziņojumā ir pamatoti aplūkoti tieša saikne ar reģionālajām un vietējām pašvaldībām;

31. norāda, ka īstenojot dažus pasākumus, it īpaši pasākumus terorisma apkarošanas jomā, jāņem vērā specifiskie riski saistībā ar pamattiesību pārkāpumu;

32. tādēļ atzinīgi vērtē, ka ir paredzēta partnerība ar Reģionu komiteju saistībā ar (jau šogad) plānoto "ES radikalizēšanās apzināšanas tīkla izveidi" ar mērķi kopīgi izmantot pieredzi, zināšanas un paraugpraksi, lai palielinātu informētību par radikalizācijas risku un izstrādātu komunikācijas metodes, kas ļauj atspēkot teroristu grupu retoriku;

33. uzsver, ka paredzētais tīkla sastāvs ar daudziem dalībniekiem, kas dažādos veidos aktīvi darbojas noziedzības apkarošanas jomā, būtu lielisks pamats Reģionu komitejas un Eiropas Komisijas praktiskai un ilglaicīgai sadarbībai; tīkls būtu ne tikai ieinteresēto pušu pastāvīgs un neformāls forums, kurā minētie dalībnieki varētu iepazīstināt ar idejām un rosināt stratēģiskas debates, bet arī izmēģinājuma iniciatīvu pārbaudes vieta;

34. šajā sakarā informē par savu nodomu konkrēti piedalīties ierosinātā tiešsaistes foruma izveidē un Savienībā paredzēto konferenču organizēšanā un uzsver, ka šīs partnerattiecības jāsāk īsteno, nekavējoties nodibinot Komitejas un Komisijas kompetento struktūru operatīvus kontaktus;

35. aicina Komisiju izveidot līdzīgus operatīvus kontaktus, lai paplašinātu partnerību, ietverot tajā arī 2012. gadā paredzētās ministru konferences organizēšanu un pasākumu un prakses rokasgrāmatas sagatavošanu, ar kuru atbalstītu dalībvalstu centienus; turpmākās partnerattiecības var noderēt vēl labāk organizētu kopīgu iniciatīvu īstenošanai, kas ļaus Eiropas iedzīvotājiem gūt pareizu priekšstatu par reģionālo un vietējo pašvaldību aktīvu iesaistīšanos pašlaik tik nozīmīgā jautājuma risināšanā;

36. piedāvā savu atbalstu un sadarbību kritiskās infrastruktūras objektu apzināšanā, īstenojot pasākumus terora aktu novēršanai;

Transports

37. turpinot izskatīt 2. mērķi, uzskata, ka īpaši nozīmīga ir 3. darbība (transporta aizsardzība); šajā sakarā ne vien pieņem zināšanai un atzinīgi vērtē ES aviācijas un jūras transporta drošības režīma tālāku pilnveidošanu, bet arī atbalsta paredzēto ES darbības pastiprināšanu sauszemes transporta jomā;

38. attiecībā uz vietējo un reģionālo dzelzceļa satiksmi, kā arī ātrgaitas dzelzceļa satiksmi atbalsta iespēju izveidot pastāvīgu komiteju sauszemes transporta drošības jautājumos; objektīvu darbības iemeslu dēļ iesaka tās sastāvā oficiāli iekļaut arī reģionālo un vietējo pašvaldību pārstāvjus (proporcionāli atbilstoši, bet, iespējams, elastīgi atkarībā no izskatāmā jautājuma);

39. pauž pārliecību, ka vispārzināmie daudzie problēmjautājumi dzelzceļa transporta drošības jomā ļoti būtiski ietekmē vietējo kopienu tiesības uz mobilitāti; tādēļ vietējo iestāžu pārstāvju tieša līdzdalība ES struktūrās, kas nodarbojas ar šiem jautājumiem, ir ļoti nepieciešama;

40. norāda uz plašo kritiku saistībā ar aviopasažieru vārdu reģistra izmantošanu un aicina ņemt to vērā, izstrādājot plānoto tiesību aktu par pasažieru datu vākšanu;

Kibernoziegumi

41. attiecībā uz 3. mērķa (uzlabot pilsoņu un uzņēmumu drošību kibertelpā) darbībām pirmām kārtām vēlas uzņemties svarīgu lomu iedzīvotāju un vietējo uzņēmumu izpratnes veicināšanā par arvien lielāku nepieciešamību apkarot pieaugošos draudus un uzbrukumus informācijas sistēmām, ņemot vērā arī jaunus paņēmienus šādu noziegumu veikšanā;

42. atbalsta paziņojumā ietverto ļoti mērķtiecīgo pieeju problēmai un piekrīt pamatsecinājumam, ka IT tīklu drošība ir svarīgs priekšnoteikums informācijas sabiedrības pienācīgai darbībai. Īpaši liela datoru tīklu koncentrācija ir pilsētu teritorijās. Turklāt arī datoru tīklu saslēgumi atrodas pilsētu teritorijās. Tāpēc Komiteja iesaka, lai Komisija sadarbībā ar vietējām un reģionālajām pašvaldībām izstrādātu atbalsta politiku, kas nodrošinātu pilsētu teritorijās izvietoto datoru tīklu saslēgumu aizsardzību un pārvaldību;

43. uzskata, ka tā var sadarboties plānotajās iniciatīvās, ar kurām paredzēts stiprināt Eiropas reaģēšanas spējas saistībā ar šo problēmu; uzsver, ka ir svarīgi līdz 2013. gadam izveidot pastāvošajās struktūrās kibernetizācijas centru, kas cieši sadarbotos ar tādām Eiropas iestādēm kā Eiropas Policijas akadēmiju (CEPOL), Eurojust un Eurojust. Arī Komiteja varētu sniegt ieguldījumu padziļinātas priekšizpētes veikšanā;

44. uzsver, ka šajā jomā ir jāuzlabo prasmes vietējā līmenī; tādēļ ir vajadzīgi atbilstoši ieguldījumi apmācības jomā pašvaldību līmenī;

Robežu pārvaldība

45. attiecībā uz 4. mērķi (drošības stiprināšana, izmantojot robežu pārvaldību) uzsver, ka, pirmkārt, paziņojumā ir svarīgi skaidri atsaukties uz "solidaritātes principu" un "atbildības taisnīga sadalījuma principu" (LESD 80. pants) – efektīvas pieejas pamatprincipiem, un pauž vēlmi, lai minētie principi izpaustos kā konkrēti atbalsta pasākumi dalībvalstīm un to reģioniem, kuri ar minēto problēmu saskaras visvairāk;

46. turklāt izvirza principiālu prasību pēc iespējas saskaņot neapstrīdamo vajadzību stiprināt pašreizējo problēmu (kuru nopietnība pēdējā laikā ir augusi) novēršanas mehānismus un

prasību turpināt efektīvu pārrobežu sadarbību ar partneriem no trešām valstīm. Tā kā abas prasības papildina viena otru, Komiteja ir apņēmusies atbalstīt visus pasākumus, kas sekmē to izpildīšanu;

47. uzsver, ka, ņemot vērā arvien pieaugošo migrācijas plūsmu sociālo dimensiju, ir steidzami nepieciešama Eiropas imigrācijas un patvēruma politika, kas būtu izstrādāta sadarbībā ar vietējām un reģionālajām pašvaldībām un balstītos uz cilvēktiesību ievērošanu, solidaritāti un atbildību; īpaši jāuzsver to personu privātās dzīves aizsardzība, kuras pārvietojas pāri robežām. Taču vienlaikus jāuzsver arī tas, ka jārosina vairāk valstu uzņemt lielāku skaitu cilvēku, lai šādā veidā risinātu demogrāfiskās problēmas, proti, Eiropas iedzīvotāju skaita un līdz ar to darbaspēka samazināšanos;

48. vispārīgi attiecībā uz darbībām, kas ierosinātas saistībā ar personu pārvietošanos uzsver, ka šīs darbības atbilst pieņemamam un integrētam rīcības kritērijam un ar tām paredzēts palielināt jauno tehnoloģiju izmantošanu robežkontrolē un robežu uzraudzībā (*Eurosur* sistēma, par kuru, kā minēts paziņojumā, šogad ir plānots izstrādāt īpašu tiesību akta priekšlikumu), kā arī nodrošināt labāku koordināciju starp dalībvalstīm ar *Frontex* starpniecību. Attiecībā uz minēto aģentūru paziņojumā ir paredzēta īpaša rīcība, lai palielinātu informācijas pārvaldības kapacitāti;

49. uzsver, ka arī jaunajiem paņēmieniem, ko izmanto personu kontrolē uz robežām (piemēram, ķermeņa skeneriem), jābūt atbilstošiem un piemērotiem vēlamajam rezultātam, kā arī jāgarantē attiecīgo personu pamattiesības, jo īpaši cilvēka cieņa, privātās dzīves aizsardzība un personu brīvas pārvietošanās tiesības; ņemot vērā nesenos starpgadījumus, atzinīgi vērtē iniciatīvu pakļaut riska analīzei visu veidu kravas. Šie pasākumi jāplāno tā, lai kontroles ierobežotās tehniskās iespējas varētu mērķtiecīgi izmantot katrā konkrētā gadījumā, vienlaikus nodrošinot ātru preču pārvadāšanu, kas ir svarīgi ekonomikai;

Krīzes un katastrofas

50. attiecībā uz 5. mērķi (uzlabot Eiropas izturētspēju krīzes un katastrofu gadījumos) apņemas atbalstīt ikvienu Eiropas reaģēšanas iniciatīvu krīžu un katastrofu gadījumos; uzskata, ka Komiteja, pateicoties tās pārstāvēto vietējo pašvaldību uzkrātajai kompetencei un pieredzei, var sniegt reālu ieguldījumu, lai novērtētu draudus vai riskus, organizētu informētības veicināšanas pasākumus, kā arī pasākumus ārkārtas situāciju operatīvajā posmā saskaņā ar paziņojumā paredzēto;

51. šajā sakarā uzsver, ka Komiteja ir gatava piedalīties koordinācijas un informācijas apmaiņas uzlabošanā, it īpaši vietējā, reģionālajā un pārrobežu līmenī saistībā ar reaktoru drošību un iedzīvotāju aizsardzību pret radioaktivitātes risku;

Finanšu līdzekļi

52. nobeigumā un ņemot vērā iepriekšminēto, uzskata par būtisku, lai Komitejas līdzdalība Eiropas iekšējās drošības uzlabošanas procesā ietu kopsolī ar reģionālo un vietējo pašvaldību spēju un kompetenču pielāgošanu. Tāpēc ir jāiegulda turpmākos pētījumos un inovāciju ieviešanā tādās jomās kā kibernetika, kriminālistika, būtisku infrastruktūru un pilsētu drošības aizsardzība. Eiropas Komisijai ir jāveicina minētie ieguldījumi. Tādējādi būs iespējams rast atbildes uz arvien aktuālāku nepieciešamību risināt problēmjautājumus, kas laika gaitā kļūst arvien specifiskāki un sarežģītāki;

53. tāpēc pauž vēlmi piedalīties iekšlietu un drošības jomas finanšu instrumentu laika posmam pēc 2013. gada pārskatīšanā, kā arī reāli sadarboties iespējamo finanšu instrumentu strukturēšanā, lai, pateicoties vietējo pašvaldību uzkrātajai pieredzei, palīdzētu nodrošināt racionālu un efektīvu resursu sadales plānošanu.

Briselē, 2011. gada 1. jūlijā

*Reģionu komitejas
priekšsēdētāja*
Mercedes BRESSO

Abonementa cenas 2011. gadā (bez PVN, ieskaitot sūtīšanas izdevumus)

ES Oficiālais Vēstnesis, L un C sērija, tikai papīra formātā	22 oficiālajās ES valodās	EUR 1 100 gadā
ES Oficiālais Vēstnesis, L un C sērija, papīra formātā + DVD, ikgadējs	22 oficiālajās ES valodās	EUR 1 200 gadā
ES Oficiālais Vēstnesis, L sērija, tikai papīra formātā	22 oficiālajās ES valodās	EUR 770 gadā
ES Oficiālais Vēstnesis, L un C sērija, DVD, ikmēneša (apkopojošs)	22 oficiālajās ES valodās	EUR 400 gadā
ES Oficiālā Vēstneša pielikums (S sērija) – Publiskā iepirkuma līgumu konkursi, DVD, viens izdevums nedēļā	daudzvalodu: 23 oficiālajās ES valodās	EUR 300 gadā
ES Oficiālais Vēstnesis, C sērija – Konkursi	valodā(-ās) saskaņā ar konkursu(-iem)	EUR 50 gadā

Eiropas Savienības Oficiālā Vēstneša, kas iznāk oficiālajās Eiropas Savienības valodās, abonements ir pieejams 22 valodās. Tajā ir L sērija ("Tiesību akti") un C sērija ("Paziņojumi un informācija").

Katrai valodas versijai nepieciešams atsevišķs abonements.

Saskaņā ar Padomes Regulu (EK) Nr. 920/2005, kas publicēta 2005. gada 18. jūnijā *Oficiālajā Vēstnesī* L 156, Eiropas Savienības iestādes uz zināmu laiku nesaista pienākums visus tiesību aktus sagatavot īru valodā un tos publicēt šajā valodā. Tādēļ *Oficiālā Vēstneša* izdevumus īru valodā var iegādāties atsevišķi.

Oficiālā Vēstneša pielikumu (S sērija – "Publiskā iepirkuma līgumu konkursi") var abonēt 23 oficiālo valodu versijās vienā daudzvalodu DVD formātā.

Eiropas Savienības Oficiālā Vēstneša abonentiem ir tiesības saņemt dažādus *Oficiālā Vēstneša* pielikumus bez papildu samaksas. Abonentus informē par pielikumiem ar *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* iekļautiem paziņojumiem lasītājiem.

Pārdošana un abonementi

Dažādus maksas periodiskos izdevumus, tādus kā *Eiropas Savienības Oficiālais Vēstnesis*, var abonēt pie mūsu komerciālajiem izplatītājiem. To saraksts ir pieejams šādā tīmekļa vietnē:

http://publications.europa.eu/others/agents/index_lv.htm

EUR-Lex (<http://eur-lex.europa.eu>) piedāvā tiešu bezmaksas piekļuvi Eiropas Savienības tiesību aktiem. Šajā vietnē iespējams iepazīties ar *Eiropas Savienības Oficiālo Vēstnesi*, un tajā ir iekļauti arī līgumi, tiesību akti, tiesu prakse un sagatavošanā esošie tiesību akti.

Lai uzzinātu vairāk par Eiropas Savienību, skatīt: <http://europa.eu>

